

Tartu Riikliku Ülikooli parteiorganisatsiooni, rektoraadi, ELKNÜ komitee ja ametiühingukomitee häälekandja

Nr. 5 (213) Reedel, 19. veebruaril 1954. a. VII aastakäik

Nõukogude armee ja sõjalaevastiku päevaks

23. veebruaril tähistavad meie kodumaa töötajad, rahvademokraatia maade töötajad ja kogu progressiivne inimkond kuulsusrikka Nõukogude armee ja sõja-merelaevastiku 36. aastapäeva.

28. jaanuaril 1918. a. kirjutas suur Lenin alla dekreedile Tööliste-Talupoegade Punaarmee — uut tüüpi armee, Sotsialistliku Oktoobri-revolutsiooni suurte saavutuste kaitsja, meie maa rahvaste vahelise sõpruse ja vendluse armee, vabastusarmee, rahu kaitse ning kõigi maade rahvaste vahelise sõpruse armee loomise kohta.

Oma olemasolu esimestest päevadest peale näitas Nõukogude armee üles kangelaslikkust, ennast-salgavust kodumaa teenimisel ja vaprust oma sõjaliste ülesannete täitmisel. 23. veebruar 1918. a., millal Punaarmee väesalgad, küll väikesearvulised ja noored, ent tugevad sõjalis-revolutsioonilise vaimu poolest, andsid purustava löögi Saksa keiserlikele diviisidele Narva ja Pihkva all ja sulgesid neile tee Petrogradi, sai Nõukogude armee sünnipäevaks, nõukogude rahva iga-aastaseks pidupäevaks.

Looduna ning juhitud Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei ja tema suurte juhtide Lenini ja Stalini poolt, kasvas ja tugevnes Nõukogude armee ägedas võitluses meie kodumaa vaenlastega, läbis kangelasliku sõjatee, kattis oma lipud suurte võitude kustumatu kuulsusega ja täitis auga talle pandud ülesanded Suure Oktoobri saavutuste kaitsmisel.

Noore Nõukogude riigi vastu suunatud ameerika ja inglise imperialistide poolt organiseeritud esimese relvastatud sõjakäigu perioodil purustas Nõukogude armee intervendid — «14 riigi liidu» ja sisemise kontrrevolutsiooni jõud, nende jäänused paiskas aga meie maa piiride taha. Nõukogude armee purustas imperialistide plaani lämmatada nõukogude võim relvaga, taastada kodanlaste ja mõisnike võim meie maal, muuta meie maa oma kolooniaks. Armeed kindlustas nõukogude rahvale kestva

rahu sotsialismi ehitamiseks meie maal.

Suure Isamaasõja aastatel purustas Nõukogude armee Saksa- ja tema satelliitide fašistlikud väed ja imperialistliku Jaapani peamise löögijõu — Kvantungi armee, kaitses meie kodumaa vabadust ja sõltumatust. Oma võiduga Suures Isamaasõjas tekitasid nõukogude rahvas ja tema relvastatud jõud hiigelsuure kaotuse kogu imperialistlikule süsteemile, aitasid sadadel miljonitel inimestel Euroopas ja Aasias vabaneda fašistlikust ikkest ja kindlustada kogu maailma demokraatlikke jõude.

Nõukogude rahva ja tema relvastatud jõude võit Suures Isamaasõjas on nõukogude ühiskondliku ja riikliku korra elujõulisuse ja vastupidavuse, Nõukogude riigi võimsuse ja võitmatuse, kommunistliku partei õige ja targa poliitika ümberlõhkamatuks tõendiks.

Nõukogude rahvas tervitab Nõukogude armee ja sõja-merelaevastiku 36. aastapäeva tähelepanuväärsete saavutustega rahulikus loovas töös kõigil rahvamajanduse aladel. Nõukogude rahvas ei säästa jõude kommunistliku ülesehitustöö suure programmi elluviimisel, mis on fikseeritud NLKP XIX kongressi direktiivides, NLKP KK septembripleenumi otsustes põllumajanduse arendamise kohta ning teistes partei ja valitsuse otsustes.

Meie rahvas armastab oma armeed, kes seisab valvsalt rahu ja meie isamaa pühade piiride julgeoleku kaitsel, kes on alati valmis paljastama oma mõõga Nõukogude riigi vaenlaste vastu ja kes alati täidab auga oma kohuse kodumaa ees.

Meie isamaa rahu ja julgeoleku ustavad kaitsjad — nõukogude relvastatud jõud, astudes oma olemasolu kolmekümne seitsmendasse aastasse, täiendavad visalt oma lahingulist ja poliitilist ettevalmistust, teenivad auga ja väärikalt Nõukogude kodumaad, oma rahvast, kommunistlikku parteid ning oma valitsust ja on alati valmis andma purustava löögi igale agressorile.

RALF PARVE

VÕIDUARMEE

Kuldsete põldude voogavast kaisust, tehaste tõttelavast, ruilevast tööst, suurlinna tõusvast ja kihavast paisust võidule mehi viib lahingusõöst.

Tulnud kes raamatunukrustest, rahust, vabrikumürinast, traktori manl, kõigil on võitluse armutus kahus lõplöögi andmiseks mõtted vaid kant.

Vaenlase viimsedki murdmatud liinid vallutab tagala rindega koos, võidule laulavad juba turbiinid, hoorattad tehaseis tormavad hoos.

Punaarmee, see on sangarlik rahvas — rinde ja tagala ühine seos, võiduar mee, kes heitluses vahvas sõnasid tähistab mehises teos.

(«Punavälanel» nr. 23, 23. veebruaril 1945)

Meie saadikukandidaadid

SAADIKUKANDIDAAT NSV LIIDU ÜLEMNOUKOGU LIIDUNOUKOGUSSE TARTU VALIMISRINGKONNAS NR. 697

Johan Hansu p. Eichfeld

Johan Hansu p. Eichfeld sündis 1893. aastal Paide linnas. Tööd alustas ta 1910. aastal postitelegraafikontori teenistujana Kovno linnas.

Alles nõukogude võimu tingimustes avaneb sm. Eichfeldil võimalus teostada oma ammu unistus — minna õppima instituuti. 1923. aastal lõpetab ta edukalt Leningradi Põllumajanduse Instituudi ja pühendab end teaduslikule tööle. Kuni 1940. aastani töötab ta a. g. laborandina, siis teadusliku töötajana ning Üleliidulise Taimekasvatuse Instituudi polaar-katsejaama direktorina Koola poolsaarel, Hiibinides. Järgides vene suurte looduse ümberkujundajate — Dokutšajevi, Mišurini ja Viljamsi kuulsusrikkaid traditsioone, pühendab sm. Eichfeld kõik need aastad visale tööle põllumajanduslike kultuuride kasvatamise võimaluste uurimise alal Nõukogude Liidu põhjarajoonides.

Alates 1940. aastast töötab sm. Eichfeld Üleliidulise Taimekasvatuse Teadusliku Uurimise Instituudi direktorina ning alates 1946. aastast on ta Eesti NSV Teaduste Akadeemia Bioloogiliste ja Põllumajanduslike Teaduste Osakonna akadeemiksekretär. 1950. aastal valitakse sm. Eichfeld Eesti NSV Teaduste Akadeemia presidendiks.

Ta teeb suurt tööd teaduslike asutuste organiseerimise alal ja teaduslike uurimuste läbiviimisel Eesti NSV Teaduste Akadeemia instituutides, juhib uurimistöid põllumajanduslike kultuuride viljakuse tõstmise alal vabariigis.

Väljapaistvate teenete eest teadusliku uurimistöö alal on sm. Eichfeld autasustatud kolme Lenini ordeniga, kahe Tööpunalipu ordeniga, medalitega «Leningradi kaitsmise eest» ja «Vapra töö eest Suure Isamaasõja ajal aastail 1941—1945» ning 1939.—1940. a. üleliidulise põllumajandusnäituse suure kuldmedaliga. Sm. Eichfeld on Stalini preemia laureaat.

Oma teadusliku tööd ühendab sm. Eichfeld laialdase ühiskondliku tegevusega. Ta on aktiivne võitleja rahu eest, olles Eesti NSV Rahukaitsekomitee esimees.

Sm. Eichfeld on valitud Eesti NSV Ülemnõukogu saadikuks.

Johan Hansu p. Eichfeld on väärikas saadikukandidaat NSV Liidu Ülemnõukogusse.

SAADIKUKANDIDAAT NSV LIIDU ÜLEMNOUKOGU RAHVUSTE NOUKOGUSSE TARTU LINNAVALIMISRINGKONNAS NR. 368

Fjodor Dmitri p. Klement

Fjodor Dmitri p. Klement sündis 1903. aastal Peterburis. Tema isa oli Putilovi tehase tööline. Alates 1919. aastast töötas sm. Klement kooliõpetajana ja haridusosakonna juhatajana Gdovi maakonnas, hiljem aga Leningradi kubernangu poliit-haridusosakonnas.

1920. aastal astus sm. Klement kommunistlikku noorsooühingusse, töötas kooli kommunistlike noorte kollektiivi sekretärina ja teda valiti kommunistliku noorsooühingu Gdovi maakonnakomitee büroo liikmeks.

1923. aastal astus sm. Klement kommunistliku partei ridadesse. 1929. aastal asus ta õppima Leningradi Riiklikku Ülikooli. Pärast ülikooli lõpetamist

pühendas sm. Klement end teaduslikule tööle. Ta lõpetas aspirantuuri ja töötas teadusliku sekretärina Leningradi Riikliku Ülikooli Füüsika Teadusliku Uurimise Instituudis.

Suure Isamaasõja päevil töötas sm. Klement Leningradi Riikliku Ülikooli filiaali vanema teadusliku töötajana, laboratooriumi juhatajana ja hiljem ülikooli filiaali juhatajana Tatari ANSV-s.

Pärast sõja lõppu töötas sm. Klement Leningradi Riikliku Ülikooli füüsika teaduskonna dotsendina ja laboratooriumi juhatajana. Samal ajal oli ta füüsika teaduskonna parteiorganisatsiooni sekretär ja ülikooli parteibüroo sekretäri asetäitjaks.

1951. aastast alates töötab sm. Klement Tartu Riikliku Ülikooli rektorina.

Sm. Klement on teadlaste hulgas laialdase't tuntud. Tal on üle kahekümne teadusliku töö. 1951. aastal valiti ta ENSV Teaduste Akadeemia tegevliikmeks.

Sm. Klement on EKP Keskkomitee liikmekandidaat ja EKP Tartu Linnakomitee liige.

Sm. Klementit on autasustatud ordeniga «Austusemärk» ja medaliga «Vapra töö eest Suure Isamaasõja ajal aastail 1941—1945».

Fjodor Dmitri p. Klement on väärikas saadikukandidaat NSV Liidu Ülemnõukogusse.

Otsustavalt parandada agitaatorite tööd

16. veebruaril toimus TRÜ partei-organisatsiooni büroo koosolek, kus arutati agitpunktide nr. 8 ja nr. 20 töö küsimusi. Informatsiooniga esinesid agitpunkti nr. 20 juhataja sm. I. Adojaan ja agitpunkti nr. 8 juhataja sm. V. Palm. Informatsioonid näitasid, et agitpunktide töö kulgeb veel ebarahuldavalt. Kui puudused olid õppevaheljal tingitud sellest, et üliõpilased-agitaatorid viibisid väljaspool Tartut, siis uue õppesemestri algamisega langeb see põhjus ära. Ometi aga on rida üritusi agitpunktides ära jäänud just selle tõttu, et valijad ei ole ürituse toimumisest teada saanud. Agitpunktide töö ebarahuldava taseme näitajaks on ka see asjaolu, et agitpunktid nr. 8 ja 20 on nimekirjade kontrolli osas Tartu linnas viimastel kohtadel. Peale selle kõneleb rida fakte sellest, et üliõpilaste-agitaatorite teadmiste tase on madal — ei teata isegi seda, kes on saadikukandidaadid, mil.ine on NSVL Ülemnõukogu saadikute valimise kord jne. Need on väga tõsised signaalid.

Millest tulevad siis sellised puudused? Selgub, et agitpunktis nr. 8 töötavad agitaatorite brigadiiridena korraldaja ainult sm-d Sepp ja Vernik (arstiteaduskond), aga sama teaduskonna agitaatorite brigadiirid Vaarik, Pauklin ja rida teisi suhtuvad oma tööesse täiesti vastutustundetult. On selge, et kui brigadiir töötab halvasti, siis on ka agitaatorite töö madalal tasemel. Agitpunkti nr. 20 juures paisuvad paremate brigadiiridena si-

ma sm-d Mikk (mat.-loodusteaduskond) ja Zaugarov (õigusteaduskond), kes informeerivad pidevalt agitpunkti juhatajat sm. Adojaani agitatsioonitöö olukorrast valijate keskel. Nendes brigadiirides on ka agitpunkti parimad agitaatorid, nagu sm-d Alles, Laar, Maaser, Kink (matemaatika-loodusteaduskonnast), sm. Lindpere (õigusteaduskonnast) jt.

NSVL Ülemnõukogu valimised on üldrahvaliku tähtsusega sündmuseks ja on vaja, et iga agitaator tunneks sellepärast vastutust ja täidaks oma ülesandeid eeskujulikult, viies läbi huvitavaid vestlusi, haarates elanikkonda agitpunkti tööga jne. Et agitaatorid võiksid neid ülesandeid täita, korraldatakse agitpunktides loenguid ja vestlusi rahvusvahelisest olukorrast ja teistel teemadel, mille alusel agitaatorid võivad elanikkonda hulgas läbi viia vestlusi. Ometi ei ole agitaatorid seni hinnanud neid üritusi ning ei võta nendest osa.

Lubamatult nõrk on side teaduskondade partei-organisatsioonide ja agitpunktide vahel. Nii näiteks puudub arstiteaduskonna partei-organisatsiooni sekretär sm. Reinaru ja agitpunkti juhataja vahel side, agitkollektiivi juhtimine usaldati aga üliõpilasele sm. Jurovile, kuigi agitkollektiiviga peab otseselt tegelema partei-organisatsiooni sekretär. Suuri puudusi on ka teiste teaduskondade partei-organisatsioonide töös agitpunktide töö abistamisel.

On vaja, et agitpunktide ja teaduskondade partei-organisatsioonide vahel valitseks kõige tihedam side. Agitaatorite töö parandamiseks tuleb nii agitpunkti juhatajail kui ka partei-organisatsioonidel tugevdada sidemeid agitkollektiividega, eriti aga agitkollektiivi brigadiiridega, kelle kaudu toimub agitaatorite töö juhtimine.

Agitaatorite töö korraldamise küsimustest, nende ülesannete täitmise kontrollist ei tohi eemale jääda ka komsomoli- ja ametiühingorganisatsioon. Kui agitaator täidab oma ülesandeid lohakalt, ei tunne huvi valijaid huvitavate küsimuste vastu, ei teata valijale agitpunktis toimuvatest üritustest, siis ei kõlba ta kandma agitaatori austavat nimetust. Et agitaatorid on enamikus kommunistlikud noored, eranditult aga ametiühingu liikmed, siis see, kuidas üks või teine neist täidab oma austavat ühiskondlikku ülesannet, peab leidma vastukaja ka vastavates organisatsioonides.

NSV Liidu Ülemnõukogu valimiseni ei ole jäänud palju aega. On vaja, et meie ülikooli kollektiiv, eeskätt aga need, kes on otseselt seotud valimisega agitatsioonitööga, pühendaksid kogu oma jõu selleks, et valijad lähleksid valimistele vastu nii tööalase kui ka poliitilise aktiivsuse tõusu olukorras. Esinenud puuduste kiire likvideerimine ja agitaatorite töö vastavale tasemele tõstmine on ülesanne, mida tuleb täita mitte homme, vaid juba täna.

Tartu Riikliku Ülikooli parteiorganisatsiooni, rektoraadi, ELKNÜ komitee ja ametühingukomitee häälekandja

Nr. 7 (215) Reedel, 5. märtsil 1954. a. VII aastakäik

Surematu võitleja kommunismi eest

5. märtsil 1953 sai meie rahvas ja kogu progressiivne inimkond ülliraske kaotuse osaliseks — suri Jossif Vissarionovitš Stalin, suure Lenini ustav õpilane ja tema elutöö jätkaja, kommunistliku partei ja nõukogude rahva juht ning õpetaja.

Stalini nimi on lõpmatult kallid meie parteile, nõukogude rahvale, kogu maailma töötajatele. Olles võitnud rahva ja partei üldise tunnustuse ja piiritu usalduse, olles tihedalt ümbritsetud oma ustavatest võitluskaaslastest juhtis Stalin pärast Lenini surma ligi kolmkümmend aastat parteid ja meie kodumaad kõrvalekaldumatult leninlikul teel.

Stalin oli pärit rahva hulgast, ta tundis alati oma elulist sidet rahvaga, töölisklassiga, töötava talurahva ja intelligentsiga, ta andis kogu oma jõu, kogu oma määratu suure energia rahvale. Ta nägi ja mõistis sügavalt, et meie ajal võib rahvas leida tee õnnelikele elule ainult kommunismi eest võitlemise rööbastel. Stalin pühendas kogu oma elu jäädavalt võitlusele kommunismi eest.

Oma revolutsioonilise tegevuse esimestest sammudest alates astus J. V. Stalin kõhklematult Lenini lipu alla, saades Lenini truuks õpilaseks ja ustavaks võitluskaaslasteks. Koos Leniniga pidas ta paljude aastate jooksul rasketes põrandaalustes tingimustes võitlust selle eest, et päästa Venemaa rahvad isevalitsuse ikkest, mõisnike ja kapitalistide rõhumise alt. Koos Leniniga rajas ta kommunistliku partei, kelle juhtimisel teostas Venemaa rahvas suurima pöörde inimkonna ajaloos, tegi lõpu kapitalistlikule korrale meie maal ja asus uuele teele — sotsialismi teele. Sotsialismi võidule viival raskel ja keerulisel teel, ägeda klassivõitluse tingimustes lõi partei Stalini juhtimisel tagasi leninismi vaenlaste arvukad rünnakud, purustas kõik oportunistlikud rühmitused ning kindlustas oma ridades monoliitsuse ja ühtsuse. Vastupidid pessimistide ja kapitalistide väidetele tõestas Stalin, et meie maal on olemas kõik vajalik sotsialistliku ühiskonna ülesehitamiseks. Nõukogude rahvas täitis kommunistliku partei poolt kavandatud industrialiseerimise ja põllumajanduse kollektiviseerimise hiiglasliku plaani edukalt ning muutis oma maa võimsaks sotsialistlikuks riigiks, kus on lõplikult likvideeritud kurnajate klassid ja kaotatud inimene eksploatimine inimese poolt. Sotsialismi võit likvideeris tööpuuduse, tõi rahvale ainlise

olukorra põhjaliku paranemise ning lõi vajalikud tingimused töötajate jõukaks ja kultuurseks eluks. Sellise alusmüüri olemasolu juures on kõik praktilised võimalused organiseerida meie maa põllumajanduse, kerge- ja toiduainetetööstuse kõigi harude järsku tõusu, tunduvalt laiendada rahvatarbekaupade tootmist, sest sotsialistliku tootmise põhieesmärgiks ja peaülesandeks on kogu ühiskonna järjest kasvavate materiaalsete ning kultuuriliste vajaduste maksimaalne rahuldamine. J. V. Stalin ei piirunud ainult NSV Liidus tehtud sotsialistliku ülesehitustöö pideva juhtimisega. Ta töötas järjekindlalt meie maal kommunismi ülesehitamise teoreetiliste probleemide ja kogu rahvusvahelise töölisliikumise arengu probleemide lahendamisel, arendades ajaloolistes tingimustes loovalt edasi marksismi-leninismi õpetust.

Jossif Vissarionovitš Stalini tööd majandusküsimustes ja keeleteaduse küsimustes, tema viimane esinemine avalikkuse ees — ajalooline kõne partei XIX kongressil — on Marxi-Engelsi-Lenini õpetusele loova lähenemise suurepäraseks näiteks. Nad relvastavad kõiki rahvaid ühiskonna revolutsioonilise ümberkujundamise teede tundmisega ja meie partei poolt kommunismi eest peetavas võitluses omandatud rikkalike kogemustega.

Miljonitele kapitalistidele ikke all ägavatele töötajatele on innustavaks eeskujuks NSV Liidu rahvaste edu võitluses kommunismi ülesehitamise eest, rahvastevahelise rahu eest. Kommunistlik partei peab oma kohuseks veelgi tugevdada võimast rahu, demokraatia ja sotsialismi leeri, veelgi süvendada nõukogude rahvaste sõprust ja solidaarsust kõigi rahvademokraatia maade töötajatega. Demokraatlik rahuarmastav leer liigub marksismi lipu all kindlalt edasi.

Tuginedes nõukogude sotsialistliku korra suurtele paremustele viib Nõukogude Liidu Kommunistlik Partei meie maad vankumatult ja kindlalt kommunismi täieliku võidu poole.

J. V. Stalini, kommunismi eest surematu võitleja nimi jääb alati elama nõukogude rahva ja kogu progressiivse inimkonna südamesse. Kommunistliku partei juhtimisel, kes on relvastatud Marxi-Engelsi-Lenini-Stalini õpetusega, kes on õppinud poole aastasaja jooksul omandatud kogemustest võitluses töölisklassi ja kõigi töötajate huvide eest, lähevad meie kodumaa rahvad uute edusammude teed kommunistlikus ülesehitustöös.

Valmistuda kunstilise isetegevuse olümpiaadiks

Peatselt algab ülikoolis kunstilise isetegevuse ja omaloomingu olümpiaad.

Kunstiline isetegevus on üheks kommunistliku kasvatuse osaks, mis pärast tuleb pühendada suurt tähelepanu olümpiaadi organiseeritud läbiviimisele. On tarvis tihedat sidet ametühingu- ja komsomoliorganisatsiooni vahel, et suunata isetegevuslasi repertuaari valikul ja abistada harjutusrühmade osas.

Käesoleval olümpiaadil on lubatud moodustada ka teaduskondadevahelisi instrumentaalansambleid, mis peavad õhutada selle seni veel väheviljeldud ala edasisele arendamisele meie ülikoolis. Meie ülesanne seisab selles, et

oma isetegevusega järele jõuda meie maa parimatele üliõpilaste-ise-tegevuskollektiividele ja tulevikus väärikalt esitada meie isetegevust ka väljaspool ENSV piire.

Seltsimehed isetegevuslased, ees seisab VI kunstilise isetegevuse ja omaloomingu olümpiaad. Anna me kogu oma tahte ja energia selleks, et see edukalt läbi viia. Kaja-stugu selle olümpiaadi ettekannetes ja omaloomingus meie ülikooli elu.

Kujunegu VI kunstilise isetegevuse ja omaloomingu olümpiaad uueks sammuks edasi meie ülikooli isetegevuse arengus.

K. Luts, olümpiaadi orgkomitee esimees

Kõige tähtsam ülesanne

NSV Liidu Ülemnõukogu valimiseni on jäänud väga vähe aega. Valimiste auks on kogu meie maa töötavad hulgad saavutanud märkimisväärseid töövoite, samuti on kõik töötajate kollektiivid aktiivselt rakendunud valimiseelses tööses. Osavõtt sellest tööst on kujunenud endastmõistetavaks asjaks.

Kahjuks aga ei ole meie ülikooli kollektiiv veel asunud kogu jõuga valimiseelses tööses. See avaldub agitpunktide nr. 8 ja nr. 20 nõrgas töös, kus nimede kontrollimine ja vestluste läbiviimine toimub väga aeglaselt, ebaõnnestunud mõningad üritused ja kus esineb juhtumeid, et valijad avaldavad rahulolematust agitatorite töö suhtes.

Neid puudusi märkis ka hiljutu toimunud ülikooli parteiorganisatsiooni üldkoosolek. Analüüsides esinenud vigu selgus, et terve rida kommunistide ei ole veel rakendunud valimiseelses tööses. Nii ülikooli parteibüroo kui ka teaduskondade partei-algorganisatsioonide sekretärid ja bürood ei ole mõist-

nud, et iga kommunisti tähtsamaks ülesandeks antud momendil on teha kõik valimiste heaks kordaminekuks. Terve rida kommuniste, nagu sm-d Reinvald, Kaasik, Ložkina, Löpp, Ššerbak, Laasik, Mikulin, Lev, Bulko, Abramov, Külaots, Elken, Jasinskaja jt. ei oma parteilist ülesannet üldse või kui omavaldi, siis väga väikest. Ka valimiseelsele tööle pole nad rakendunud. Mõned kommunistid, kes olid määratud agitatorite brigadide brigadirideks, ei suutnud täita neile usaldatud ülesandeid nii, nagu see on kohane kommunistile (sm-d Sepp, Vernik Blumberg, Permand jt.), ent teaduskondade partei-algorganisatsioonide bürood ei ole arutanud küsimust, kuidas üksikud kommunistid täidavad neile usaldatud ülesandeid.

Parteiorganisatsiooni mitteküllaldase juhtiva ja suunava osa tõttu pole ka ülikooli ametühingu- ja komsomoliorganisatsioon keskendanud oma tähelepanu valimiseelsele tööle. Kommunistid sm-d Sorrok ja Hiire ei lähtunud oma töös nime-

tatud organisatsioonide juhtimisel sellest, et valimiseelne töö peab olema ka ametühingu ja komsomoli tegevuses kesksel kohal.

Parteiorganisatsiooni koosolek võttis vastu otsuse järsult parandada ettevalmistusi valimisteks. Seda otsust täites on õigusteaduskonna partei-algorganisatsioon rakendanud valimiseelsele tööle kõik kommunistid, samuti on büroo koosolekutel kuulatud agitatorite brigadiride aruandeid. Matemaatika-loodusteaduskonna partei-algorganisatsioon suunas agitatsioonitöö abistamisele agitpunktis nr. 8 rea kommuniste (sm-d Lev, Abramov jt.), samuti kinnitas ajaloo-keeleteaduskond nõrgemate agitbrigadide juurde algorganisatsioon arvel olevaid kommuniste.

Need on aga alles esimesed sammud. Tuleb kindlustada, et valimiseelne töö edasipidi areneks ainult tugevnenemise ja kasvamise suunas. Eriti peab oma tööd selles osas parandama ametühingukomitee, kes seni pole teinud parteiorganisatsiooni koosoleku otsusest vajalikke järeldusi.

AGITAATORITE TÖÖKOGEMUSI

Huvitav ja tänuväärne töö

Esimesed juhised tööks agitatorina sain agitpunktis toimunud instrueerimiskoosolekul. Minu tööpiirkonna moodustavad Taarapüestee asuvad majad nr. 22 ja 14. Tutvunud valimistesse puutuva kirjandusega, võtsin ette oma esimese külaskäigu valijate juurde. Tutvusin nendega ja tegin teatavaks agitpunkti tööplaani. Juba selle esimese külaskäiguga lõin tiheda kontakti valijatega. Järg-

mistel külastustel vestlesin nendega mitmesugustel teemadel ja tuletasin nende meelde ka nimede kontrollimise vajadust.

Niipea, kui NSVL Ülemnõukogu saadikukandidaadid olid kinnitatud, viisin majas nr. 14 läbi vestlust, kus tutvustasin valijatele saadikukandidaadi, TRÜ rektori prof. F. Klementi elulugu. Mulle esitati rohkesti küsimusi. Kuid valijatel leidus ka küsimusi, millele ma

kohe ei suutnud vastata. Märkisin need üles ja kandsin agitpunkti küsimuste vihikusse, et vastata nendele hiljem.

Agitaatori töö on vastutusrikas, kuid samal ajal ka huvitav ja tänuväärne, sest nii saan kaasa aidata meie kodumaa kõrgeima võimuorgani — Ülemnõukogu valimiste heaks kordaminekuks.

K. Pöder

Loogem tihe side valijatega

Kohe kui sain teada, et olen koos kursusekaaslaste Helvi Vahe-metsaga määratud agitatoriks Magasini tn. 5/3 asuvasse ühiselamusesse, asusin ettevalmistusi teema oma kohustuste täitmiseks. Oleme Helviga olnud ka varem agitatoreiks. Vahetasime nüüdki omavahel kogemusi ja jõudsime otsusele, et kuivade teadaannete edasiandmisega me ei jõua kaugele. Otsustasime tõmmata valijaid osa võtma agitpunkti poolt korraldatavast üritusest ja ise läbi viia huvitavaid vestlusi. Nagu näitavad kogemused, saavutatakse

vestluse teel valijatega kõige tihedam kontakt. Saavutasimegi valijatega sideme juba oma töö algul.

Pikemaid vestlusi ei õnnestunud meil korraldada enne kui 26. veebruaril. Selle vestluse läbiviimise eel selgitasime valijate küsitlemise teel välja teema, millest nad on kõige enam huvitatud. Soovide kohaselt pidasime vestluse teemal «Berliini nõupidamine». Pärast vestlust vastasime rohkearvulistele küsimustele. Selgitasime välja ka küsimused, millistel teemadel valijad soovivad järgmisi vestlusi. Selliselt töötades loodame taga-

da seda, et valijad teadlikena lähevad vastu eelolevaile valimistele.

Veel tahaksin peatuda aja küsimusel. Meile pole agitatsioonitakistuseks õppetöös, vaid sel teel me täiendame oma teadmisi nii marksismi-leninismi kui ka välis- ja sisepoliitika küsimustes. Valijate külastamine pole meile mitte koormaks, vaid pigemini hästiveedetud ajaks. Käime valijate kodudes vaheldumisi ja ka vestluste materjalid jaotame omavahel. Nii ei esine meil puudujääke ajas.

E. Linsi

Üliõpilaste Teaduslikus Ühingu

Juba mitu aastat eksisteerib meie ülikoolis Üliõpilaste Teaduslik Ühingu. Selle ühingu eesmärgiks on igakülgsest arendada üliõpilaste võimeid teadusliku töö alal, valmistada meie üliõpilasi teoreetiliselt ja praktiliselt ette tulevaseks iseseisvaks tööks.

seerides teaduslikke konverentse, šeflustoode väljaspool ülikooli jne. Kogu ÜTU tööd juhivad ÜTU nõukogu, mis valitakse igal aastal teadusliku ühingu aruandevalimiskonverentsil.

petanud arst sm. A. Lenzner edukalt kandidaadiväitekirja, ajaloolane sm. Kakh lõpetab Leninigradi ülikooli aspirantuuri, sm-d Liim, Nagelmaa, Niit, Moosberg jt. õpivad edukalt TRÜ aspirantuuris jne.

Teadusliku töö ülevaatus

11.-18. aprillini toimunud ÜTU VIII teaduslik konverentsi kokkuvõtteid ülevaates. Seda arvamust on paraku kinnitanud teaduslike uurimuste vähesus kehakultuuriteaduskonnas.

T. Orava ja N. Tapperi ettekanded, mis käsitlesid meie põllumajanduse edasiarendamise aktuaalseid probleeme. Sama küsimust käsitles ka õigusteaduskonna üliõpilaste J. Loti ja H. Lindmäe töö.

töös. Kõik katedrid ei pööra ringide tööle, eriti tööde juhendamisele veel küllaldast tähelepanu, mistõttu konverentsil esitati ka töid, mis osutusid nõrkadeks. III k. üliõpilase L. Kuke ettekanne eesti keele ja kirjanduse sektsioonis ning silmahaiguste ringi kollektiivne töö arstiteaduse sektsioonis olid sisuliselt nõrgad.

H. Hanson

* * *

Sageli võib kuulda arvamusi, et kehakultuuriteaduskonda ei saa lugeda õppetöö teaduslikkuse poolest võrdseks ülikooli teiste teaduskondadega.

eranditult kõik tööd omavad tähtsust kehalise kasvatuses tähtsuse põhjendamise ja edasiarendamise suhtes. Nii andis H. Lööper töös «Rahustavate harjutuste tähtsusest kooli kehalise kasvatuses tunnise poeeglase vanemal kasvuperioodil» edasi iseseisvate katsete põhjal kogutud väärtuslike kogemusi kehalise kasvatuses tunni lõpetava osa läbiviimise kohta.

M. Karu tööd «Füsioloogilised muutused organismis vehklemise puhul». Uurimuses «Hingamise osa südametegevuse kiirendamisel» andis A. Viru juhiseid, kuidas kasutada vaheajaga sportlike pingutuste vahel, et luua kõige soodsamad tingimused organismi funktsioonide taastamiseks.

A. Viru

AKTIIVNE TEGEVUS RINGIS

Eesti kirjanduse ja rahvalaule ring on üks suuremaid ringe ajaloo-keeleteaduskonnas. Praegu on selles ringis 93 liiget. Ringi põhiliseks töövormiks on üliõpilaste poolt teostatavad iseseisvad uurimistööd ja referaadid.

munud raamatute kohta, kirjeldusi ekskursioonidest ja suvistest praktikamatkadest, ülevaateid ringi töökoosolekutest ja meie noorte autorite loomingut. Kirjandusliku loominguga viljelejad jaoks on lauale juures konsultant. Korraldatakse ka omaloomingu arutelusid. Käesoleval õppeaastal kuulutas meie ring välja üleülikoolilise kirjandusvõistluse, et avastada uusi autoreid.

Kriitikarohke koosolek

Esmaspäeval, 19. aprillil toimus TRÜ matemaatika-loodusteaduskonna komsomoli-organisatsioonil koosolek. Koosolekul esines ettekandega ÜLKNÜ XII kongressi delegaat sm. Liiv, kes jutustas meeldejäätavalt kongressipäevadest Moskvas. Sellele järgnes sõnavõtt teaduskonna komsomoli-organisatsiooni sekretärit sm. Loogilt, kes käsitles ÜLKNÜ XII kongressi materjalide valguses konkreetset olukorda teaduskonnas.

A. Raukas

Veedame sisukalt oma puhkehetked

Teid, meie suure kollektiivi tulevase liikmeid, huvitab kindlasti, kuidas veedavad üliõpilased õppetööst vaba aega. Suures ulatuses lahendab selle küsimuse üliõpilasklubi, mille juures töötavad sellised kollektiivid, nagu nais- ja meeskoor, kes oma iga-aastaste kontsertmatkadega Vilniusse, Kaunasesse, Riiga, Moskvasse, Tallinna ja mujale on võitnud suure populaarsuse ja on oma hea esinemise tõttu alati oodatud külalisteks.

tele, esinevad šeflusalustes koolides ja kolhoosides. Parimad isetegevuslased saadetakse esinema üleülikoolilistele õhtutele ja määratakse isetegevusbrigaadidesse, kes annavad suuremaid kontserte ka väljaspool Tartut.

L. Unt, ELKNU TRÜ komitee massilise kultuuritöö sektori juhataja

KONTSERTMATK VENNASVABARIIKI

Hiljuti sooritas TRÜ 133-liikeline naiskoor kontsertmatka Leedu NSV-sse. 26. märtsi õhtul jõudisime Kaunasesse. Jaama olid tulnud meid tervitama ühiskondlike organisatsioonide esindajad, üliõpilaskoor ja -ansambel ning puhkpilliorkester.

Väga südamlukku kujunes kontserdil järgnev sõprusõhtu Polütehnilise Instituudi üliõpilastega. Parimate muljetega sõitsime õsөл edasi Vilniusse. Järgmisel õhtul andsime kontserdi Vilniuse Riiklikus Ülikoolis. Publiku soovil tuli anda veel lisakontsert Vilniuse Pedagoogilises Instituudis.

S. Alasi

Võistlus parimale toale

Kogu õppeaasta vältel toimub Aia tänava üliõpilaste ühiselamus sotsialistlik võistlus parima toa nimel. Tänu sellele on siin elamiskultuur paranenud, toad on sisustatud mugavalt, ühiselamus muutunud üliõpilastele tõeliselt koduks.

osanud endale sisustada mugava kodu. Põrandal vaibad, laual ühiselt ostetud raadio, kõigjal valitsemas puhus ja kord — nii võiks lühidalt iseloomustada seda tuba.

III korrusel on sotsialistlikus võistluses pidevalt olnud esikohal tuba nr. 86 (toavanem A. Raudsepp). Ka siin on tütarlapsed sisustanud oma toa leidlikult.

O. Luht

MÕNE REAGA

HUVITAV LOENG Mõeldud kolmapäeval toimus ajaloo-keeleteaduskonna eesti filoloogias ja loogika-psühholoogias osakonna üliõpilastele prof. Vaga loeng teemal «Vene realistlikud maalikunstnikud Repin ja Surikov».

luule ringi kirjandusliku almanahhi «Loov Mõte» 19. number. Ilmuva numbrisi sisust võib esile tõsta M. Andersoni artiklit «Kodanlik intelligents A. H. Tammsaare loomingus».

E. Teder

BIOLOOGIAOSAKONNAS

Bioloogiaosakonna IV kursuse geneetika eriharu üliõpilased kaitsevad oma kursusetööid. Väga head tööd esitasid sm-d J. Jõesaar, L. Oispuu ja T. Orav. Hästi olid ülesanded täitnud ka sm-d A. Kuuskler ja M. Pihla.

TOIMUB OPIKU ARUTELU

ÜTU eesti kirjanduse ja rahvalaule ring korraldab pühapäeval, 25. aprillil algusega kell 10 aud. nr. 5 järjekordset «Eesti kirjanduse ajaloo» arutelu. Päevakorras on I kõite lõpposa ja II kõite läbiarutamine.

J. Sallum

ILMUB ALMANAHHI UUS NUMBER

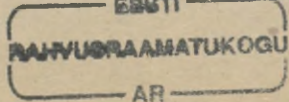
Eeloleval nädalal ilmub TRÜ ÜTU eesti kirjanduse ja rahva-

СЕГОДНЯ В ГОМЕРЕ:

Передовая: Приобретайте высшее образование в Tartusком Государственном Университете. Л. Шипов — Интересна и многообразна работа в комсомоле. Н. Васель — Прочные связи с братскими республиками.

Э. Л. Микельсаар — Новый факультет — новые специальности. А. Пярл — Широкие возможности учёбы. А. Тяхнас — Поступайте учиться на физкультурный факультет. Ю. Адоян — Возможность работать и учиться. IV страница Х. Хансон, А. Виру и Э. Векисаар — О работе СНО. Информации.

Toimetaja kt. R. AULING

Tartu Riikliku Ülikooli parteiorganisatsiooni, rektoraadi, ELKNÜ komitee ja ametiühingukomitee häälkandja

Nr. 31 (239) Reedel, 12. novembril 1954. a. VII aastakäik

Noored võitluses parema tuleviku eest

«Noorsugu, ühine! Edasi kindla rahu eest, demokraatia ja rahvusliku sõltumatuse eest, noorsoo parema tuleviku eest!» — need sõnad kajavad iga noore kõrvus ja tungivad südamesse. See on üleskutsed võitluseks rahu ja rahvaste õnne eest. 9 aastat tagasi, 1945. a. 10. novembril I ülemaailmsel noorsookongressil Londonis loodud Ülemaailmne Demokraatlik Noorsoo Föderatsioon võttis oma lipukirjaks need kõigi noori innustavad sõnad. Seda päeva, 10. novembril, on hakatud tähistama ülemaailmse noorsoopäevana.

Nädal aega hiljem, 17. novembril, tähistab kogu maailma progressiivne noorsugu ja üliõpilaskond rahvusvahelist üliõpilastepäeva — rahu ja kultuuri demokraatiseerimise eest võitlemise päeva.

Rahvusvahelise üliõpilastepäeva tähistamine on otseselt seotud antifäšistliku võitlusega. 1939. aasta oktoobris puhkesid Tšehhoslovakkias massilised üliõpilaste väljastumised fäšistliku okupatsioonivastu. 17. novembril tapeti metsikut 9 Tšehhoslovakkia üliõpilasi liidu komitee liiget. 1942. a. pühitseti esmakordselt rahvusvahelist üliõpilastepäeva ja I rahvusvahelisel üliõpilaste kongressil Prahis tunnistati 17. november rahvusvaheliseks üliõpilastepäevaks.

Need kaks suurt organisatsiooni, Ülemaailmne Demokraatlik Noorsoo Föderatsioon ja Rahvusvaheline Üliõpilaste Liit, koondavad enda ümber miljooneid noori kõigist maailma maadest. See suur ja võimas jõud rahujõudude tohutult suure etendab äärmiselt tähtsat osa võitluses rahu eest, õnneliku tuleviku nimel.

Jälgides ÜDNF ja RÜL tegevust näeme, et see elavneb järjest. Sellest annavad tunnistust ürituste arvu pidev kasv ja massiline osavõtt nendest. Käesoleval aastalgi viidi märtsis läbi ülemaailmne noorsoonädal, 21. veebruaril tähistati solidaarsuse päeva noorsooga, kes võitleb koloniaalse rõhumise vastu, 21. aprillil solidaarsuse päeva vabariikliku Hispaania noortega, kes

võitlevad ennastsalgavalt oma kodumaa vabastamise eest fäšistlikust režiimist.

Erakordselt suurt tähtsust omab Nõukogudemaa noorte kuulumine neisse organisatsioonidesse. Meie noored sammuvad maailma demokraatlike jõudude avangardis. Nende poole on pööratud kõigi progressiivselt mõtlevate noorte pilgud kogu maailmas. Nõukogude noorte ennastsalgavat tööd kommunismi ülesehitamisel, nende vapruse ja tulise patriotsmi võtavad eeskujuks kõikide maade noored oma võitluses koloniaalrežiimist vabanemise, kapitaliahelate purustamise eest.

Huviga jälgivad kõikide pilgud nõukogude ja hiina noorte vankumatut sõprust, seda, kuidas selles sõprus leiab kehastumist kõik see uus, mis on omane uuele vabal võrdõiguslikkusele rajatud ühiskonnale. Me näeme ka oma vabariigi, Eesti NSV tehistes töötamas Hiina Rahvavabariigi noori üliõpilasi-praktikante, kes õpivad siin, omandavad kogemusi ja teadmisi, et siis neid edukalt rakendada suure 600-miljonilise hiina rahva majanduse sotsialistliku ülesehitustöö ja industrialiseerimise teostamiseks.

Alles hiljuti olid meie ülikoolis kaugel külalised. Kaugest idast, sealt, kus alles hiljuti mällas sõjategevus ja vapper korea noorsugu kaitses oma kodumaad, tuli teiste hulgas Nõukogudemaa pealinna Moskvasse õppima ka O En Gün. Koos Moskvast õppiva rahvademokraatliku Rumeenia üliõpilase Traian Caraciuciga külastas O En Gün meie ülikooli komsomolitee kutsel Nõukogudemaa ühte vanemat õppeasutust — Tartu Riikliku Ülikooli.

Südamlikud kohtumised, unustamatud muljed ja tutvused olid selle külaskäigu tulemuseks. Rahvaste sõpruse suur ja õilis tunne leidis siin ereda väljenduse.

Maailma noored tunnevad, et neid on palju, nad ei ole ükski, nad võitlevad koos kõigi rahvastega inimkonna parema tuleviku ja õnne eest. Nende suur ühtsus tunne ja võitlusmeel on vankumatud.

Rahvaste õnne, päikselist homset hoiame, sõbrad, käes!

«Kõigi rahvaste lapsed — rahuuustis püha on meil. Ajal karmil ja raskel käime õnne eest võitluse teil. Kõigil mandritel, saartel, merel, maailmakaartel igäiks noortest käsi meil andku, — võitleme, sõbrad, koos!»

Pole maailmas üllamat püüdu kui rahu, sõprus ja vendlus rahvaste vahel, mille nimel kogunesid üliõpilased rahvaste sõpruse õhtule. Aula on pidulikus ehtes. Sadu noori on juba kogunenud, kuid neid tuleb üha juurde. Siin on noori väga mitmest rahvusest ja väga mitmetest meie kodumaa osadest. Eestlane, venelane, ukrainlane, valgevenelane ja paljud teised rahvused ühendavad oma hääled ühisesse vankumatusse nõudesse: rahu kogu maailmas!

Meil on täna eriti kalleid külalisi. Esimaks kolivad meie vana aula seinete vahel korea ja rumeenia keeles julged üleskutsed võitlusele rahu eest, õnneliku tuleviku eest, vankumatu sõpruse eest.

... Tribüünile astub noormees Rumeenia Rahvavabariigist — Moskva Riikliku Ülikooli üliõpilane T. Caraciuc. Kui saalis on vaibunud üldine meelevaldustepuhang, jutustab T. Caraciuc muljetest, mis talle on jätnud külaskäik Eesti NSV-sse, Tartu Riikliku Ülikooli. Suure südamlikkusega kirjeldab ta kohtumisõhtuid Tartu töötajate

tega tehistes, õpilastega koolides. T. Caraciuc rääkis ka kogu maailma noorte kohtumisest Bukarestis, sellest, kuidas tuhandeid nooreid kapitalismiaadelt tulid eluga riskides Bukaresti, et jutustada siin oma rahva kannatustest ja hädadest, nälgist ja viletsusest, ägamisest Ameerika imperialismi raudse kanna all. Neil päevald tõusis ühine sõprustalau kõigi noorte südameist ja kajas Bukarestist üle kogu maailma:

«Murdmatu meel sõpruse teel aatomipommitest võimsam on veel!»

Noormees Koreast, osavõija korea rahva vabadusvõitlusest Ameerika imperialistide vastu, jutustas koosolijatele imperialistide kuritegudest Koreas. Sügavale hinge tungis noore Korea patriodi O En Gün'i jutustus korea rahva kannatustest sajandeid kestnud võõramaise rõhumise all, rahva poliitilisest püüdest vabaduse poole, mis sünnitas nii paljusid kangelasi, kes ei kõhelnud anda oma elu võitluses vabaduse eest, tulevaste põlvkondade õnne eest. Kõigile nõukogude noortele on kallis mälestus reamees Aleksander Matrossovi kangelaesteost. Selle Venemaa poja kuulsus ulatub aga kaugemale välja poole oma kodumaa piire, sütitades miljonite noorte südameid, innustades neid väsimatult võitlema oma kodumaa vabaduse eest. Kümneid Matrossovi-taolisi kangelasi

tõusis Korea võitlejate ridadest, et kaitsta oma rinnaga kodumaad vaenlase hävitava tule eest. Nende surematult mälestust kandisid korea võitlejad läbi veriste lahinguväljade, läbi varemte ja tuha vastu võidule. Kunagi ei luba korea rahvas korduda neil rasketel kannatustel ja piinadel. Nõukogude riigi abiga ehitab nüüd korea rahvas endale uut tulevikku, helget ja rõõmsat elu.

Moskva Riikliku Ülikooli üliõpilane tänab Tartu üliõpilasi lahke vastuvõtu eest. Ta lubab kodumaal jutustada oma muljetest Tartus ja Tartu üliõpilaspere sõprusest. Lõpetades oma sõnavõtu kutsus O En Gün eesti üliõpilasi üles võitlusele rahu ja rahvaste sõpruse eest.

Saalis puhkeb aplaus, mis kajab kui noorte südameste võimas tuksumine.

... Jaamas puhustab rong. Veel mõned minutid on jäänud ärasõiduni. Külalisi on saatma tulnud meie üliõpilased. Kolivad ühised laulud, vahetatakse viimaseid käepigistusi, viimaseid tervitussõnu. Kolab vile, rong hakkab liikuma, viies meie sõpru Moskvasse — rahu pealinna, kus nad jutustavad Moskva noortele Tartu üliõpilaspere vennalikkuse sõprusest ja kindlast veendumusest, et «rahvaste õnne, päikselist homset hoiame, sõbrad, käes!»

S. Vissak

Hüvasti, sõbrad!

동무들이여 잘 만나서!

타국에서의 동무들과의 생활은

너무도 즐겁았으니

동무들이 나에게 준 인상은

영원히 나의 심장에 남아 있을 것이다

동무들이여 진감하여라

보다 더 큰 사랑을 몰려라

수만리 떨어진 변국에서

나는 항상 그대들을 기억하려!

국영권

Hüvasti, sõbrad!
Meie kohtumine oli lühike, kuid ta säilib igavesti mu südames.

Jääge terveks, soovin teile uut edu. Ida kaugustes meenutan ma alati teid!

O En Gün

Multumerc studentilor
Universitatii din Tartu pentru
ospitalitate si la despartire
urez tuturor sper la mineca

T. Caraciuc

Täna Tartu ülikooli üliõpilasi külalislaskuse eest ja hüvasti jättes soovin kõigile palju edu töös.

Traian Caraciuc

Kirjavahetus Brno ülikooliga

Selle aasta kevadel otsustas ÜTU vene kirjanduse ring alustada kirjavahetust Tšehhoslovakkia ja Bulgaaria üliõpilastega.

Oma esimeses kirjas andsime me neile üldise ülevaate oma tööstiilist ja -vormidest, tegime ettepaneku vahetada mitte ainult kogemusi ja meetodeid, vaid tutvustada ka üliõpilaselu eredamaid sündmusi.

Neil päevil saabus kauaoodatud vastus Brno linna ülikoolist. Kirjutavad keeleteaduskonna vene ja tšehhi keele osakonna III kursuse üliõpilased. Meid rõõmistas väga see asjaolu, et grupikoosolekutel ja seminarides tutvuvad meie tšehhi sõbrad selliste vene ja nõukogude kirjanduse teostega, nagu Turgenevi «Küti kirjad» ja Gorki «Põhjas», Serafimoviitši «Raudne vool» ja Fadejevi «Kaotus». Tutvustanud meid struktuuriga ÜTU-s, mis alustas tööd möödunud aastal, kirjutavad nad: «Me tahaksime teilt rohkem kogemusi, see aitaks meid, eriti praegu... Meie üliõpilased teevad teile ettepaneku, et vahetaksime ka kirjanduslikke materjale.»

Järgkordsetel ringikoosolekul koostasime neile vastuse. Me vastasime tervele reale küsimustele, näit. kas avaldame oma töid trükis, kas tegeme tšehhi kirjandusega jne. ja lubasime teha kõik, mis sõltub meist, et abistada neid nõukogude kirjanduse õpikute j.m. saamisel.

Oleme rõõmsad, et alustasime kirjavahetust selliste kaugete, kuid meie lähedaste Tšehhoslovakkia üliõpilastega. See kirjavahetus aitab süvendada sidemeid Tšehhoslovakkia ja Nõukogude Liidu rahvaste vahel, aitab tugevdada rahu kogu maailmas.

J. Sokolova

Oktoobridemonstratsioonil

7. november. Suure Oktoobrirevolutsiooni 37. aastapäev. Linn on pidevates, kõikjal levivad punalipud, majad on ehitud loosungite, piltide ja vanikutega...

Töötajate ja õppiva noorsoo kolonnid kogunevad rahva jõudude demonstratsioonidele. Tribüünid eest sammuvad läbi meie linna parimad tehasekollektiivid, eesotsas Tartu Kammivabriku tubli perega...

Ka meie ülikooli üliõpilased, õpetajad ja teenistujad võtsid osa sellest pidulikust sündmusest. Üle hulga aja sammus meie kollektiivi

ees oma puhkpilliorkester. Marssisid arstiteaduskond, matemaatika-loodusteaduskond. Ajaloo-keeleteaduskonna kollektiivi ees kanti marksismi-leninismi kõikevõitvate ideede sümbolina suurt embleemi, millel oli kujutatud marksismi klassikute suurteoseid.

Võimas hurraa meie kodumaa ja rahva auks kajus kaugelt üle linn. See oli suur pidupäev. Sellel päeval tähistas meie rahvas koos maailma proletariaadiga suure ajaloolise tähtsusega sündmuse 37-ndat aastapäeva.

MEEL JA MUJAL

Nõukogudemaal on õigus haridusele kindlustatud igale noorele. Tartus ületab üliõpilaste arv kaugelt 6000. Kogu vabariigis on üliõpilasi üle 10 000. Moskvast õpib rohkem üliõpilasi kui Lääne-Euroopas kokku. Käesoleva aasta sügisel võeti meie maa kõrgematesse õppeasutustesse vastu 450 000 uut üliõpilast. Need arvud tunnisavad hariduse tohutust kasvust. Nõukogude Liidus. Sama toimub ka rahvademokraatia maades.

Pidevalt paranevad meil ka üliõpilaste elu-olustikulised ja õppeitingimused. Alles hiljuti võisime lugeda ühe üliõpilase kirjutust, milles ta ütles, et Moskva uues ülikoolihoones kohtame juba elu, mis on väga lähedane kommunismile, ühiselamus on varustatud kõigi muga- vustega.

Päev-päevalt rikkastub Nõukogudemaal ja rahvademokraatia maades õppebaas. Üliõpilaste kätte antakse uued laboratooriumid, uued õppe-

vahendid. On loodud kõik võimalused selleks, et üliõpilastest võiksid kasvada tublid spetsialistid.

Meie üliõpilased on loonud sõprusühendeid teiste maade, eriti rahvademokraatia maade üliõpilastega. Nii on näiteks Tartu Riikliku Ülikooli üliõpilased kirjavahetuses Hiina Rahvavabariigi ja rahvademokraatia maade üliõpilastega.

Seevastu peab kapitalismimaade üliõpilasnõorsugu alles organiseeritud võitlusele oma vabaduse ja demokraatia eest.

Nende maade ülikoolides näeme vähe töölisnoori. Suuremale osale nendest on ülikooliukse suletud. Paljud peavad tegema rasket tööd, et võida jätkata õpinguid ülikoolis. Üliõpilasi koormavad suured õppe- maksud, kuid neid tõstetakse veelgi alatas, et mitte lasta ülikooli tööhävitada. Prantsuse üliõpilased ja õpetajad streikisid. Nad nõudsid, et suurendataks kulutusi rahvaharidusele. Oma õiguste eest

võideldes streikisid ka Mehhiko üliõpilased rohkem kui 20 päeva ja saavutasid oma nõudmistele rahuldamise. Teravalt astusid imperialistliku valitsuse vastu välja Teherani üliõpilased jne.

Üliõpilased võitlevad rahvusliku kultuuri eest. Seda näeme eraldalt Liibanoni üliõpilaste ennastsalgavast võitlusest, mis toimus rahvusliku kultuuri ja sõltumatuse eest. Käesoleva aasta 27. märtsil toimus meelevaldus Türgi-Pakistani pakti vastu. Üliõpilasi tulistas politsei. Üks üliõpilane sai surma, 25 haavata. See sündmus kutsus esile pahameele mitte üksnes kogu Liibanonis, vaid ka Süürias, Iraanis j.m.

Ka meie üliõpilased toetavad seda võitlust. Nõukogude üliõpilaspere on arvukaim Rahvusvahelises Üliõpilaste Liidus. Demokraatlikult mõtlevad üliõpilased on seadnud endile eeskujuks nõukogude üliõpilased, nende tubli töö loova teaduse rind, võitluses rahu eest.

PARTEI ELU

Otsustavalt parandada parteilist juhtimist ajalo-keeleteaduskonnas

Ajaloo-keeleteaduskonna parteialgorganisatsioonile üldkoosolek, mis toimus terava kriitika ja enesekriitika vaimus, paljastades rea tõsiseid puudusi teaduskonna kõigi osakondade õppe- ja kasvatustöös, samuti ka massilise kultuuritöö alal. Oma sõnavõtudes tõid kommunistid esile fakte õppedisipliini rikkumise kohta õpperühmades (põhjusteta puudumised ja hilinemised vene keele ja kirjanduse osak., ajaloo-osak. III kursusel jm.). Komsomolorganisatsioon on osutunud üksi liiga nõrgaks loodrite (Ovsjannikov, Golovitser, Pankratov jt.) korralduseks. Ka eesti keele ja kirjanduse osakonnas pole lugu õppedisipliini kaugelki korras. Siin esineb juhtumisi, kus püütakse «kambamelikult» varjata põhjusteta puudumisi. On esinenud ka üksikute kommunistide poolt õppedisipliini rikkumisi (Sišov, Solodova), mis muidugi ei mõju eeskujundvalt. Nagu näitas vene keele kateedri koosolek, kus arutati 15 õppedisipliini rikkunud üliõpilase küsimust, ei suutnud ka kõik õppejõud üliõpilastele küllaldaselt selgema teha loengute külastamise hädavaalikkust.

Peapõhjuseks, miks õppedisipliin ja edasijõudmine teaduskonnas mõningas õppeaines (eesti keel, vene keel) on madal, tuleb pidada koostöö puudumist kateedrite ning partei- ja komsomolorganisatsiooni vahel, eriti aga asjaolu, et parteiorganisatsioon on vähe lähelepanu pööranud õppedisipliini kindlustamiseks. Teisest küljest pole parteiorganisatsioon selgitanud ka põhjust, miks üksikute õppejõudude loenguid küllaldaselt halvasti, samuti pole küllaldaselt juhitud kateedrite tööd õppetöö kvaliteedi kontrollimise alal.

Koosolekul vastuvõetud otsuse kohaselt tuleb 20. novembrini kõigis õpperühmades õppejõudude osavõtul läbi viia tootmisnõupidamised, kus arutamisele tulevad õppedisipliini ja käitumiskultuuri puutuvad küsimused.

Seni on tootmisnõupidamised suuremas osas õpperühmades veel läbi viimata, mis annab tunnistust vastuvõetud otsuse täitmise kontrolli puudumisest. Teaduskonna parteibürool tuleb oma tööd selles osas kiiresti ja otsustavalt parandada.

Tuleb parandada ka ametiühingulise töö juhtimist. Selle töö praegust olukorda illustreerib kujukalt fakt, et teaduskonna ametiühingu, aruande-valimiskooolek tuli esimest korda ära jätta, sest ei saadud kokku kvorumit. Kui koosolek uuesti kokku kutsuti selgus, et ajaloo-osakonna kom-

somoli- ja ametiühinguaktiiv ei suutnud ka teistkordselt kindlustada enamiku üliõpilaste ilmutatud ametiühingu koosolekule. Eesti kirjanduse ringi juhatus, mis koosneb enamuses kommunistlikest noortest, suhtus aga ametiühingu aruande-valimiskoooleku läbiviimisse täiesti formaalselt, pidades ametiühingu koosolekut tarbetuks ja viies samal ajal läbi teatrietenduse «Viirastused» arutelu.

Ka massilise kultuuritöö osas tuleb parteibürool senisest enam abi osutada komsomolorganisatsioonile ja ametiühingule, kuna seni pole kunstilised kollektiivid teaduskonnas jalgu alla saanud. Juhatate puudumisel on lagunenud isegi moodunud aastal tegutsenud kollektiivid. Kogu kunstiline isetegevus baseerub praegu ainult üksikute solistide tegevusel, mistõttu üliõpilaste puhkeõhtud kannatavad ka programmi piiratuse ja isegi selle täieliku puudumise all. Rohkem tähelepanu väärub samuti kunstilise omaloomingu kasutamine puhkeõhtute sisustamisel.

Parteibürool tuleb võtta tarvilisele otsustavale abinõule ka teaduskonna ALMAVU organisatsiooni tegevuse elustamiseks, mis praegu viibib varjurusmas.

M. Lõhmus

TRÜ OPETATUD NOUKOGUS

Täna, 12. novembril toimub TRÜ ajaloo-keeleteaduskonna ja õigus-teaduskonna Opetatud Nõukogu koosolek aspirantide Aarne Vinkeli ja Huno Rätsepa väitekirjade kaitsmiseks. Mõlemad aspirandid taotlevad filoloogiateaduste kandidaadi teaduslikku kraadi.

KINNITATI UUS TEADUSALA PROREKTOR

TRÜ uueks teadusala prorektori on nimetatud analüütilise keemia kateedri juhataja dotsent Aleksander Moskvini, kes on asunud oma kohuste täitmisele.

abstraktselt ja ebakonkreetsest? Kui ühiselamus esineb joomist, siis peaks seinaleht organiseerima võitlust selle vastu. Ebakonkreetsed on ka «Kehakultuuri», «Koonduvate Riidade» jt. seinalehtede juhtkirjad. Juhtkirjad peavad olema konkreetseid ja illustreeritud võimalikult oma osakonna või ühiselamu elust võetud faktidega.

On tarvis rohkem võitlevat joont, kriitikat, väärnähtuste ja puuduste vastu tuleb võidelda teravamalt. Seda leidub aga meil ikkagi vähe. Tehakse sageli kära pisiasjade juures, kuid unustatakse olulised puudused. Seinalehes tuleb esile tõsta õppe-, teadusliku ja ühiskondliku töö eesrindlasi, selle kõrval aga teravalt kritiseerida loodreid ja lohakaid üliõpilasi.

Rohkem žanrilisest mitmekesisusest, rohkem karikatüüre, följetone, luuletusi, portreid eesrindlaste ja kollektiivide kohta, kuid samas ka rohkem ökonoomsust!

Seinalehed peavad oma töö kogu semestri peale ette planeerima. Perspektiivpööravalt võiks igasugused juhulikkused ja ootamatused, kui toimetuse kindlustab koostatud plaani õigeaegse elluviimise. Kogemused on näidanud, et vahetevahel on otstarbekas anda välja ka temaatilisi numbreid, näiteks õppetöö küsimustes, teadusliku töö kohta osakonnas jne.

Seinaleht peab olema huvitav ja võimalikult mitmekesine, ainult siis täidab ta oma ülesanded üliõpilaste kommunistlikul kasvatamisel.

J. Toomla

TRÜ seinalehtede ülevaatus jätkis ka kunstilise kujunduse osas üldiselt parema mulje kui eelmise. Võrdlemisi hästi olid vormistatud «Geograafi Hääl» (geograafia-osak.), «Vasari» (geograafiaring). Nende kõrval on ka terve rida lohakalt, kiiruga «visatud» seinalehti. Kunstilise kujunduse poolest jäetavad soovida kõik ühiselamute häälkandjad. Ka muidu sisukas

FÖLJETON

ANTS ON ÄRIMEES

Kes on lugenud Vilde jutust «Luadalelled», see mäletab kindlasti kanget hobuseparisnike, kellele hobuste vahetamine oli muutunud luusse ja lihasse kasvanud kireks.

Umbes taolise tee on jalge alla võtnud ka Ants Urb, kehakultuuri-osakonna IV kursuse üliõpilane. Muidugi, aeg millest räägib Vilde, on ammu minevikus. Urb ei parista mitte hobustega, vaid — bensüüntraavlitiga.

Ants alustas oma hangeldajakarjääri sellega, et sai kokku niisuguse summa, mille eest ostis mootorratta. Tortutas sellega ühelt mõni aeg ringi, siis asenduse mootorrattas kõhiva ja nuuskava autoga, mille jirmat me sündsusetunnet arvostades ei maini. Igatahes peame aga kiitvalt mainima Antsu hülgavat ärimehannet: mitte igatsele pole jõukohane «teha» mootorrattast autot. Muidugi ei käinud see asi üle õõ — tuli kombineerida, tuli asju ajada, tuli sättida — see kõik võtab ju aega. Seepärast tuleb aru saada, miks Ants seda operatsiooni sooritades õppetöölt ootamatult nii palju päevi puudus.

Kursusekaaslased ei imestanudki väga, kui Antsu nohisev «välismaalane» oli ühel hommikul moonunud pesuehtsaks kodumaiseks «Moskviliks». Kuidas ja mil viisil täpselt — seda teab vist ainult Ants ise. Ise kommenteeris ta seda vahetust kui äriliselt kasulikku operatsiooni, sest tema taskusse oleval kukkunud isegi mõned tuhandekesed «puhast»...

Mõni aeg tagasi, kui linnas viinamarju müüdi, puudus Ants

jälle loengutelt. Kurjad keeled teadsid rääkida, et teda olevat nähtud kandmas tervei kastidäisi viinamarju, mis tõendab, et Ants ei põlga ka väiksemaid ärilisi «otsi». Aga ainult lähedased sõbrad teadsid, et see pisem operatsioon oli vaid eelmänguks suuremale...

Asi oli nii, et enne oktoobripühi kadus Ants nagu viits vette. Asjata ootas ülikooli meeskond teda 6. nov. linnas korraldatud teatejooksu starti. Antsu ei olnud. Temale kui andekale jooksjale oli asetatud üsna suuri lootusi, kuid ta tuli asendada varumehega ning ülikooli tuli vastu võtta kaotus.

Selgus, et Ants oli ära sõitnud järjekordest kommertsanditeekonnanale Moskvasse, et endale «Moskvilisi» asemel hankida uut «Pobedat» või mõnda muud «ekst-ravagantset» limusiini...

Põnevusega ootasid sõbrad päeva, millal moodne parseldaja ajab oma uue masinaga ühelt treppi, taskus võib-olla veel mõned tuhanded «puhast». Ants ei petnud seegi kord nende lootusi, saabudes tõesti mõni päev tagasi uue välismaise masinaga ja — oh seda imet — see oligi kaugelt toredam kõigist eelmistest.

Meie aga küsime, millal dekanat Antsu küsimuse otsustab — kumb ta siis on: parisnik või üliõpilane? Seda oleks vaja küsitleda, sest muidu hakkab Ants oma «limusiini» vahetama autobussi või sammuva ekskavaatori vastu ning puudub seetõttu loenguid terve semestri...

K. OKASSIIL

Teatejooks läbi linna

Suure Sotsialistliku Oktoobrerevolutsiooni 37. aastapäeva tähistamiseks toimus kergejõustikuhooaja viimase võistluseõhtuna traditsiooniline läbi-linna-teatejooks, millest võtsid osa linna spordihingute ja koolide võistkonnad.

Tublilt esines meile ülikooli teatejooksunaiskond koosseisus Piiil, Laiverik, Kitsing, Kepp ja Munk,

TEADAANNE

Täna, 12. novembril algusega kell 18 toimub TRÜ aulas Tartu Riikliku Ülikooli ametiühingu konverents.

Delegaatide registreerimise algus üks tund enne konverentsi avamist, TRÜ ametiühingu komitee

ELKNÜ TRÜ komitee juures asuva lektoritegrupi loengute temaatika

(Algus lehes nr. 29(237))

- Kodanliku ideoloogia reaktiivse olemus. (Vene keeles.)
- Marxism-leninism religioonist. (Vene keeles.)
- Tüüpilise probleem kunstis. (Vene keeles.)
- Kaasaegne tšehhi kirjandus. (Vene keeles.)
- Taht ja iseloomu kasvamine.
- Nõukogude noore kuju nõukogude kirjanduses. (Eesti ja vene keeles.)
- Rahukaitse liikumine — suu-

- rim ja võimsaim liikumine tänapäeval.
- Moskva Riikliku Ülikooli kõrghoone Lenini mägedel — eesrindliku nõukogude teaduse ja tehnika uus saavutus.
- USA riigikorra fašiseerimine pärast Teist maailmasõda.
- NLKP septembripleenumi otsustest.
- Tööõiguslike suhete lõppemine.
- Elu võimalus. (Eesti keeles.)
- Päikesenergia. (Järgneb)

Võideldagem üldisõnalisuse ja ebakonkreetsuse vastu

OLEÜLIKOOILISELT SEINALEHTEDE ÜLEVAATUSELT

Hiljuti lõppes Tartu Riiklikus Ülikoolis järjekordne seinalehtede ülevaatus. Ülevaatusel toodi 16 seinalehte, nendest 11 olid osakondade ja ringide ning 5 ühiselamute häälkandjad. Kõige rohkem seinalehti oli ülevaatusel toodud matemaatika-loodusteaduskonnast. Selle teaduskonna seinalehed jätsid nii oma välise kui ka sisulise külje poolest kõige parema mulje. Seevastu aga polnud arstiteaduskond esitanud ühtki seinalehte. Sellise suure teaduskonna eemalejäämine seinalehtede ülevaatusel on häbi. Üldiselt tuleb märkida, et käesoleval ülevaatusel esitatud seinalehtede sisuline tase on mõnevõrra tõusnud, võrreldes kevadel toimunud ülevaatusel. Leidub rohkem kriitikat, on kasvanud konkreetsete, sisukate, osakonna või ühiselamu elu käsitlevate artiklite arv. See näitab, et meie ülikooli seinalehed on üldiselt õiged teel — nad hakkavad ikka enam kajastama ülikooli elu, tõstavad üles teravaid küsimusi ja võitlevad puuduste likvideerimise eest.

Ülevaatusel paistab terve rida seinalehti silma oma sisukuse ja korrektse kujunduse poolest. Parimateks osutusid matemaatika-loodusteaduskonna geograafiaosakonna häälkandja «Geograafi Hääl», sama teaduskonna bioloogiaosakonna «Bioloog» ja geoloogiaringi seinaleht «Vasari». Märgiti ära ka ajaloo-keeleteaduskonna vene filoloogia osakonna häälkandja «Nõukogude Filoloog» sisulist külge.

«Nõukogude Filoloog» silmapaistvaks saavutuseks on tema sisuline mitmekesisus. Siin esineb

mitmesuguseid žanre, nagu följetone, karikatüüre, lähemaid artikleid, mis käsitlevad sündmusi osakonnas. See on ka ainuke seinaleht, millele on kaasõõd teinud õppejõud. Zürii märkis aga samas, et «Nõukogude Filoloogi» välimus on otse vastupidine sisule.

Ühiselamute seinalehtedest on parim Aia t. ühiselamu häälkandja «Uhine Kodu». Siin on käsitletud elu-olustikulisel küsimusel, leht on konkreetne. Ülevaatusel esitatud numbris leidis väga vaimukalt kirjutatud artikkel puuduste kohta ühiselamuse ehitistöö alal. On loomulik, et maja elanikud ise ei saa, siin olukorda parandada. Seinalehe toimetuse ülesandeks on aga saata artiklist ärakiri vastavasse osakonda ja nõuda vastust kriitikale.

Kõige nõrgemaks osutus Ülikooli t. ühiselamu seinaleht «Üksmeel». Ei olnud isegi märgitud, kelle häälkandja see on ning kes seda toimetab. Arvatavasti said toimetajad isegi aru oma töövilja armetust olukorrast ja neil hakkas häbi.

Seoses ülevaatusel kerkis üles rida probleeme.

Üheks suuremaks puuduseks on ikkagi paljude seinalehtede ja artiklite üldisõnalisus, ebakonkreetsus. Unustatakse, et näitliku agitatsiooni selline vorm nagu seinaleht saavutab mõju just oma konkreetse sisu ja elulisusega. Üheks tüüpilisemaks on siin Näituse t. ühiselamu seinaleht «Meie Kodu». Juhtkirjana on seinalehes toodud artikkel alkoholi kahjulikkusest. See on ju aktuaalne probleem, aga milleks refereerivad arstiteaduskonna üliõpilased seinalehes oma loenguid, pealegi veel nii

Aia t. ühiselamu seinaleht «Uhine Kodu» oleks võinud olla korralikumalt vormistatud.

Eriti halb on kunstilise kujunduse poolest «Советский Филолог», kus näeme osaliselt ärarebitud ornamentide, mitmesuguseid plekke, pilte, mis pole küll väga halvaid, kuid nagu kogu seinaleht — määrdund, ilma igasuguse ääretä. Osa ornamentide on artiklite vahelehtedele värviliste pliiatistega, kuid lohakalt ning maitsetult. Artiklite pealkirjade osas on aga väga eriliselt taibukust, et välja lugeda seda, mida autor on tahtnud öelda.

Samasugused puudused esinesid samal seinalehel ka kevadisel ülevaatusel. Hoolimata kriitikast pole olukord kahjuks paranenud. Üldse paistab, et peaks soovitama seinalehtede puhul kasutada ettevaatlikumalt pliiatiste, kuna siin on suur oht määrdundusele.

Artiklite pealkirjades osas esineb veel lohakalt kirjutatud või raskesti loetavaid näiteid («Sõna ja Teoga» — ajaloo-osakond jt.).

Karikatuure osas võiks eeskujuks seada tehnilisest küljest «Sõna ja Teoga», teistes seinalehtedes üldiselt võiksid need olla paremad.

I. Sarv

Keelelisest küljest jätvavad ülevaatusel esitatud seinalehed küllaltki palju soovida. Seinalehe keel peab olema täpne ja ilmekas, kuid sealjuures ka ökonoomne, ilma sõnalise liiglihaga, sest seinalehe ruum on ikkagi piiratud. Sageli võib aga esitatud lehtedes leida pikki ja kohmakaid lauseid, mis peale selle, et nad väsitavad lugejat ning lahutavad ta tähelepanu, paistavad sageli silma ka ebaselguse ja grammatiliste vigadega. Pikke ja keerulata lausekonstruktsioonide kõrval esineb äärmiselt kuivas ja protokollilises stiilis kirjutatud ülevaateid.

Lauseehituses esineb sageli ebaõige sõnade järjekord. Põhjendamatu paigutatuse määrus öeldise ette, kui ta peaks asuma ilmselt selle järel, segatakse ära täiendite

järjekord põhisona ees. Vigu esineb ka kõrvallausetes ühendamisest pealausetega ja siin eriti kirjajahemärkide osas, kus kiputakse mõnikord komad ära jätta. Ilmekaks näiteks on siin «Bioloogis» toodud luuletus, kus ignoreeritakse täielikult komasid.

Eriti valus küsimus on aga kokku- ja lahukirjutamine ja seda ka neil juhtumitel, kus on olemas äärmiselt selged ja ranged reeglid, nagu näiteks verbi osas. Seinalehtedes esineb rohkesti selliseid vigu, nagu: oli ettenähtud, ingliskeel, looma-aia, vennas-kalmistu, Zdanovi nimeline, Ooperi- ja Balleti teater (kõik «Juristist») jpt.

Sageli esineb ka veel päris jämedaid eksimusi ortograafia vastu, näiteks dušširuum («Kehakultuur»), laboratooriumites («Jurist») jt.

Masinakirjas kirjutatud seinalehtede veergudel kohtame ka veel hulgaliselt trükkvigu, mis häirivad lugemist ja mõjuvad sageli koomiliselt. Eriti hädas on nendega Näituse t. ühiselamu häälkandja «Meie kodu».

Seinalehtede toimetustel tuleks vältida ka ökonoomisemist õigekeelsuse arvel. Tihti on püütud pikemaid asutuste, organisatsioonide ja muid nimetusi lühendada, tehes seda aga täiesti omavoliliselt, kõikide kehtivate reeglite vastaselt ning moonutades seega sageli ka mõtet.

Üldiselt tuleks seinalehtede toimetustel rohkem tähelepanu pöörata artiklite keelelisele küljele ja nõuda neis keelelist korrektust. Parema keele ja stiiliga paistavad ülevaatusel esitatud seinalehtedest silma ajaloo-keeleteaduskonna seinalehed «Tõde» ja «Sõna ja Teoga» ning Tiigi t. ühiselamu häälkandja «Meie Tee», eriti lohakas keel ja rida keelelisi vigu on aga Näituse tänava ühiselamu seinalehes «Meie Kodu», «Kehakultuuris», «Keemikus» ja «Koonduvates Riidades».

S. Saks

Toimetaja R. AULING

Tartu Riikliku Ülikooli parteiorganisatsiooni, rektoraadi, ELKNÜ komitee ja ametiühingukomitee häälekandja

Nr. 32 (240) Reedel, 19. novembril 1954. a. VII aastakäik

Uutele saavutustele teaduslikus töös

NLKP XIX kongressi direktiivid ja sellele järgnenud partei ning valitsuse määrused näevad ette, et tuleb pidevalt parandada teaduslike uurimise institutiivide ja kõrgemate õppeasutuste teaduslikku tööd, täielikumalt kasutada teaduslike jõude rahvamajanduse arendamise ja eesrindlike kogemuste üldistamise tähtsamate küsimuste lahendamiseks, kindlustades teaduslike avastuste laiendatud praktilise rakendamise.

Lähtudes nendest juhistest jätkavad nõukogude teadlased edukalt teaduse edasiarendamist ning teaduse saavutuste juurutamist praktikasse. Seda ülesannet täidab ka arvukas Tartu Riikliku Ülikooli õppejõudude-teadlaste pere.

TRÜ 365 õppejõust on valdav enamik haaratud teadusliku tööga, mille mitmekesine temaatika sisaldab aktuaalseid probleeme ja küsimusi. Viimaseil aastail on hakanud ilmuma teadusliku töö plaani täitmise viljana meie ülikooli õppejõududel teaduslike artikleid nii vabariiklikes kui ka üliõpilaste ajakirjades, koguteostes ja pikemaid töid ka eri väljaannetena, nagu prof. P. Ariste monograafia "Liivi keele tekkest ja arengust" jt. Tehtud töö tutvustamise laiemaks avaldusvormiks on seni olnud teaduslikud sessioonid ja konverentsid. Järjekordne ülikooli teaduslik sessioon avatakse laupäeval, 20. novembril. Sessioonil esitatakse kogusummas 109 ettekannet.

Igalt teaduslikult sessioonilt nõuame, et ettekanded tutvustaksid uusi teaduslike saavutusi, mis omalt poolt kasvõi väikese, kuid ometi kindla ja püsima jääva samu võrra meie teadust edasi viivad. Teiselt poolt peab sessioon kaastama neid suuri probleeme, mis meie kodumaal on juhtivalt päevakorral. Eeloleval sessioonil ongi näiteks põllumajanduse hügieensavutuste järgi joondunud bioloogia-sektsiooni ettekanded. Sessiooni käigus selgub lähemalt, kuidas on Nõukogude Liidu ülesehitustöö peaprobleemid kajastunud ka kõigi teiste sektsioonide ettekandeks.

Ettekanded järgnevad ühine arutlus ning mõtlevahetus on iga teadusliku sessiooni taseme parimaks näitajaks. Sektsioonide töö pärast ettekannet peab muutuma kogu osavõtva kollektiivi aktiivseks koostöökseks esitatud teema ümber. Siin peab selguma lähemalt töö väärtus, peab selguma perspektiiv puudutatud probleemi edaspidiseks arendamiseks. Õiglasel seltsimehelikul kriitikal on viljastav mõju kõigile osavõtjatele.

Niisiis peavad igale ettekandele järgnevad sõnavõtud olema elavad, tooma lisa ja tõstatama uusi küsimusi. Nii sektsioonide juhatajate kui ka iga sessionist osavõtja ülesandeks on muuta istung loova diskussiooni avalduspaigaks.

Aasta tagasi arenes diskussioon elavaks eriti arstiteaduse sektsioonides. Ettekanded olid küll lühikesed, kuid nad olid sisukad. Neil viibis üle 500 kuulaja. Jääb soovida, et ka tänavused sektsioonide juhatajad prof. F. Lepp, prof. E. Käer-Kingisepp ja dots. A. Seppo suudavad sel alal saavutada häid tagajärgi ja et arstiteaduskonna järgi joonduvad kõik teisedki sektsioonid.

On vajalik, et sessioonidele ja konverentsidele ilmuks suurel arvul üliõpilasi ja osavõtjaid väljastpoolt ülikooli — EPA-st, kliinikuist,

kohtu töötajate hulgest, tööstustest ja mujalt, milleks tuleb teha tõhusat ettevalmistustööd.

Üliõpilased on elavalt osa võtnud oma teaduslikest sessioonidest. Niisama elavasti võiksid nad osa võtta õppejõudude sessioonist. On ju ÜTÜ teaduslik töö lähedalt seotud kateedrite teadusliku tööga, mistõttu tuleb olla lähedases ühenduses ka sessioonidel.

Meie ülikoolis on kodunenud praktika mitte trükkida teaduslike sessioonide teese. Teesid aga tõstavad sõnavõtude arvu ja kvaliteeti. Seepärast tuleb hakata järjekindlalt noolitsema, et tähtsamail teaduslike kokkutulekul oleksid olemas paljudatud teesid.

Ülikooli teadusliku sessiooni kui ülevaatatava sessiooni ettekanded on üldiselt nõrgalt keskendatud ühiste tiiviküsimuste ümber. See on seni olnud üheks oluliseks puuduseks. Et seda viaga parandada, on tarvis, et kateedrid ja dekanaadid juba aasta enne sessiooni toimumist mõtleksid sellele, kuidas keskendatult minna ühiste avalikkudele esinemistele.

Häid näiteid võib selles osas juba tuua arstiteaduskonnast ja matemaatika-loodusteaduskonnast. Arstiteaduskond hakkas esimesena võitlema töö organiseerimise eest suuremate probleemide ümber. Üheks suuremaks saavutuseks sel alal on 1955. a. kevadel TRÜ-s läbiviidav füsioloogide üleüldilise tähtsusega nõupidamise ülaravi alal, kus juhtiv osa on meie õppeasutuse füsioloogiakateedril. Otsus on vastu võetud ka 1955. a. lõpul või 1956. a. algul TRÜ-s toimuvaks füüsikute üleüldilise tähtsusega nõupidamiseks luminesentsi alal, mis on otseseks jätkuks 1954. a. juulis Tartus toimunud spektroskoopia-alasele nõupidamisele. Need on tublid saavutused, sest nad ei suurenda mitte ainult meie õppeasutuse kuulsust üleüldiselt ulatuses, vaid muudavad ülikooli töö üldiselt elavamaks, suurendavad töö hoogu ja tõhustavad saavutusi.

Need saavutused tõstavad küsimuse, kas meie soome-ugri keelte ja eesti keele kateedri samuti ei saaks korraldada juhtivat teaduslike kokkutulekuid vabariigi ulatuses või ka Nõukogude Liidu ulatuses? Esinesid ju prof. P. Ariste, G. Laugaste, dots. A. Kask ja P. Palmeos k. a. märtsis üleüldisel nõupidamisel Moskvas, andes 16 ettekandest veerandi. Ka meie ajaloolased, õigusteadlased, bioloogid, geoloogid, matemaatikud, tuberkuloosi küsimuse uurijad jt. peavad hakkama mõtlema sellele, kuidas koos teiste teaduslike asutuste töötajatega organiseerida konverentse teatud küsimusteringi lahendamiseks.

See viib suuremate sammudega edasi meie ülikooli teaduslikku tööd üldse. Sellele peab kaasa aitama ka algav teaduslik sessioon. Meie õppejõud ei tohi piirduda aga ainult sessiooni puhul tehtud töö ja ettekannetega, vaid nad peavad hoolt kandma selle eest, et nende töode tulemused rakendataks rahvamajanduses. Ükski teaduslik avastus ei oma väärtust seni kuni ta pole rakendatud tegelikkuses. Nõukogude teadusele ongi iseloomulik, et ta teenib rahvast, kes seda praktikas rakendab.

Andku algav teaduslik sessioon uut jõudu ning hoogu teaduse arendamisele meie ülikoolis!

KÕIK TEADUSLIKULE SESSIOONILE!

TRÜ teaduslik sessioon avatakse laupäeval, 20. novembril algusega kell 18 avaplenaristungiga aulas. Sessioon kestab 27. novembrini.

Töö sektsioonides algab pühapäeval, 21. novembril kell 10 ja jätkub õhtupoolikul kell 16. Tööpäevadel on istungite algus sektsioonides kell 18.

TRÜ ametiühingu VI konverentsilt

Aruandjad märkisid...

12. novembril toimus ülikooli aulas Tartu Riikliku Ülikooli ametiühingu VI konverents.

Aruandega TRÜ ametiühingukomitee tegevusest esines komitee esimees sm. Sorrok. Märkides paljurahvuseline Nõukogude Liidu edusamme nii sise- kui ka välispoliitikas tõi aruandja esile ka tähelepanuväärseid saavutusi Tartu Riikliku Ülikooli töös. Nii suunas ülikool 1953/54. õppeaastal rahvamajandusse 340 kõrgema haridusega spetsialisti. Tunduvalt on suurenenud õppejõudude teaduslik tase: aasta jooksul 1 õppejõud kaitses doktorikraadi, 15 õppejõudu aga teaduse kandidaadi kraadi. Võrreldes eelmise aastaga on suurenenud üliõpilaste arv 400 üliõpilase võrra.

Peatudes õppe-teaduslikul töö märkis aruandja, et koostöös TRÜ parteiorganisatsiooni ja rektoraadiga ning juhitudes NSV Liidu ametiühingute XI kongressi ja NSV Liidu kultuuriala töötajate ametiühingu kongressi otsustest on TRÜ ametiühingorganisatsioon suunanud kasvatuslikku tööd mitmesuguste vormide abil ning saavutanud õppe-teaduslikus töös uusi edusamme. Sellele vaatamata esineb veel palju õppedistsipliini rikkumisi igas teaduskonnas. Nii on arstiteaduskonnas, võrreldes eelmise aastaga, suurenenud põhjuse puudujate protsent. Erakordselt suur on üliõpilaste arv, kes soovivad eksameid ümber teha (ravi III kursuse vene osak.). Paljudel juhtudel on see tingitud õppejõudude formaalsest suhtumisest üliõpilaste õppetöösse ja ametiühingu tegevusse (ajaloo-keeleteaduskond). Häid tulemusi ametiühingorganisatsiooni ja dekanatide vaheliste suhete kindlustamise alal on saavutatud arstiteaduskonnas ja matemaatika-loodusteaduskonnas.

Tunduvalt on paranenud aspirantide töö, kuid puudusi esineb veel aspirantide värbamisel. Edaspidi tuleks aspirantuuri suunata neid üliõpilasi, kes on lõpetanud ülikooli juba varem ja

saavutanud silmapaistvaid tulemusi ka praktilises töös.

Teaduse ja praktika loomuliku koostöö osas on tehtud märkimisväärne töö matemaatika-loodusteaduskonnas, kus 16 kateedrist on sõlminud loomuliku koostöö lepingud 7 kateedrit.

Peatudes poliitkasvatustöö ja massilisel kultuuritööl tunnistas aruandja selle ebarahuldavaks. Suur süü selles on kultuurikomisjoni esimehel sm. Kilgäl, kes täitis oma ülesandeid halvasti. Sellele vaatamata on TRÜ ametiühingukomitee siiski teinud teatava tööd töötajate ideelis-poliitilise ja kultuurilise taseme tõstmise alal. Töötab üks poliitkool 3 poliitringi, 11 filosoofilist ringi ja 78 töötajat õpib Marksismi-Leninismi Ohtuülikoolis, kusjuures korrapäraselt on poliitringide juhtimine toimunud matemaatika-loodusteaduskonnas ja osaliselt ka arstiteaduskonnas. Parandada tuleb poliitinformatsioonide tööd, eriti temaatikat. Samuti tuleb mitmekesistada poliitkasvatustöö vorme üliõpilaste ühiselamutes, pühendades erilist tähelepanu just I kursuse üliõpilastele.

Vaatamata klubiruumide puudumisele on tõusuteed käinud kunstilise isetegevuse ringide töö. Hea hinnangu osaliseks sai Tallinnas, Kõuevis ja Lvovis esinenud Tartu üliõpilasmeeskoor. Samuti esines edukalt Riias, Vilniuses ja Kaunases TRÜ naiskoor. Nende suuremate kollektiivide kõrval tegelevad edukalt ka väiksemad isetegevuskollektiivid. Halb on aga veel isetegevusringide töö organiseerimine teaduskondades. Rahuldavalt tegeldakse kunstilise isetegevusega vaid arstiteaduskonna kehakultuuriosakonnas. Äärmiselt halvasti on organiseeritud kunstilise isetegevuse õigusteaduskonnas, aga samuti ka arstiteaduskonnas.

Suurt tähelepanu on ametiühingukomitee pühendanud ka töötajate puhkuse ja tervise seisundi eest hoolitsemisele. Aruandepriodil on välja jagatud 76 tuusikut puhkekodusse, 11 turismituu-

sikut ja 34 sanatoorset tuusikut. Nendest 25% on antud välja tasuta. Ligi 60 TRÜ töötajat puhkasid ülikooli spordibaasis Käärikul ning 118 ülikooli õppejõudude, teenistujate ja üliõpilaste last puhkasid Vellavere ja Valkla pioneerilaagris. Siiani on aga avamata profülaktorium ja lastesõim.

Nõrgalt on ametiühingukomitee ja teaduskondade bürood abistanud ALMAVÜ, Punase Risti ja spordiorganisatsioone. Raskusi on spordibaasidega, kuid esineb ka ebatervet suhtumist sporditöösse nii mõningate üliõpilaste kui ka õppejõudude seas.

Üheks raskemaks ja seni lahendamata küsimuseks on elamuheaolustikulist tingimuste küsimine. Siin on osaliselt süüdi need üliõpilased, kes suhtuvad ebanõukulikult ühiskondlikku omandisse, ei hoiu puhtust, ei austa koristajate tööd ja raiskavad elektrivoolu (Tiigi t. ühiselamus toad 33, 34, 74, 84 jt., Ülikooli t. ühiselamus toad 11 ja 12).

Puudusi esineb ka haldusaparaadi töös. Kuigi haldusaparaat on käesoleval aastal saavutanud oma töös kapitalmahutuste ja remontide alal mõningaid edusamme (administratiivhoone III korrus, võimla ja uue raamatukogu ehitustööd, staadion, uued auditooriumid botanikaaias jt.) on siin siiski lubamatuid puudusi, eriti ehitustöö organiseerimise alal.

Hea on olnud laste teenindamise komisjoni tegevus (komisjoni esimees Karu).

Mis puutub ametiühingukomitee tegevusesse üldse, siis siin on olnud põhimõtteliseks puuduseks vähenenud kontroll otsuste täitmise üle. Puudulikult toimus ka küsimuste ettevalmistamine ametiühingukomitee ja presiidiumi istungiteks.

Revisjonikomisjoni aruandes märgiti puudusi liikmemaksude laekumises. Sel ajal kui matemaatika-loodusteaduskonnas laekuvad liikmemaksud korralikult, esineb teistes teaduskondades sel alal suuri puudusi.

... ja sõnavõtjad täiendasid

Aruandele järgnes rida sõnavõtte.

Sm. Käosaar oma sõnavõtus käsitles repertuaari küsimust, astudes välja ülikooli isetegevuslaste repertuaaris esinevate hallide ja ilmetute teoste vastu.

Sm. Aben tegi ettepanekuid vennasvabariikidest Tartu Riikliku Ülikooli saabunud üliõpilaste mõtlemiseks kasvatamiseks. Kuna ka vene osakondade lõpetajad enamikus asuvad tööle Eesti NSV-s, siis tuleb neid senisest enam tutvustada ka kohalike oludega — korraldada ekskursioone ja tutvustada neid eesti geograafia, ajaloo ja kultuuriga.

Rida majanduslike küsimusi tõstis oma ettekandes esile sm. Käpa, mõistes hukka ebaõige suhtumise ühiskondlikusse varandusse, teenijate töösse ning kutsus ühiselt võitlema nende puuduste vastu.

Samu küsimusi käsitles ka sm. Lepik, kes märkis puudusi auditooriumide sisustamises ja õppetöö planeerimises.

Sm. Elterman puudutas ruumide vähesuse küsimusi ja märkis, et siin on rida ülikoolist rippumatuid asjaolusid.

Raskustest kliiniliste kateedrite töös rääkis sm. Saar. Kliinilised baasid on puudulikud, ruumid eba-

sohivad. Selle all aga kannatab õppetöö. Lubamatu on olukord, et arstiteaduskonna üliõpilased käivad oma kütletega ka kodus. Ühiselamutes puuduvad naiste hügieeni toad.

Sm. Vilt kõneles varustusküsimustest. Arstiteaduskond saab halvasti aparate. Tihti tuleb see sellest, et summad on killustatud.

Isetegevuskollektiivide ja kehakultuuritööde käsitles sm. Rekker. Ülikooli isetegevus pole muutunud veel kasvatusrelvaks. Vähe esineb repertuaaris satiiri ja küllaldane pole olnud ka klubi juhtiv töö. Tihti esineb kampaanialikkust ja esinejateks on tavaliselt ikka ühed ja samad isetegevuslased. Vähe on tõmmatud isetegevuslikku töösse õppejõude. Halb on ka esinemisdistsipliin. Mis puutub kehakultuuritöösse, siis pole siin asutud olukorda parandama kollektiivselt. Tuleb mitmekesistada ja laiendada sportlikku tegevust.

Sm. Kalits rääkis kasvatusküsimusest. Vähe tegeldakse veel kommunistliku kasvatuslooga ning üliõpilaste kui ka õppejõudude hulgas. Esineb puudusi poliitringide töös. Rohkem peavad tegelema kasvatusküsimustega ka õppejõud. Heaks eeskujuks on siinkohal õppejõud Kanni tegevus. Tuleks pidulikult tähistada samu-

ti ülikooli lõpetamist ning parandada üliõpilaste suunamist. Parandada tuleb ka ülikooli värbamiskampaaniat ja kasutada selleks endisi TRÜ kasvandikke. Üldse on vaja tihendada sidet ülikooli lõpetanute ja üliõpilaste vahel.

Kultuuriala töötajate vabariikliku komitee esindaja sm. Kurvet rääkis tuusikute jaotamisest ning märkis, et aju peab senisest rohkem tegelema ka šeflustööga, rohkem abistama MTJ-e ja kolhoose.

Konverents tunnistas ametiühingukomitee töö rahuldavaks ning valis uue komitee, revisjonikomisjoni ja klubi juhatuse. Vastuvõetud otsuses kohustuti kõrvaldama ametiühingu töös esinevad puudused.

* * *

Ametiühingukomitee esimesel istungil jaotati komitee liikmete vahel ametid järgmiselt: ametiühingukomitee esimees — R. Sorrok, massilise organisatsioonilise tööd komisjoni esimees — A. Linkberg, massilise kultuuritöö komisjoni esimees — K. Indre, laste teenindamise komisjoni esimees — H. Ratasepp, õppe-teadusliku tööd komisjoni esimees — S. Laanes, elamu-heaolu komisjoni esimees — G. Raadi ning töökaitse ja ohutustehnika komisjoni esimees — H. Rink.

E. Mallene

ÜLIÕPILASTE TEADMISTE LAIENDAMISEKS

Oktoobrikuu lõpppäevil küllastas ÜTÜ pediatriringi kollektiiv koos juhendavate õppejõududega Ilmatsalu lastesõime, et tutvuda maa-lasteasutuse praktilise tööga ning anda metoodilist abi kohapeal.

Üliõpilastele jättis sügava mulje see vastuvõtt ning sõime juhataja küllalislahkus. Põhjalikult tutvuti sõime administratiivse tööga ning laste teenindamisega, mis üldiselt jättis hea mulje. Lõpuks andsid üliõpilased üle oma «külakosti» — metoodilisi ning meditsiinilisi näpunäiteid.

Ekskursioon täitis oma ülesande — andis noortele pediatritele rohkesti näpunäiteid lastesõime ning -aia organiseerimiseks maa-astijaoskonna tingimustes.

Mõni päev hiljem teostati praktikumi korras õppereis Lustivere laste-tuberkuloosisanatooriumi. Muljed ekskursioonist olid rikkalikud. Sanatooriumi arsti dr. Truboki juhatusel saadi hea ülevaade asutuse tööst, laste päevarežiimist, meditsiinilisest teenindamisest jne. Saadud muljeid analüüsid ja kokkuvõtteid tehes jõuti üksmeel-

sele otsusele, et sellelaadsed ekskursioonid kas viimase kursuse praktikumi korras või ka ringide poolt korraldatuna laiendavad tunduvalt üliõpilaste silmaringi ja annavad näpunäiteid vastavate asutuste töö organiseerimiseks. Oleks vaja selliseid õppeülesannetega ekskursioone korraldada sagedamini, kusjuures siin peaks ka ülikooli haldusaparaat osutama suuremat vastutulelikkust ja abi, peamiselt transpordi võimaldamise osas.

H. Freiberg,
ÜTÜ pediatriringi vanem

PARTEI ELU

Tõsta organiseerimistöö taset

20.—27. novembrini toimub meie ülikoolis teaduslik sessioon. Arstiteaduse sektiooni tööst võtavad Tartu Riikliku Ülikooli arstiteaduskonna õppejõud osa 42 teadusliku ettekandega, millest valdav enamik on originaalsed tööd eksperimentaalse ja kliinilise meditsiini, farmaatsia ning kehakultuuri alalt.

Politiikasvatuslik töö, mida aastate vältel viis läbi partei-algorganisatsioon, aitas tunduvalt kaasa teadusliku kollektiivi loomisele ja teadusliku töö taseme tõstmisele. Tekkis suurem huvi tähtsamate teoreetiliste ja ideoloogiliste küsimuste lahendamise vastu, tugexnes side praktilise meditsiiniga. Rida partei-algorganisatsiooni liikmeid (prof. O. Martinson, dots. A. Seppo, aspirant M. Kull) esineb algal sessioonil teaduslike ettekannetega. Mitmed õppejõud võtsid aktiivselt osa sessiooni ettevalmistamisest.

Vaatamata saavutustele esineb aga partei-algorganisatsiooni töös teadusliku töö organiseerimise osas veel rida tõsisid puudusi.

Parteiorganisatsioon pole suutnud luua tihedat sidet arstiteaduskonna dekanadiga. Säärane olukord viis selleni, et teadusliku sessiooni temaatikas kas puuduvad üldse või on puudulikult käsitletud Eesti NSV jaoks väga aktuaalsed probleemid hügieeni, tervishoiuorganisatsiooni, pediaatria jt. aladelt. Üheks suuremaks puuduseks on maaelanikkonna dispansseerimise läbiviimisega seosesoleva töö küsimuste puudumine sessiooni temaatikas, mis omakorda näitab NSVL valitsuse ja NLKP Keskkomitee tähtsamate määruste ja otsuste puudulikkust ellurakendamist arstiteaduskonnas.

Seoses põllumajanduslike tööde mehhaniseerimisega muutub väga aktuaalseks põllumajandusliku traumatismi vältimine. Töövõljakuse tõstmine põllumajanduses nõuab, et me paneksime suuremat rõhku põllumajandusliku töö hügieenile, tööstamishügieeni teaduslikule läbitöötamisele. Suured ehitustööd, mida kolhoosid praegu teostavad, nõuavad ka rea elamu-

hügieeni küsimuste teaduslikku lahendamist. Selliste aktuaalsete küsimuste läbitöötamisele tuleb kaasa tõmmata maa tervishoiuvõrgus töötavaid arste, mis omakorda aitaks kaasa teadusliku töö ühendamisele praktikaga.

Esinenud puuduste kõrvaldamiseks teadusliku töö temaatika osas ja teadusliku töö saavutuste kiiremaks rakendamiseks praktikas meditsiiniliste asutuste kaudu peab parteiorganisatsioon suurt tähelepanu pöörama tervishoiuasutuste töötajate osavõtule teadusliku sessiooni tööst. Parteiorganisatsioon on selles küsimuses astunud ühendusse tervishoiuvõrgu parteiorganisatsioonidega. On vajalik, et praktilised arstid võtaksid sessioonist osa mitte ainult passiivsete kuulajajäna, vaid aktiivsete sõnavõtjajäna. Nende kriitilised märkused omavad suurt tähtsust teadusliku töö planeerimisel ja läbiviimisel.

J. Saar,
arstiteaduskonna parteiorganisatsiooni sekretär

Rikastada teadust praktika kogemustega

Oma aruandekõnes NLKP XIX kongressil rõhutas sm. Malenkov vajadust tugevdada teaduse loovat koostööd tootmisega, silmas pidades, et see koostöö rikastab teadust praktika kogemustega, praktilist töötajatel aga aitab kiiremini lahendada nende ees seisvaid ülesandeid.

Mitmed Tartu Riikliku Ülikooli kateedrid on rea aastate jooksul arendanud teaduse loovat koostööd mitmesuguste loomisettevõtetega. Mõned neist on saavutanud hinnatavaid tulemusi ja omandanud väärtuslikke kogemusi (orgaanilise keemia kateeder, füüsikakateeder). Siinjuures ei saa aga jätta puudutamata tõsiasja, et viimasel aastal on ülikooli kateedrites hakanud maad võtma teatav loominguine koostöö vahekorde loomise vastu. Seda näitab kõige ilmekamalt asjaolu, et vaid mõned üksikud kateedrid on 1954. a. sõlminud uusi või uuendanud vanu loominguine koostöö lepinguid (orgaanilise ja anorgaanilise keemia, galeenilise farmaatsia ja farmatseutilise keemia, füüsika ja õigusteaduskonna kateedrid). Selles üksikükses suhtumises kannavad osa vastutust kahtlemata ka dekanaadid, ametiühinguorganisatorid ja partei-algorganisatsioonid. Sisuliselt iseloomustab ülikooli kateedrite koostööd tootmisega ikka veel teatav ühekülgisus — praktika seab üles vähe probleeme, mis annaksid temaatikat kateedrite teaduslikule tööle. Siin lasub muidugi osa süüst tootmisettevõtetel enestel, kellel pole sa-

gei õiget arusaamist loominguine koostöö olemusest ja kes, selle asemel et pakkuda ülikoolile koostööd, näevad ülikoolis vaid neid huvitavate küsimuste tehniist lahendajat (Tartu tööstuskombinaat, Tartu linna veevärgi-, kanalisatsiooni- ja gaasikontor jt.).

Kuid ei saa eitada, et paljud ülikooli kateedrid pole seni küllaldase teravusega esile tõstnud koostöö küsimust oma spetsiaalsusele vastavate ettevõtetega. Mitmed kateedrid kahtlevad veel praegu selles, et loominguine koostöö praktikaga võib ja peab andma neile temaatikat teaduslikuks uurimistööks. Iseloomustav on, et näiteks mitmed arstiteaduskonna kateedrid piirduvad oma aruannetes loominguine koostöö kohta kliinikutega ainult kateedri liikmete poolt läbi viidud loengute, konsultatsioonide jne. arvu loeteluga.

Muidugi ei ole kõigil kateedritel ühtemoodi kerge leida oma spetsiaalsusele vastavaid loominguine koostöö vorme. Kuid peab tunnistama, et sel alal pakub meie kodumaa kiiresti arenev rahvamajandus palju seni kasutamata võimalusi. Teaduse ja praktika loova koostöö küsimus on osa kateedrite teadusliku töö küsimusest. Seepärast ei saa lugeda lahendamatuks kateedrite teadusliku töö küsimust, enne kui ei lahendata loominguine koostöö küsimust. Võitlus kateedrite ja tootmisettevõtete vahelise loominguine koostöö süvendamise eest on võitlus teadusliku töö paremustamise eest üldse!

Prof. G. Kangro

TRÜ-sse kvalifikatsiooni tõstma

Alma-Ata Riiklik Pedagoogiline Instituut Kasahstani NSV-s komandeeris oma õppejõu Tukeš-Abdusadokovi neljaks kuuks TRÜ füüsikakateedri juurde, et siin läbi viia oma kandidaadidissertatsiooni eksperimentaalset osa lüminestsentsi alal. Teaduslikuks juhendajaks on TRÜ rektor prof. F. Klement.

ELKNÜ TRÜ komitee juures asuva lektorite-grupi loengute temaatika

(Algus lehtedes nr. 29 ja 31)

21. Hiina rahva edusammud Hiina Rahvavabariigi ülesehitustöös. (Vene keeles.)

22. TRÜ ajalooist.

23. Leninlik-stalinliku rahvuspoliitika võit Nõukogude Liidus.

24. Üleliidulise Leninliku Kommunistliku Noorsooühingu võitlustee.

25. Uus-maltusiaanlus Ameerika imperialismi teenistuses.

26. Maailma töötajate materiaalsest olukorrast.

27. Sõprusest ja seltsimehelikkusest.

28. Rahvusvaheline olukord.

29. Ameerika Ühendriikide agressioon Guatemalas.

30. Kaks kultuuri.

31. Religioon on opium rahvale.

32. Hiina Rahvavabariik ja poliitilised põikpead.

33. Prantsuse rahvas võitluses rahu ja rahvusliku sõltumatuse eest.

Praktika edukat kulgemist takistab teatud määral asjaolu, et üliõpilased ei saa tutvuda koolitööd käsitlevate meetodiliste materjalidega, õpikute ja eelmiste aastate pedagoogilise praktika materjalidega, kuna pedagoogilise kabineti jaoks määratud ruume kasutatakse praegu auditooriumitena.

A. Elango

Käesoleval semestril sooritavad farmaatsia IV ja V kursuse üliõpilased menetluspraktikat ravimvormide tehnoloogia alal. Menetluspraktika baasideks on Tartu ja Tallinna parimad apteegid. Üliõpilaste töö apteegis toimub galeenilise farmaatsia ja farmatseutilise keemia kateedri õppejõudude juhendamisel ja pideva kontrolli all.

Programmi kohaselt töötavad üliõpilased suurema osa menetluspraktika ajast assistentidena, omandades kogemusi ja vilumust ravimvormide valmistamises. Peale selle on V kursusel ette nähtud veel töötamine retseptarina, kontrolörina ja defektarina. Üliõpilased peavad põhjalikult tundma õppima apteegi ehitust ja krii-

DELFI ARSENI p. BRAKMAN

15. novembril lahkus surma läbi TRÜ poliitilise ökonomia kateedri noor ja andekas õppejõud kommunist seltsimees Delfi Arseni p. Brakman.

D. A. Brakman sündis 1920. a. Tallinnas töölispererkonnas. Suure Isamaasõja algul töötas Brakman nõukogude tagalas töölise ja alates 1942. a. võitles Nõukogude Armees ridades. Lahingulist teenete eest on teda autasustatud NSV Liidu Ülemnõukogu Presiidiumi poolt medalitega «Lahingulistele teenete eest» ja «Võidu eest

Saksamaa üle Suures Isamaasõjas 1941—1945. a.»

Sõjajärgsel perioodil töötas ta vastutaval kohal täitevkomiteedes, ELKNÜ Keskkomitees ja ajalehe «Rahva Hääle» juures.

1952. a. alates töötas D. A. Brakman Eesti Põllumajanduse Akadeemias ja 1954. a. Tartu Riiklikus Ülikoolis, kus ta oma tööga võitis kogu kollektiivi lugupidamise.

Helge mälestus Delfi Arseni p. Brakmanist jääb kauaks ajaks püsima ülikooli kollektiivi liikmete südamesse.

Võitluse sõnarämps vastu

«Maru poiss muidu, aga selle koha pealt pea ei jaga...»

«Ja rüübig ka niisuguse poosega nagu närisind lillele!»

«Oi see pole õige, nüüd ajab küll joba...»

See on katkend jutust, mille kõrv püüdis kinni loengu vaheaja saginas peahoone koridoris. Vestlesid omavahel kaks pealtnäha kõigiti korralikku tütarlast, arvavasti juba vanematelt kursustelt.

Sellest kogemata kõrvu sattunud vestlusekatkest jäi kauaks kõrvu otse närvu ebakõla. Ei oleks küll oodanud, et ülikooli seinte vahel elavad niisugused sõnad, nagu «maru», «poose», «joba» jne. Aga kahjuks ma ei eksinud. Hakkasin asja vastu natuke huvi tundma ning selgus, et taolised sõnad ei ole üliõpilaste omavahelises jutujamises sugugi mitte haruldased.

Victor Hugo ütles oma «Hüljatutes»: «Mis on argoo? See on üht-aegu rahuas ja keelemurre: see on vargus kahel kujul — rahvalt ja keelest.»

Kas meie, nõukogude üliõpilased, peame tõesti varastama, et pakkuda labaseid ja moonutatud väljendeid isikupärasuse ja teravmeelsuse tõenditena? Või kas tõesti peame ennast niisuguseks eraldatud ühiskonnakihiks, kus peab olema käibel oma «keel» (ja pealegi halb ja labane «keel»)? Vaevalt küll keegi jaataks, et

meie üliõpilased teadlikult väljeldaksid oma kõne ilustamist selliste poriste paberõitega. Pigem on sedalaadi «keelelooming» kaasa toodud alg- ja keskkoolist, osalt endiste «studengite» ja «kraadete» leksikonist, mis visalt veel edasi hingitseb. Asi on selles, et nüüsi üldhariduslikes koolides kui ka keskkoolis pole veel tõsiselt hakatud võitlema niisuguse sõnavara ja fraseoloogia vastu. Seda enam tuleks aga meil, ülikoolis, hakata tähelepanu pöörama üliõpilaste omavahelise kõne korrektsusele, hakata võitlema selle eest, et alati väljenduks vestlustes seltsimeestega nii, nagu see on väärikas haritud ja kultuursele inimene.

Meie arvates poleks sugugi ülearune, kui komsomoligruppides arutataks küsimust üliõpilaste kõnekultuurist. Samuti ei tohiks ka õppejõud sellest probleemist ükskõiksesti mööda minna. Elav sõna on esimesi, mis iseloomustab inimest. Keegi meist aga ei tahaks, et see iseloomustus atesteeriks meie üliõpilasi kui ebakulturseid nimesi.

Meenutagem Maksim Gorki võitlust keele puhtuse eest, tema korduvaid sõnavõtte keele risustamise vastu. Oleks aeg seda võitlust jätkata ka elavas kõnes esineva sõnarämps vastu.

U. SOO

Kehakultuur ja sport

Pildil: Murdmaajooksu-võistlused Tartu linna mäe- ja murdmaausatajatele. Esiplaamil esikohale tulnud ülikooli mees- ja naiskond.

H. Roosipuu fotod

Alustas tegevust male-kabering

Peale pikemat vaheaega alustas jälle tööd male-kabering. Avatudruuna toimus oktoobris male-välkturniir. Võitjaks tuli arstiteaduskonna üliõpilane U. Tarve 19 punktiga 21 võimalikust. Kabe-välkturniiri tuli ülekaalukalt võitjaks Klimovitski (ajaloo-keeleteadusk.).

Praegu toimub ringi korraldusel II kategooria maleajate turniir, mis on ühtlasi 1955. a. algavate ülikooli esivõistluste poolfinaaliks. Peale 7. vooru juhib Milve 5 punktiga 5 võimalikust. Isenil on 5 p. 6 võimalikust ja Pässil 4,5 p. 5 võimalikust.

Pühapäeval, 21. novembril algusega kell 16.30 algab traditsiooniline mats matemaatika-loodusteaduskonna ja ülikooli koondmeeskonna vahel 30 laul.

A. Kennik

Toimetaja R. AULING

Tartu Riikliku Ülikooli parteiorganisatsiooni, rektoraadi, ELKNÜ komitee ja ametiühingukomitee häälekandja

Likvideerida olemasolevad lüngad õppe- ja kasvatustöös

Õppe- ja kasvatustöö probleemidega tegelevad rektoraat, dekaanid, kateedrid ja ülikooli ühiskondlikud organisatsioonid. Paljudes aruannetes kõneldakse edusammudest sel alal, näit. partei- ja komsomolikoosidele, ametiühingukomitee ja -büroode aruande-valimiskoosolekuid jm. Käesoleva semestri algul organiseeriti metoodilisi konverentse nooremate üliõpilaste abistamiseks, kus anti näpunäiteid konsepteerimise, raamatukasutamise, aja ratsionaalse jaotamise jm. küsimuste kohta. Üliõpilasi tutvustati ühiskondliku töö vormidega ülikoolis ning tehti ära märkimisväärne töö noorte liitmisel ülikooli kollektiiviga. Üldisest õnnestumisest hoolimata oli konverentside läbiviimisel palju juhuslikku, mis seisnes teiste üritustega kokkulangemises, paljude õppertühmade ja kursuste eemalejäämisest üritustest.

Õppetöö organiseerimisel on oluline koht loengute plaanil, millega tuleb kindlustada aja ratsionaalset kasutamist. Ometi ei ole suudetud koostada dekaanide ja õppeosakonna poolt plaane, mis rahuldaksid õppejõude ja üliõpilasi. Õppetöö algab eri teaduskondades eri aegadel, lõunavahe on aga sageli paljude kursuste loengute plaanis samal ajal, mistõttu see aeg läheb kaotsi, sest sööklate ülekoormatus tõttu ei saa kasutada seda ka lõunastamiseks, raamatukogus töötamiseks aga ei piisa ühest tunnist. Täiesti väärtalt on asutud vaba päeva eitamisele, kuigi sellel on õppejõudude ja vanemate kursuste üliõpilaste seisukohalt lähtudes suur tähtsus, sest sellega avaneb võimalus töötada arhiivides, muuseumides, laboratooriumides jm. Ikka esineb veel juhtumid, kus üliõpilaste tööpäeva pikkus on 10—12 tundi (ajaloo-keeleteaduskonnas, arstiteaduskonnas).

Mitmed dekaanid ei teosta vajalikult ranget võitlust üliõpilaste põhjuse ta puudumiste ja hilinemiste vastu. Harva kontrollitakse rühmanemate tegevust ning päevikute täitmist, mistõttu esineb juhtumid, kus päevikuid pole õppejõule täitmiseks veel üldse esitatud (arstiteaduskond) või esitatakse mitmenädalase hilinemisega (ajaloo-keeleteaduskond). Kontrolli puudumine on viinud mõnes teaduskonnas rühmade kaupa puudumiseni (arstiteaduskond). Väga halvasti mõjuvad muudugi ka õppejõudude teatamata puudumised loenguit, mis sageli jäävad dekaanid poolt isegi fikseerimata (ajaloo-keeleteaduskond).

Kordvalt on meie lehe veergudel tähelepanu juhitud sellele, et õppe-kasvatustöö üheks põhisektoriks on kateeder. Kahjuks huvitu-

vad kateedrid vähe sellest, mis sugune on nende eriainerühmade üliõpilaste õppetase, õppedistsipliin, ühiskondliku koormuse jaotus, käitumine väljaspool ülikooli jne. Ometi tunnevad just kateedri õppejõud koos poliitinformaatoritega kõige paremini oma eriharu üliõpilasi. Kateedrijuhatajad ei jälgi kasvatustööd rühmade, ei kontrolli poliitinformatsioonide teostamist ega võta kasvatusküsimusi kuigi sageli kateedrikoosolekute päevakorda. Tunnustavalt tuleb märkida ajaloo-keeleteaduskonna eesti keele ja soome-ugri keelte kateedrit, kus nende küsimustega on tegeeldud ning saavutatud hinnatavaid tulemusi.

Paljudes osakondades toimub menetluspraktika või peadagoogiline praktika väljaspool ülikooli. Ka selle teostamist tuleb jälgida kateedril, sest siin avalduvad kõige selgemini tulevase spetsialisti võimed, praktilised oskused ning suhtumine töösse ja ühiskondlikesse kohustustesse. Ei ole õige jätta praktika läbiviimist üksikute juhendajate eraasjaks, nagu see paraku sageli on esinenud. Mõningat edu sel alal on siiski märgata ajaloo-keeleteaduskonnas, kus mitmed kateedrijuhatajad on külastanud koole ja abistanud metoodikuid (prof. J. V. Veski, prof. P. Ariste, dots. H. Moosberg jt.).

Vähe tähelepanu osutatakse üliõpilaste loenguvälisele tööle ja tegevusele väljaspool ülikooli. Paljud andekad noored jäävad eemale OTU teaduslikest ringidest ja isetegevusest. Vähe on andmeid selle kohta, kuidas üliõpilased on täitnud oma kohustusi šeflusalustes kolhoosides, kuidas nad täidavad sotsialistliku ühiselu reegleid jne. Esineb üksikuid nõukogude üliõpilastele ebaväärika käitumise juhte avalikes kohtades, vastutustundetu suhtumist sotsialistlikusse omandisse, amoraalsust jm. nähtusi, millel ei tohi olla kohta meie ülikoolis. Kas on vajalikul tasemel võitlus selliste igandlike nähtuste vastu, nagu liigne alkoholi tarvitamine, ebakultuurne käitumine, üleolev suhtumine naisesse, usundlikud igandid jt.? Kindlasti veel mitte, mistõttu tuleb kannatlikult jätkata kasvatustööd nende üliõpilastega, kes on veel minevikust osakese toonud kaasa meie nõukogude ülikooli.

Nimetatud ja veel palju nimetamata puudujääke kõnelevad selget keelt sellest, et edusammude kõrval õppe- ja kasvatustöös on veel terve rida lünki, mille likvideerimisele tuleb asuda täie tõsisusega. Dekaanid koos ühiskondlike organisatsioonidega peavad senisest palju suuremat tähelepanu pöörama olemasolevate puuduste likvideerimisele, sest õppe- ja kasvatustöö on üks peamisi lüüsiid ülikoolis.

TEMAATILINE POLIITINFORMATSIOON

TRÜ ajaloo-keeleteaduskonna eesti filoloogias osakonna III kursusel on kõigi üliõpilaste huvi äratanud temaatilised poliitinformatsioonid. Järjekordselt toimunud poliitinformatsiooni teemaks oli «Üliõpilane põllumajandusnäitus Moskvas», millest kõneles näitusi

küllastanud IV kursuse üliõpilane K. Prikk.

Samas jutustas sm. Prikk ka oma muljeist külaskäigust Lenini mägedel asuvasse Moskva Riiklikku Ülikooli, esitades ühlaselt rohkesti pildimaterjali.

K. Männik

Ekskursioon vennasvabariiki

13. ja 14. novembril külastasid arstiteaduskonna IV kursuse vene osakonna üliõpilased Riit.

Riias tutvusime paljude linna vaatamisväärsustega, külastasime loomaaeda jne. Eriti palju huvitavat pakkusid meile aga Riia kliinikud, kus meid vastutulelikult tutvustati nende struktuuri ja tööga. Käisime ka ühe kliiniku juures asuvas meditsiinilise ajaloo muuseumis, kus väljapanekud tutvustasid meid arstiteaduse arenguga alates ürg-

ajast kuni tänapäevani. Oleks soovivat, et seda muuseumi külastaksid kõik arstiteaduskonna üliõpilased, kes sooritavad ekskursionsiooni Riiga.

Külaskäik naaberrahva pealinna, kus meid kõikjal südamilikult vastu võeti, jättis meisse sügava mulje. Tahaksime loota, et selline ekskursionsioon ei jää viimaseks.

H. Fisch,

arstiteaduskonna IV kursuse üliõpilane

Nr. 33 (241)

Reede

26. november

1954. a.

VII aastakäik

NÕUKOGUDE LIIDU KOMMUNISTLIKU PARTEI KESKKOMITEE JA NSV LIIDU MINISTRITE NÕUKOGULT

Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu teatavad sügava kurbusega, et 22. novembril 1954 suri New Yorgis ootamatult välja-paistev riigitegelane — Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei Keskkomitee liige, NSV Liidu välisministri asetäitja, NSV Liidu Ülemnõukogu saadik, akadeemik seltsimees Andrei Januarjevitš Võšinski.

NÕUKOGUDE LIIDU KOMMUNISTLIKU PARTEI KESKKOMITEE NSV LIIDU MINISTRITE NÕUKOGU

NSV LIIDU MINISTRITE NÕUKOGUS JA NLKP KESKKOMITEES

NSV Liidu Ministrite Nõukogu ja NLKP Keskkomitee otsustasid:

1. Moodustada valitsusekomisjon A. J. Võšinski matuste organiseerimiseks järgnevas koosseisus: Sm-d M. G. Pervuhhin (esimees), A. A. Gromoko, K. P. Goršinin, A. S. Gorkin ja M. A. Jasnov.

2. Kirst A. J. Võšinski põrmuga tuua Moskvasse.

NSV Liidu Välisministeeriumilt

NSV Liidu Välisministeeriumi kollegium ja töötajate kollektiiv on sügavas leinas NSV Liidu välisministri esimese asetäitja, Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni akrediteeritud Nõukogude Liidu alalise esindaja seltsimees Andrei Januarjevitš Võšinski surma puhul ja avaldavad kaastunnet lahkunud perekonnale.

Arstlik otsus

A. J. Võšinski surma kohta

NEW YORK, 23. 11. (TASS). Arstliku otsuse kohaselt tabas surm A. J. Võšinski südamelihase ägeda halvatus tagajärjel.

ÜRO Peaassamblee austas A. J. Võšinski mälestust

NEW YORK, 22. 11. (TASS). Täna katkestas Peaassamblee oma hommikuse plenaaristung, et austada NSV Liidu delegatsiooni äsjasurnud juhi A. J. Võšinski mälestust. Peaassamblee juhataja van Kleffens katkestas Peaassamblee plenaaristung leina täheks ning avaldas Nõukogude Liidu valitsusele, Nõukogude delegatsioonile ja nõukogude rahvale kaastunnet selle kaotuse puhul.

Valmistume eksameiks

Matemaatika-loodusteaduskonna matemaatika-mehaanikaosakonna I kursuse õpperühma tootmisõpudamisel arutati õppeaduse ja eksamite ettevalmistamisega seosesolevaid küsimusi. Rühmavanem A. Laumets märkis, et õppeaduseks on rühmas keskpärane peale mõnede eesrindlaste (M. Liigand, T. Kala, S. Kaup, L. Lember jt.) Sõnavõtjate poolt tõsteti esile ühe õppetööd takistava tegurina asjaolu, et osa üliõpilasi on elama paigutatud Tartust 5—6 km kaugel asuvasse Kvissentali ühiselamusse.

Eksamite ettevalmistamist ning arvestuste ja eksamite korraldust koonalesid õpperühma hooldaja vanem-õpetaja M. Tamm ja vanem-õpetaja Ü. Lumiste.

H. Päev

ENSV rahvakohtute valimiste eel

Agitpunktid alustasid tööd

Ülikooli šefluse all olev Näituse t. nr. 22 asuv agitpunkt alustas tööd. Agitpunkti juhatajaks kinnitati TRÜ poliitökonoomia kateedri õppejõud sm. Kõorna.

Agitpunkt avati küllastajale korralikult sisustatuna, iga päev viiakse sinna värskeid ajalehti ja ajakirjandust. Agitpunkti juurde on moodustatud ülikooli eesrindlikest õppejõududest, teenistujatest ja üliõpilastest ligi 200-liikeline agitaatorite kollektiiv.

Esimese suurema üritusena valijatele toimub agitpunktis puhke-

päeval loeng rahvusvahelisest olukorrast. Edaspidi on kavas korraldada valijatele vestlusi nende kodudes, kus tutvustatakse rahvakohtute valimiste määrustikku, rahvakohtute osa ja ülesandeid kommunistlikus ülesehitustöös jne. Kavast on korraldada ka kohtumisi rahvakohtunike ja rahvakohtukaasistujate kandidaatidega, esitada rahvakoosolekuid loenguid mitmesugustel teemadel ja anda isetegevuskontserte.

I. Saar

Ülikooli teine šeflusalune agitpunkt asub keemiahoones. Ka siin on alanud töö Eesti NSV rahvakohtute valimiste ettevalmistamiseks. 190-liikmelise agitaatorite kollektiivi moodustavad siin õigus- ja majandusteaduskonna, matemaatika-loodusteaduskonna ja ajaloo-keeleteaduskonna õppejõud, üliõpilased ja teenistujad.

Agitpunkti juhataja sm. Blumfeldi poolt on koostatud konkreetne tööplaan nii agitpunktis läbiviidavate ürituste kui ka agitaatorite töö kohta valijate kodudes. Sisse on seatud agitaatorite valve graa-

fiku kohaselt. Agitaatorite töö otseks juhtimiseks on määratud iga 10 agitaatori kohta grupivanem.

Agitpunkt on mugavalt sisustatud, seal võivad valijad veeta oma aega raadiokuulamise ja valimistesse puutuva kirjanduse lugemisega. Juba lähemal päevil siirduvad agitaatorid valijate kodudesse ja tutvustavad neid lähemalt agitpunktis läbiviidavate üritustega, alustades ühtlasi individuaalvestluste korras valimiseelset selgitustööd.

A. Leht

Parimad agitaatoriteks

Kehakultuuriosakonnas moodustati rahvakohtute valimiste ettevalmistamiseks kaks agitaatorite brigaadi. Mõlema brigaadi koosseisu valis osakonna kollektiiv oma parimad esindajad. Nii asuvad agitaatoritena tööle eesrindlikud õppejõud sm-d Uibo, Uustal, Viirmäe, Jürismaa, Kubarsept jt.

Ka üliõpilaste osas suunasid kursused agitaatoriteks rea eesrindlike noori, kes paistavad silma nii õpinguis kui ka spordis.

Brigaadirideks kinnitas osakonna parteiorganisatsioon teaduskonna õppejõud sm-d Tiido ja Kulderknu, kes selleks tööks omavad rikkalikke kogemusi. Nii on sm. Tiido korduvalt töötanud agitbrigaadi brigaadirina ning olnud ka rahvakohtu kaasistuja vastutusrikkal tööpostil.

Osakonna kollektiiv on kindel, et

valitud agitbrigaadid suudavad täita neile pandud ülesanded.

J. Unger

Matemaatika-loodusteaduskonnas moodustati 90-liikmeline agitaatorite kollektiiv. Brigadiirid komplekteeriti teaduskonna teenistujatest ja õppejõududest. Nii on füüsikaosakonna agitaatorite rühma brigadiirideks dotsent Prüller ja vanem-õpetaja Mürk, matemaatikaosakonnas vanem-õpetaja Lumiste, bioloogiaosakonnas aspirant Erm, geoloogiaosakonnas aspirant Kaljo jne.

Agitaatorite kollektiivis töötavad teaduskonna eesrindlikumad üliõpilased ja teenistujad. Kollektiiv suunati tööle ülikooli šeflusalusesse agitpunkti V. Kingissepa tn. 16.

O. Kukk

Teaduslik töö praktika teenistuses

Partei XIX kongressi direktiivides NSV Liidu arendamise viienda viie aasta plaani kohta aastaiks 1951—1955 ja NLKP Keskkomitee septembrileenu otsustes on suurt tähelepanu pööratud kartulikasvatusele. On nähtud ette suurendada kartuli kogusaaki 40—50%, luua kartuli- ning köögivilja- ja loomakasvatusebaasid uutest tööstusrajoonides, tõsta kartuli tootmist piirituse- ja siirupitehaste tsoonides umbes 50%. Eriti tuleb pöörata tähelepanu kartulikasvatusele Balti liiduvabariikides.

Selleks et täita neid põllumajanduse ette seatud ülesandeid kartulikasvatuse alal, peab laiendama kartuli all olevat külvipinda ja suurendama pindühikult saadavat kartulisaaki. Üheks külvipinna laiendamise võimaluseks on kasutamata pinnaste tarvituselevõtmine. Meie vabariigis on sellisteks pinnasteks laialt levinud madal-

sood. Hea agrotehnika juures on kartulisaagid turvasmuldadelt suuremad kui mineraalmaalalt. ENSV Teaduste Akadeemia Maaparanduse ja Sookultuuri Instituudi andmeil oli 1946.—1950. aastail kartulisordi «Virulane» mugulatesaak turvasmuldalt 439,5 ts ha-lt, mineraalmaal on «Virulase» keskmiseks mugulatesaagiks 293,6 ts ha-lt. Kuigi turvasmuld kasvunud kartul annab hea mugulatesaagi, jääb ta oma kvaliteedilt tunduvalt maha mineraalmaa kartulist. Turvasmuld kasvunud kartul sisaldab vähem kuivainet, tärklisi ja C-vitamiini kui mineraalmaa kartul.

Meie põllumajanduse ülesandeks on mitte ainult suurte, vaid ka

kvaliteetsete saakide saamine. Kartuli kvaliteedi tõstmise ja saagi suurendamise probleemi lahendamise turvasmuldadel asuski TRÜ taimefüsioloogia kateeder. Allkirjutanu teaduslik töö moodustab ühe osa nimetatud probleemist. Oma töö eesmärgiks seadsin selgitada mikrovaetiste, nagu vase, boori, mangaani ja koobalti mõju kartulitaimede elutegevusele, mugula kvaliteedile ja saagile. 1952. a. rajasin ENSV Teaduste Akadeemia Maaparanduse ja Sookultuuri Instituudis sordiga «Virulane» vastavad põldkatsed. Kolm aastat väldanud katsete tulemusena võib öelda, et ENSV-s väheuuritud mikrovaetised annavad turvasmuldadel suurt efekti.

Vase mõjul suurenes mugula tärklisesisaldus 43,6%, C-vitamiini sisaldus 15,7%, kuna mugulatesaak tõusis 6,8—17,1 ts-ni ha-lt. Lubjatud turvasmullal tõstis boorvaetis mugula tärklisesisaldust 89,4%, ületades tärklisesisalduselt isegi mineraalmaal kasvunud «Virulase» mugula. Samuti positiivset mõju avaldasid mangaan ja koobalt. Mangaan tõstis kartulitaimede hingamise intensiivsust ja mugula C-vitamiini sisaldust 12,15%. Koobalt osutus kartulile turvasmullal efektiivseks vaetiseks. Tema mõjul tõusis mugula tärklisesisaldus 43,9%, C-vitamiini sisaldus 11,2%, mugulatesaak 6—10 ts/ha. Eritist huvi pakub kompleksvaetise, näit. Cu+B+Mn jt. mõju uurimine. Nimetatud küsimuse selgitamiseks rajatakse 1955. a. vegetatsiooniperioodil nii põld- kui ka vegetatsioonikatsed.

L. Kask, taimefüsioloogiakateedri assistent

Suuremat hoogu naiskomisjoni tööle

Alates 1948. a. töötab TRÜ parteibüroo juures üleülikooliline naiskomisjon, kelle ülesandeks on abistada parteiorganisatsiooni ülikooli laialdase naistepere aktiveerimisel ja mobiliseerimisel kommunistliku partei ja Nõukogude valitsuse otsuste täitmiseks, ülikooli naistepere, ka koduperenaiste, kasvatamisel kollektiivi väärikateks liikmeteks. Selleks et paremini mobiliseerida naisi riikele ja üleülikoolilistele üritustele kaasa aitama, on loodud teaduskondade naiskomisjonid, kes töötavad üleülikoolilise naiskomisjoni (esimees A. Ruubel) juhtimisel. Naiskomisjoni töö on seni seisnud peamiselt partei ja ametiühinguorganisatsiooni abistamises mitmesuguste riiklike tähtpäevade tähistamise ja massiliste kultuuriliste ürituste läbiviimisel. Nii on ülikooli naiskomisjon aktiivselt osa võtnud valimiseelsest agitatsioonitööst, lülitades sellesse loenguid, eriti naisi huvitavatel teemadel. Naiskomisjoni ülesandeks on olnud ka agitpunktide ja valimisjaoskondade ruumide kaunistamine. Valimispäevadel on naiskomisjoni hooleks olnud lastetoa korraldamine ülikooli valimispunktis ja hoolitsemine valijate laste heaolu eest.

Üheks oluliseks tööõiguseks naiskomisjoni töös on seni olnud kasvatustöö teostamine ülikooli perre kuuluvate õppejõudude, teenistujate ja üliõpilaste lastega. Kui see töö alles mõni aasta tagasi piirdus ainult lastehommikute organiseerimisega, siis on nüüd kasvatustöö

lastega muutunud süstemaatiliseks ja mitmekülgseks. Koos ülikooli ühiskondlike organisatsioonidega on ka naiskomisjoni osa võtnud sefusaluste kolhooside abistamisest nii tegeliku tööga kui ka massilise kultuuritöö osas. On kogutud raamatuid üleandmiseks kolhooside raamatukogudele (matloodusteadusk. ja õigusteadusk. naiskomisjonid).

Mainitud ülesannete täitmisele on ülikooli naiskomisjon teinud ära teatava töö naisaktiivi kasvatamisel ja tugevdamisel. Suuremat aktiivsust on seni osutanud matemaatika-loodusteaduskonna naiskomisjon (esimees L. Johanson), ajaloo-keeleteaduskonna naiskomisjon (esimees K. Kann) ja õigusteaduskonna naiskomisjon (esimees V. Kelder). Täiesti passiivseks kõigi ühiste ürituste vastu on jäänud kehakultuuri osakonna naiskomisjon (esimees E. Krass). Teenistujatest on naiskomisjoni tööle aktiivselt kaasa löönud sm-d Piir, Kirsimägi, Valk, Kangro jt., koduperenaistest sm-d Lang ja Brandt.

Ülikooli naiskomisjoni senine tegevus näitab aga ka, et saavutuste kõrval esineb tema töös veel terve rida tõsisid puudusi, millele on otstarbekas tähelepanu juhtida, eriti seoses ees seisva uue naiskomisjoni valimisega. Nimelt kannab naiskomisjoni töö meil veel suurelt osalt kampaanialikku ilmet (välja arvatud lastesektiooni tegevus) ega oma kindlat, teiste ühiskondlike organisatsioonidega kooskõlasta-

tud plaani, mis annab tunnistust sellest, et ülikooli parteibüroo on vähe huvi tundnud naiskomisjoni tegevuse vastu, on peaaegu täiesti silmapaari vahele jättnud kommunistliku kasvatustöö naiste hulgas loengute ja vestluste kaudu, eriti koduperenaiste osas. Naiskomisjoni esimees sm. A. Ruubel väidab, et koduperenaist ei tule loengutele, jäävad passiivseks. See väide peab vaevalt paika. On väja organiseerida ainult haid ja huvitavaid loenguid ja vestlusi aktuaalsetel teemadel. Ülikooli naiskomisjon pole seni midagi nimetataväärset ära teinud alkoholismisvastase võitluse organiseerimisel, teaduslik-ateistliku propaganda teostamisel naiste keskel ega ka tegelnud kooliealiste laste koduse kasvatuse küsimusega, millisel alal kahjuks ka ülikooli pere naiste keskel esineb veel küllalt väärvaateid. Need puudused vajavad kiiret kõrvaldamist. Samuti pole ülikooli naiskomisjon oma mõjuvõimkonda haaranud kaugeltki kõiki ülikooli naisi, näiteks võib tuua ühiskonnateaduste kateedrite ja sõjalise õpetuse kateedri naisperet, kus koduperenaisteks on isegi kõrgema haridusega naisi (sm. Soboleva), kes on täiesti kõrvale jäänud igasugusest ühiskondlikust tööst. On tingimata vajalik naiskomisjoni tegevusbaasi laiendada ka mainitud kateedrite naisperel, mis kindlasti aitab lisada hoogu ja intensiivsust naiskomisjoni edasisele tööle.

L. Mets

Parima sõbra kaitseks

Ühele on erialaks kehakultuuritehnik — kirurgia, kuid ilma raamatuta ei saa läbi ükski üliõpilane. Raamatud on ammendamatuks allikaks kõikvõimalike teadmiste omandamisel. TRÜ üliõpilastele on selliseks varasalveks pearaamatukogu oma 1 800 000-kõitelise fondiga.

Kui pearaamatukogu fondide kasutajate arv on pidevalt kasvanud, siis suhtumises raamatusse kui oma õpetajasse ning heasse sõbrasse on märgata kevadest alates suurt tagasimekut, nagu tunnistavad raamatukogu töötajate tähelepanekud. Ikka sagedamini leitakse poolikuid ajalehti ja ajakirju väljarebitud fotode mustendavate tühikutega (eriti haigutavat tühjust näeme lehekülgedel, kuhu toimetuse on paigutanud kleidimoodi). Esineb juhtumeid, kus raamatust

kaob terve peatükk, mõne lehe väljarebitud ilmselt «spikerdamisel» kasutamiseks pole samuti haruldane nähtus. Ja seda teevad inimesed, kelledest peavad kasvama noored teadlased, intelligentid! Sellelega saavad hakkama tulevased pedagoogid, kes peavad süvendama õpilases armastust raamatut kui teadmiste allika vastu!

Olgu iga ausa üliõpilase-raamatuse sõbra kohuseks jälgida selliseid vastutustundetuid inimesi, avastada neid, et nende nimed koos nende teo näidistega võiks panna tahvile, mida pearaamatukogu administratsioonil tuleks kindlasti organiseerida ühiskonna varasse hooletult suhtujate häbi-märgistamiseks!

E. Pillau,

TRÜ pearaamatukogu nõukogu liige

EEOLEVAL NÄDALAL

30. novembril k. a. toimub Opetatud Nõukogu saalis Tartu Riikliku Ülikooli parteiorganisatsiooni üldkoosolek. Koosolek algab kell 18.

29. novembril algusega kell 19 toimub farmaatsia auditooriumis ÜTÜ nõukogu laiendatud koosolek, kus kuulatakse ära arstiteaduste osakonna nõukogu esimehe sm. Vaiki aruanne «Üliõpilaste osavõtt teaduslikust tööst».

Tuleval nädalal algavad ametiühingubüroodes ametiühingu rühmaorganisatsioonide seminarid, kus tuleb käsitlemisele rühmaorganisatsioonide töö rühmades.

— «Võitlus alkoholismi vastu eesti kirjanike loomingus». Teistele antakse konkreetseid ülesanded lähemal päeval. Paremad lektorid suunatakse tööle ÜPTLÜ liinis.

Üheks nooremaid üliõpilasi haaravaks töövormiks on teaduslikud lühiformatsioonid ringi töökoosolekutel. Viimaseks ringi töökoosolekuks valmis tööplaanis ettenähtud informatsioon M. Müllilt. Järgmisteks töökoosolekuteks on ette nähtud üliõpilaste H. Mölleri, J. Pihelo jt. lühiformatsioonid. Esimese kursuse üliõpilasi on rakendatud ka mitmete väiksemate ülesannete täitmisele, nagu esimeeste kirjanuslikul konverentsil Tartu Linna N. V. Gogoli nimelises Keskraamatukogus, ringi töö valgustamine ajakirjanduses jne.

Eespooltoodud töövormid suudavad haarata siiski ainult piiratud arvu üliõpilasi. Kuid kirjandusringi tööplaanis on selliseidki töövorme, mis võivad haarata suuremal arvul ringi tööst osavõtjaid. Üheks niisuguseks on materjalide kogumine eesti kirjanike ja kultuuritegelaste elu ja loomingu kohta. Töö seisab selles, et üliõpilastel tuleb välja selgitada ja üles kirjutada kirjanike elukohatähtsed ning nende teoste tegevuse paikades säilinud mälestusi ja faktilist materjali. Sellelaadiline töö on mõeldud peamiselt õppevaheaegadeks, mil üliõpilased sõidavad laiali üle kogu vabariigi. Teiseks taoliseks töövormiks on ajakirjanduse artiklite bibliogra-

Lõpetada alahindav suhtumine kehakultuuritöösse

ÜLIKOOLI SPORDIKLUBI V KONVERENTSILT

«Täites partei XIX kongressi ja NLK Partei Keskkomitee ajaloolisi otsuseid ja määrusi, mis on suunatud nõukogude rahva tervise ja sportliku taseme tõstmisele,» märkis Ülikooli spordiklubi konverentsil aruandja sm. Tähnas, «on Tartu Riikliku Ülikooli spordiklubi aruandeperioodil üliõpilaste, teenistujate ja õppejõudude hulgas kehakultuuri- ja sporditöö alal saavutanud mõningat edu.»

Edasi töid nii aruandja kui ka sõnavõtjad kriitika korras esile vägagi olulisi ja tõsisid puudusi spordiklubi töös, millised on pidurdanud meie ülikoolis tehtavat kehakultuuri- ja spordialast tööd.

Kui aruandja märkis, et spordiklubisse kuulub 1 teeneline ja 12 meistersportlast ning 475 järgusportlast, milline arv on küllaltki kaalukas, siis tööst üliõpilaste, õppejõudude ja teenistujate massidega ei olnud aruandjal esile tuua midagi positiivset. Nii võtab kehakultuuri- ja sporditööst ligi 5000 üliõpilast, õppejõut ja teenistujast osa ainult 900, milline arv ei ole kaugeltki normaalne. Teaduskondade dekaanid ja ühiskondlike organisatsioonide vastutavad töötajad on suhtunud lubamatu ükskõiksusega kehakultuurialasesse töösse.

ELKNU TRÜ komitee võttis 1950. a. vastu otsuse, et kõik füüsiliselt terved kommunistlikud noored, organiseerituna oma teaduskonna kehakultuurikollektiivi, võtaksid osa kehakultuurialasest tööst, kuid seni on see otsus jäänud paberile.

Kui analüüsida spordiklubi juhatuse liikmete tööd, siis ei ole ka siin märkida midagi rõõmustavat. Rida juhatuse liikmeid, nagu sm-d Erman, Sorokin jt., olid juhatuse tööst täiesti eemaldunud. Vastuvõetud otsuste ellurakendamise ja täitmise üle on puudunud igasugune kontroll.

Et viia kehakultuuri- ja sporditöö massidesse, on eelkõige vajalikud spordibaasid. Vaatamata sellele et ülikool omab rohkem kui ükski teine asutus Tartus spordibaase ei ole neid kaugeltki veel küllaldaselt. Terava kriitika osaliseks sai võimlate kasutamine ühiselamutena, millise olukorra oleks pidanud lahendama juba õppetöö alguseks. Sellise olukorra tekkimise eest kannavad vastutust kõik ülikooli ühiskondlikud organisatsioonid ja administratsioon.

Möödunud talispordihooajal oli ülikooli uisu- ja suusasportlastel kasutada botaanikaaias maja, mille alutuse korra ruumid kohandati riietuse ja suuskade hoitruumiks. Kevadel need ruumid kohandati uuesti ümber auditooriumideks. Vaatamata sellele et TRÜ parteibüroo võttis vastu otsuse, et mainitud ruumid vabastataks hiljemalt 1. novembriks 1954. a. ja järjekordselt teostataks vajalikud ümberehitused talispordibaasiks, on see otsus täitmata.

Konverentsi delegaadid töid esile rea puudusi kehakultuuri- ja sporditöös, milledest ereda joonega läbis rektoraadi, teaduskondade dekaanide ja ühiskondlike organisatsioonide vahene huvi kehakultuuri- ja sporditöö küsimuste vastu.

Konverentsil valiti spordiklubi juhatuse sm-d F. Kudu, B. Vorse, K. Olev, B. Matvei, M. Pukki, E. Peets, H. Huimerind, J. Mäldre ja K. Haldma.

TRÜ spordiklubi konverentsi kutsus üles kõiki ülikooli ühiskondlike organisatsioone, õppejõude, teenistujaid ja üliõpilasi tegema kõik selleks, et otsustavalt parandada ülikoolis tehtavat kehakultuuri- ja sporditööd meie partei ja valitsuse otsuste täitmisel.

H. Rind

Üliõpilaste Teadusliku Ühingu ringides

19. novembril toimus ÜTÜ geograafiringi koosolek. Referaadi teemal «Mount-Everesti vallutamise» esitas geograafiaosakonna I kursuse üliõpilane T. Päss. Ettekandja andis ülevaate Mount-Everesti vallutamise katsetest enne 1953. a. ja selle maailma kõrgeima mäetipu vallutamise raskustest, mis tuli alpinistidel ületada, tõustes 8 km üle merepinna.

Järgnevas sõnavõtus märkis

V kursuse üliõpilane sm. Kiitsing, et referaat on õnnestunud, et töö on hästi süstematiseeritud ja püüdlult esitatud.

Kuulajate seas oli rohkesti I kursuse üliõpilasi, kes said hea ettekujutuse teaduslikust ettekandest ja püüavad saadud teadmisi ära kasutada oma töös geograafiringi liikmetena.

E. Kask

Hiljututi toimus ÜTÜ geomeetria-ringis I kursuse töörühma töökoosolek.

Ettekandega teemal «Nullindat liiki hulkahuka mõiste» esines matemaatika-mehaanikaosakonna I kursuse üliõpilane J. Einpaul, kes oma sõnavõtus ja jonniste demonstreerimisel andis ülevaate hulkahukate omadustest ja liikidest, selgitas kujundite sidesuse mõistet ja defineeris selle kaudu nullindat liiki hulkahukat.

Huvitav ja sisukas ettekanne kutsus esile elava mõttevahetuse, eriti kumera hulkahuka ja nullindat liiki hulkahuka mõistete erinevuse osas.

L. Kiir

ÜTÜ eesti keele ringi järjekordsel töökoosolekul esines ettekandega «Kes oli koolmetagune tšaud?» V kursuse üliõpilane P. Kokla.

Samal koosolekul tutvustati ringi liikmeid hiljuti Ungari Rahvademokraatlikust Vabariigist TRÜ soomeugri keele kateedrile saanud kirjalga, mille on kirjutanud Lóránd Eötvösi nimelise Budapesti ülikooli soomeugri osakonna III kursuse üliõpilane Erik Vászolyi.

Oma kirjas kirjutab ungari tulevane keeleteadlane, et ta tahab TRÜ soomeugri eriharü üliõpilastega luua tihedaid sõprussidemeid.

Meie soomeugrilaste ja samuti ka ÜTÜ eesti keele ringi juhatuse kohuseks on kiiresti vastata nimetatud kirjale, et kindlustada ja edasi arendada alles loomisel olevaid sidemeid vennalike Ungari soomeugrilastega.

M. Norvik

Toimetaja R. AULING

ÜTÜ ringide töökogemusi

Kuidas me rakendame tööle nooremaid üliõpilasi

Tänavu võeti Tartu Riikliku Ülikooli esimestele kursustele vastu 700 uut üliõpilast. Nad tulid ülikooli selleks, et omandada uusi teadmisi ja sügavaid teadmisi valitud erialal. Peamiseks töövormiks on muidugi regulaarne õppetöö, kuid ainult õppetöö ei anna üliõpilasele maksimumi neist teadmistest ja eriti neist praktilistest töökogemustest, mida iga üliõpilane ülikoolis võib omandada. Seda kõike saavad üliõpilased ÜTÜ ringide tööst osavõtmise kaudu. Nooremate kursuste üliõpilastele annab töö ringides veelgi rohkem. Nimelt avaneb neil võimalus tutvuda teadusliku tööga, oma tulevase erialaga. Hiliem, kitsama eriala valikul on sellest palju abi õige otsuse tegemiseks.

Sellest järeldub, et ringide juhatustel ja teaduslikel juhendajatel lasub vastutusriikas ülesanne esimeste kursuste üliõpilaste tööle-rakendamisel. Ülesanne on seda raskem, et esimese kursuse üliõpilane puutub esmakordselt kokku teadusliku tööga.

Kahtlemata on mõnelgi meie õppeasutuse ÜTÜ teaduslikest ringidest saavutusi sel alal. Need võiksid olla veelgi suuremad, kui ringid omavahel vahetaksid töö-

kogemusi. Vaatlemegi lähemalt, kuidas lahendas selle küsimuse ÜTÜ eesti kirjanduse ja rahvaluule ring. Kirjandusringi soovis tänavu astuda 36 I kursuse üliõpilast. Sellise hulga noorte tööle-suunamine oli küllaltki raskeks ülesandeks ringi juhatusele ja teaduslikule juhendajale (dotsent J. Käosaar).

Kuidas siis lahendati küsimus kirjandusringis? Mitmed aktiivsemad üliõpilased on rakendatud organisatsioonilisele tööle. Nii töötas K. Koger ÜTÜ ajaloo- ja keeleteaduse osakonna nõukogu sekretärina, M. Kuningas — ringi laualehe «Loov Mõte» toimetuses, S. Uus valiti ringi juhatuseks.

Kuna organisatsioonilisele tööle saab rakendada ainult vähesed, langeb raskuspunkt tegelikule teaduslikule või populaarteaduslikule tööle. Sel alal ongi noorte üliõpilaste suunamisel tehtud peamine töö. Tõsisemaid teadusliku uurimistöö teemasid on antud ainult üks (M. Kahu «O. Luts följetonistina»), kuna see on I kursuse erialast ettevalmistust arvestades raske ülesanne. Populaarteaduslikul alal töötamiseks on avaldatud rohkesti soovi. Seni on konkreetne teema antud R. Sikule

Tartu Riikliku Ülikooli parteiorganisatsiooni, rektoraadi, ELKNÜ komitee ja ametiühingukomitee häälkandja

Nr. 34(242) Reedel, 3. detsembril 1954. a. VII aastakäik

Meie õigused ja kohustused

5. detsembril tähistab kogu nõukogude rahvas NSV Liidu Konstitutsiooni päeva. See päev omab suurt rahvusvahelist tähtsust. Rahvademokraatia maade töötajatele, kes praegu ehitavad üles sotsialismi, on NSV Liidu Konstitutsioon olnud eeskujuks vastavate rahvademokraatlike riikide konstitutsioonide väljatöötamisel. NSV Liidu Konstitutsioon on teetähtsaks imperialistide poolt rõhutatud rahvas-tele, ta näitab neile teed tulevikku. Need rahvad võitlevad selle eest, et NSV Liidu Konstitutsiooni üllad põhimõtted leiaksid teostamist ka nende maades. Nõukogude konstitutsioon näitab maailma rahvas-tele, et sotsialism ja demokraatia on võitmatud. Nõukogude konstitutsioon, mis lähtub kõigi rahvaste ja rasside üheõiguslikkusest, on süüdistusaktiks fašiseeruvate imperialistlike maade vastu, kus jätkatakse ja süvendatakse rahvaste rõhumise poliitikat.

Tõrakraha võidu tulemusena 21. juunil 1940. a. taaskehtestati Eestis 21. juulil nõukogude võim. NSV Liidu Konstitutsiooni alusel töötati välja ka Eesti NSV Konstitutsioon. Nõukogude konstitutsioon andis õigusliku aluse eesti rahva võitlusele sotsialistliku ühiskonna ülesehitamiseks. Likvideeritud ekspluataatorlik klassid, teenib nõukogude konstitutsioon nüüd ka Eesti NSV-s kommunismi ülesehitamise ülesannet.

Nõukogude konstitutsioon väljendab põhimõtet, et töö on iga töövõimelise kodaniku kohuseks ja auasjaks, kusjuures töö tasustamise alal toimitakse meil põhimõtte järgi «igauhelgi tema võimete kohaselt, igauhelgi tema töö järgi». Samuti on iga kodanik kohustatud konstitutsioonist kinni pidama, seadusi täitma, töödistsipliini pidama, ausalt ühiskondlikesse kohustustesse suhtuma ja sotsialistliku ühiselu reegleid austama.

Nõukogude kõrgemad koolid, kellele nõukogude riik eraldab suuri materiaalseid ressursse, on kohustatud kasvatama kõrgetkvalifitseeritud nõukogude eriteadlasi, kes on võimelised edukalt toime tulema meie töötajate materiaalse ja kultuurilise taseme tõstmise ülesandega. Iga nõukogude kõrgema kooli õppejõu ja üliõpilase ülesanne konstitutsiooniliste õiguste ja kohustuste täitmise osas seisab eestkätt selles, et pidevalt tõsta õppe- ja teadusliku töö taset. Ühtlasi on iga nõukogude kõrgema kooli töötaja aukohuseks selgitada rahvahulkadele meie konstitutsiooni põhimõtteid, neid õigusi, mis ta meie kodanikele annab, neid

kohustusi, mis meie kodanikel tuleb täita. Nõukogude õpetlane ja üliõpilane ei pea mitte ainult endale selgeks tegema seda põhilist erinevust, mis on kodanlike põhi-seaduste ja nõukogude konstitutsiooni vahel, vaid neil tuleb seda ka töötajate laiaelede hulkadele üksikasjalikult selgitada. See ülesanne on eesisevate rahvakohtute valimiste eel eriti aktuaalne.

Nõukogude kohus omab tähtsa koha riigiorganite süsteemis. Nõukogude kohtute ülesandeks on õigusemõistmine, sotsialistliku seaduslikkuse kaitsmine. Nõukogude kohus, kaitses alati tõrakraha huve, kaitses meie kodanikke kalaletungide vastu neile konstitutsiooniga garanteeritud õigustele. Nõukogude kohtutel on suur kasvatuslik ülesanne. Nad peavad kindlustama seda, et kõigi kodanike poolt täidetakse täpselt konstitutsiooni ja selle alusel antud teisi õiguslikke akte. Selletõttu et nõukogude kohtute on antud nii vastutusrikkad ülesanded, on konstitutsioonis kindlaks määratud, et NSV Liidu ja liiduvabariikide ülemkohtud valitakse vastavate ülemnõukogude poolt, kuna aga rahvakohtud valitakse vastava kohtu piirkonna rahva poolt. Valimine rahva poolt kindlustab rahvakohtule väärikat kaadrit ja kohtu tihedat sidet rahvahulkadega, ta tõstab rahvakohtu autoriteeti. Rahvakohtute valimised annavad ühtlasi hea võimaluse selgitada rahvahulkadele nõukogude kohtute tööd, sotsialistliku seaduslikkuse kindlustamise suurt tähtsust ning tõmmata selleks rahvahulgad aktiivsele tööle.

Eesisevad rahvakohtute valimised panevad austava ülesande mitte ainult kõigile TRÜ õigusteaduskonna õppejõududele ja üliõpilastele, vaid meie õppeasutuse kõigile õppejõududele ja üliõpilastele. Iga kõrgema haridusega inimene peab oskama orienteeruda kõige põhilisemates riigi ja õiguse, kõrgis nõukogude kohtukorralduse küsimustes. Kaasistujatena ei tööta meil rahvakohtutes mitte ainult juristid, vaid töötajad kõigilt kutsealadelt. Kõik vastutavad töötajad, töötajad nad haiglas, vabrikus, koolis, nõukogude asutuses, kohaliku nõukogu täitevkomitees, peavad omama ülevaadet meie kohtute tööst. Kõik see paneb meie ülikooli koosseisule kohustuse aktiivselt osa võtta rahvakohtute valimiste ettevalmistamisest ja läbiviimisest. Sellega aitame kaasa NSV Liidu Konstitutsiooni fikseeritud nõukogude rahva suurte ülesannete teostamisele.

PROF. A. VALDES 70-AASTANE

1. detsembril pühitses TRÜ vanemaid õppejõude prof. A. Valdes oma 70. sünnipäeva. Sündinud 1. detsembril 1884 Järvakandis. Tartu ülikooli lõpetas sm. Valdes 1914. a., seejärel oli ta kolm aastat I maailmasõjas arstiks. Arsti kutse sai sm. Valdes 1916. a., doktoriväitekirja kaitses 1922. a. ja ülikooli professoriks patoloogilise anatoomia alal valiti ta 1930. a.

Prof. Valdes õpilastena on kõrgema hariduse saanud ligi 25 aasta jooksul palju arstiteadlasi, tema juhendamisel on kirjutatud ja kaitsitud 6 doktoritööd, 7 kandidaatitööd. Prof. Valdese teaduslike tööde arv ulatub 60-ni.

Täpne, nõudlik ja põhjalik — sellisena on prof. Valdes võtnud ülikoolis üldise lugupidamise.

TÄNUVAARNE ÜRITUS

26. novembril viisid ÜTO loogika-psühholoogia ja pedagoogikaringi liikmed läbi oma järjekordse töökoosoleku. Huvitava ettekandega teemal «I ja II signaalsüsteemi vahekorras» esines TRÜ loogika-psühholoogiateadri vanemõpetaja N. Reinvald.

Ettekanne oli üliõpilastele huvitav veel seetõttu, et ta oli üles ehitatud peamiselt Moskva Riikliku Ülikooli psühholoogia eriala üli-

õpilaste teaduslike tööde analüüsile.

Ettekannele järgnes elav diskussioon.

Üritus on kahtlemata tänuväärne sellepolest, et ta võimaldas Tartu üliõpilastel tutvuda meie kodumaa suurima ülikooli üliõpilaste poolt tehtava teadusliku töö probleemide ja temaatikaga.

Ö. Luht

Ülikooli kollektiivi kandidaadid rahvakohtusse

Pärast tööpäeva lõppu kogunes aulasse ülikooli kollektiiv, et üles seada rahvakohtuniku ja rahvakohtukaasistujate kandidaate eesisevateks valimisteks. Sõnavõetuga rahvakohtute ülesandeist ja tähtsusest esines õigusteaduskonna õppejõud sm. V. Kelder.

«Kui nõukogude kohtu ülesandeks on kindlustada korda, mis on meelepärane ja kasulik töölistklassile ning kogu töötavale rahvale,» ütles sm. Kelder, «siis kodanlik kohus on vaid üheks vahendiks ekspluataatorlike klasside käes tööraha mahasurumisel.» Kõneleja tõi esile, et kohus ekspluataatorliku ühiskonnas on selliseks mahasurumise vahendiks, mis aitab tumestada töötava rahva teadvust, sest kohtuprotsessi kaudu püüab kodanlus luua muljet, nagu poleks kohus töötava rahva mahasurumiseks, vaid kaitses kõiki ühiskonna-

klasse nn. «ühiskonnavaenulike elementide» tegevuse eest. «Kuna nõukogude kohus seisab valvel rahva huvide kaitses, siis on ka arusaadav rahvamasside laialdane osavõtt nõukogude kohtutegevusest, mida ei ole ega saagi olla kodanlikus ühiskonnas,» lõpetas sm. Kelder.

Järgnevalt asuti püstitama kandidaate rahvakohtuniku ja rahvakohtukaasistujate kohtadele. Esimesena võttis sõna H. Siigur, kes tegi ettepaneku esitada eelolevatel valimistel rahvakohtuniku kandidaadiks Tartu linna II jsk. rahvakohtusse sm. Kaljo Oskari p. Kuusmaa. Ettepanekut toetas õigusteaduskonna õppejõud sm. E. Salumaa. Mõlemad kõnelejad loomustasid sm. Kuusmaad kui tublit töömeest ja head seltsimeest, kes on ülikooli kollektiivile tuntud juba õpingute päevilt TRÜ õigus-

teaduskonnas, hiljem aga oma tööga Tartu II jsk. rahvakohtunikuna võitnud kogu Tartu töötajaskonna lugupidamise.

TRÜ töötajate üldkoosolek otsustas üksmeelselt esitada sm. Kuusmaa kandidatuuri valimiseks rahvakohtunikuks.

Järgnevalt esitati TRÜ kollektiivi poolt 16 seltsimeest rahvakohtukaasistuja kandidaatideks. Nii esitati prof. Vaga, assistent Larini, vanem-laborant Priinki, üliõpilaste Smirnovi, Leomari jt. kandidatuurid. Kõiki neid iseloomustati kui paremaid töötajaid ja üliõpilasi, kes on oma tööga ja tähelepaneliku suhtumisega kaastöötajaisese võitnud kollektiivi usalduse ning kes kahtlemata samasuguse sihikindluse ja printsiipiaalsusega asuvad täitma ka rahvakohtukaasistuja vastutusrikkaid ülesandeid.

H. Siig

Valijate kodudes

Pärast agitpunktis toimunud selgituskoosolekut siirdusid Näituse tn. 22 asuva agitpunkti agitaatorid valijate kodudesse. Arstiteaduskonna kehakultuuriosakonna õppejõud-agitaatorid sm-d Uibo, Jürismaa ja Kūbarsepp on oma valijaid külastanud juba mitmel korral, tutvustades valijatele rahvakohtute valimismäärustikku, vesteldes nendega nõukogude kodaniku õigustest ja kohustustest. Agitaatorid on leidnud valijate kodudes sooja vastuvõtu. Hulgaliselt valijaid on külastanud agitpunkti mugavalt sisustatud ruume, kus nende küsimustele vastab valveagitaator.

A. Leht

Tõhustada valimiseelset selgitustööd

Läheneb Eesti NSV rahvakohtute valimiste päev. Selle ettevalmistamise osas haaratud ka suur osa TRÜ kollektiivist — eriti agitatsioonitööle elanikkonna seas. Nii töötab V. Kingissepa t. 16 asuvas agitpunktis nr. 20 agitaatoritena ligi 200 inimest. Nende ülesanne on selgitada neile usaldatud piirkonna elanike seas nõukogude valituse ja kommunistliku partei sise- ja välispoliitikat, abinõusid rahva materiaalse heaolu taseme tõstmiseks jne., ning selle tööga kindlustada valimiste edukas kordaminek. Agitaatoritele tööülesannete kätteandmi-

sest on möödas juba nädal, kuid peab märkima, et agitbrigadid lülituvad veel liiga aeglaselt aktiivsesse töösse valijate seas. Nii venis ajaloo-keeleteaduskonna parteiorganisatsiooni büroo süü tõttu mitu päeva agitaatorite ühe brigaadi töölerakendamine ning brigaadivanem sm. Pommer sai oma tööülesande kätte alles 28. novembril. Praegu seisab agitaatorite ees ülesanne tutvustada valijatele valimismäärustikku, korraldada nende kodudes vestlusi mitmesuguliste teemadel. Kuna valijate nimekiri on valimispunktis üldiseks tutvumiseks juba välja pandud, siis tuleb ka nimekirjade kontrollimise osas tööd tõhustada.

Kuna juba lähematel päevadel algab agitatsioon ülesseatud rahvakohtunike ja kaasistujate kandidaatide eest, siis on selge, et nende ülesannete täitmiseks tuleb kiirustada. Valijatele on planeeritud ka rida üritusi agitpunktis. Nii toimub laupäeval, 4. detsembril kell 19 keemiahoone ringauditooriumis loeng rahvusvahelisest olukorrast. Pühapäeval, 5. detsembril algusega kell 17 on kavas läbi viia valijate kohtumine NSV Liidu Ülemnõukogu saadiku sm. F. Klementiga.

Kõigi nende ülesannete edukas täitmine on võimalik vaid sel juhul, kui teaduskondade partei-, komsomoli- ning ametiühingorganisatsioonid ka omalt poolt hakkavad süstemaatiliselt suunama, kontrollima ja abistama agitaatorite sisulist tööd valijate seas. Ka agitpunkt peab tugevdamata oma tööd agitaatorite töö suunamisel.

A. Blumfeldt, agitpunkti nr. 20 juhataja

TRÜ arstiteaduskonna farmaatsiaosakonna üliõpilased S. Mitt, U. Privoi ja H. Rahumäe jüüsilise keemia praktikumil assistent U. Laanpere juhendamisel kontsentratsiooni elemendi elektromotoorse jõudu määramas. H. Roosipuu foto

Rohkem loomingulist aktiivsust

MÄRKMEID TEADUSLIKULT SESSIOONILT

Ülikooli teaduslik sessioon, mis toimus käesoleval aastal 20.—27. novembril, näitas reas sessioonis teadusliku töö rõõmustavat tõusu. Kuid nende kõrval oli ka sektsioone, kus osavõtjaid oli kesiseis ja ka sõnavõttud ei arenenud loovaks diskussiooniks teaduslike küsimuste üle.

Sessioonil peeti 106 ettekannet, kusjuures töö arenes kavakohaselt ja ainult tõsisel põhjusel (nagu haigus ja tähtsail asjaoludel Tartust lahkumine) jäi ära paar ettekannet. Osavõtjate arv tõusis üle 2000 ja nende hulgas oli näha palju töötajaid teistest Tartu, Tartu ümbruse ja Tallinna asutustest. Ainult üliõpilaste osavõtt oli mõnes sektsioonis vähenenud, mis ühel poolt annab tunnistust puuduliku organisatsioonilise tegevusest aga üliõpilaste huvipuudusest teadusliku töö vastu. Matemaatikute ettekannete puhul on näiteks avaldatud arvamust, et ettekanded olid esimese kursuse üliõpilaste jaoks rasked, sest üliõpilased polnud nende küsimustega tuttavad. Kuid on ju ka vanemate kursuste üliõpilasi ja esimeselgi kursusel on mõndagi õppida ka sel juhul, kui nad pole veel küsimust käsitlenud õppetöö liinis.

Eriti elavalt kulges sessioon arstiteaduskonna osas. Näituse tänavas mahukas auditoorium täitus korduvalt viimse kohani, nii et

koosoleku keskmine osavõtjate arv kliiniliste ettekannete osas oli 200 ümber ja kogusummas oli kuulajaid 1073, s. o. kaks korda rohkem kui 1953. a. Külalisi oli tulnud tervishoiuministeeriumist, ENSV TA-st ja EPA-st, rohkesti oli kuulajaid ka kliinikuist ja apteekidest. Praktika ja teaduse loov koostöö leidis siin ilmeka väljenduse ühises diskussioonis, mis annab tunnistust sellest, et arstiteaduskonna liikmed töötavad aktuaalsete küsimuste kallal ja nende uurimused on huvitavad ka praktikas rakendamise seisukohalt.

Hea tase ettekandeks ja vaidluste loov laad ilmsel ka mitmel teisel alal, eeskätt geoloogia-geograafia sektsioonis ja keele ning kirjanduse sektsioonis. Geoloogia-geograafia sektsioonis ja keele ning kirjanduse sektsioonis. Geoloogia-geograafia sektsioonis ja keele ning kirjanduse sektsioonis. Geoloogia-geograafia sektsioonis ja keele ning kirjanduse sektsioonis. Geoloogia-geograafia sektsioonis ja keele ning kirjanduse sektsioonis.

Keele ja kirjanduse sektsioonis tõusis vaidlus eriti elavaks ja sisukaks kirjanduse osas. K. Taev ja E. Laugaste käsitlesid uudisküsimusi eesti kirjanduse ja rahvaluule alalt, mis kutsusid esile rohkesti lisamärkusi. K. Abeni ettekanne luule tõlkimise printsiipidest oleks veelgi elavamalt vaidlust tekitanud, kui autor oleks vähem refereerinud teiste seisukohti ja toonud rohkem näiteid tänapäeva tõlkepraktikast. Prof. P. Ariste ja dots. A. Kase ettekanne puhul rõhutati nende trükisavaldamise tarvidust. Ainult P. Palmeose ettekanne oleks vajanud sügavamalt kirjanduse tungimist. Keele ja kirjanduse sektsiooni tööst võttis üldse osa 192 isikut.

Jääb soovida, et eriti need alad, kus osavõtt jäi tagasihoidlikuks ja ka diskussioon ei võtnud küllalt hoogu, nagu ühiskonnateaduste ja ajaloo, matemaatikamehaanika, kehakultuuriteaduste ja keemia sektsioonis, järgmisel aastal koostaksid oma temaatika vastavalt üldistele huvidele ning tõuseksid sõnavõttudes viljastavate vaidluste tasemele. Samuti tuleb erilist hoolitseda selle eest, et meie sessioonide plenaaristungid muutuksid teadlaste meeldejäävaks kohtumiseks laia kuulajaskonnaga täissaali ees.

K. Sander

PARTEI ELU

Lahendada kitsaskohad parteitöös

Hiljutitoimunud parteikoosoleku esines ettekandega Tartu Riikliku Ülikooli parteiorganisatsiooni ülesannetest EKP Tartu linnakomitee sekretär sm. J. Undusk. Ettekandes ja samuti ülikooli kommunistide sõnavõttudes juhiti tähelepanu tervele reaale töistele puudustele ülikooli parteiorganisatsiooni töös, mille kõrvaldamine tähendaks suurt sammu edasi meie õppe-kasvatustöö, teadusliku ja massilise poliitilise töö arendamisel.

Ebarahuldav on olnud komsomolitöö juhtimine ja abistamine. Nii ei ole parteibüroo liikmed osa võtnud ülikooli komsomolikomitee istungitest, samuti ei ole parteibüroo arutanud oma koosolekutel ühtki komsomolitöö puudutavat küsimust. Ka teaduskondade organisatsioonide bürood on jäänud eemale komsomolitöö juhtimisest. See tähendab et üle poole üliõpilaskonnast moodustav komsomolorganisatsioon ei ole täiel määral kasuta-

mist leidnud partei abilise ja võitlusreservina. Seetõttu pole ka midagi imestada, kui 2277 eesti rahvusest üliõpilasest kuulub partei ridadesse ainult 13 üliõpilast.

Meie teaduskondade parteiorganisatsioonid pole hoolikalt tundma õppinud iga meie kollektiivi liiget, et vastavalt sellele suunata oma kasvatustööd. Vähesed kasvatustöö tasemega on olnud ka meie ühiskonnateaduste kateedrite seminarid, kus tähelepanu on koondatud ainult õppeplaanis olevate küsimuste läbiarutamisele, samal ajal aga ei tunda huvi selle vastu, millised on grupis õppivate üliõpilaste õppimisvõimalused, kuidas töötab komsomoligrupp, millised rahvusvahelise ja siseelu küsimused on tekitanud üliõpilaste hulgas küsimusi jne. Miks näiteks ei võiks üliõpilane, vastates küsimusele demokraatliku tsentralismi printsiipidest rääkida oma komsomoligruppist. Vähest huvi üliõpilaste tõelise kasvatamise vas-

tu tunnevad ka mitmed poliitinformaatorid.

Täiesti õigustatult tõstis parteikoosolek üles küsimuse, et kuidas võivad üliõpilastele teaduslikuks tööks vajalikke juhendeid anda sellised õppejõud, kes ise aastate viisi ei täida oma teadusliku töö plaane, ning mõudis, et parteibüroo pööraks rohkem tähelepanu teadusliku töö arendamisele ülikoolis. Nende noorte õppejõudude jaoks aga, kes ülikoolis õppimise kestel ei ole tegelnud pedagoogiliste teadustega, soovitas koosolek rektoradil organiseerida vastavaid kursusi.

Üldkoosolek püstitas veel rea küsimusi šeflustöö, kaardrite kasvatamise, ülikoolis töötavate mitmesuguste ühiskondlike organisatsioonide ja teiste tööloikude kohta, mida parteibürool ja samuti teaduskondade parteiorganisatsioonidel tuleb lahendada oma praktilises töös juba lähemas tulevikus.

V. Mäe

ERNA ERNITS

29. novembril suri pika ja raske haiguse tagajärjel TRU pearaamatukogu vanem raamatukoguhoidja Erna Ernits.

Sündinud 29. septembril 1908. a., omandas Erna Ernits keskhariduse Tartus, mille järele astus Tartu ülikooli filosoofiateaduskonda.

1928. a. sügisel asus E. Ernits tööle Tartu ülikooli raamatukogusse.

Suure Isamaasõja päevil aitas Erna Ernits koos teiste raamatukogutöötajatega säilitada Tartu Riiklikule Ülikoolile üht tema väärtuslikumatest õppebaasidest — raamatukogu, mille eest teda autasustati.

Erna Ernits jääb elama oma kaastöötajate mälestuses äärmiselt kohusetruu ja hoolsa töötajana.

TRU pearaamatukogu kollektiiv

Organisatsioonilise töö ülesannetest teaduskonnas

Kuu aega tagasi valiti ajaloo-keeleteaduskonnas uus ametiühingubüroo. Kuid peab märkima, et teaduskonna ametiühinguorganisatsiooni töös pole veel märgata otsustavat murrangut. Nii pole veel tööle asunud büroo massilise kultuuritöö sektori juhataja aspirant E. Plotnik, kes vastutab poliitkasvatustöö teostamise eest. Sellega seletuvad ka mõningad puudujäägid agitaatorite töös.

Uus büroo on püüdnud luua tihedamat kontakti teaduskonna dekanaadiga ja parteiorganisatsiooniga. Mõeldud aasta kogemused näitasid küllaltki selgesti, et seesuguse kontakti puudumisel kaotab ametiühing kui ühiskondlik organisatsioon oma mõtte.

Teaduskonna kollektiivi, tema ühiskondlike organisatsioonide ette on kerkinud mitmed konkreetset ülesanded. Me peame esmajoones olema leppimatud ja ranged igaühe vastu, kes ei pea kalliiks oma õppeasutuse, oma teaduskonna ja rühma au. Kogu ajaloo-keeleteaduskond, eriti aga eesti filoloogiateaduskond, peab näiteks küsima üliõpilaselt Meeme Valtenbergilt aru tema hiljutise käitumise kohta, kui ta viibis ebakäines olekus avalikus kohas ja rikkus kaaskodanike rahu.

Teiseks tuleb meil kaasa aidata ametiühingu organisatsioonilise distsipliini tõstmisele, sest ainult sel juhul kui meil ei esine enam seltsimehi, kes ka ei täida oma

ühiskondlike ülesandeid või täidavad neid lohakalt, õigustab ametiühinguorganisatsioon täiel määral kommunismi kooli austavat, kuid ühtlasi kohustavat nime. Meil pole näiteks rida rühmaorganisatsioonide (ajaloo-osakonna III ja IV kursusel ja eesti filoloogia II kursusel) mitme kuu vältel kleepinud margikontse arvestuskaartidele. See aga tähendab, et nimetatud üliõpilasi võib tegelikult pidada võlglasteks.

Ametiühingurühmad ja büroo peavad jätkama juba alustatud võitlust organisatsioonilise distsipliini eest, rakendades selleks ajakirjandust, ühiskondlikku lautust ja administratiivseid vahendeid.

Lõpuks peab ajaloo-keeleteaduskonna ametiühinguorganisatsioon tervikuna lahti saama lohakusest liikmemaksude kogumise alal. Need ametiühingu rühmaorganisatsioonid, kes üksikud ametiühinguliikmed, kes hoolimatult suhtuvad sellesse kohustusse peavad teadma, et nende süü läbi pole olnud võimalik anda rahalist toetust paljudele seltsimeestele, kes seda hädasti vajavad. Kuna sellised rühmaorganisatsioonid kahjustavad kogu kollektiivi huve, peab kogu organisatsioon nõudma sellistelt seltsimeestelt suuremat hoolt oma kohustuse täitmisel.

A. Perelts,

ajaloo-keeleteaduskonna ametiühingubüroo esimees

Korrastame oma ühiselamud!

Küllastades ühiselamuid võib märgata, et nii mees- kui ka nais-üliõpilaste hulgas valitseb mitmesugune suhtumine oma ümbrusse, kus veedetakse suhteliselt suur osa oma ajast. Kui mõned toad on täiesti korrastatud, siis teised, ja seda igas ühiselamus, on äärmiselt lohakad ja koristamata. Ning seda mitte seetõttu, et neid ei saaks korrastada sel põhjusel, et seal elab palju inimesi koos, vaid lihtsalt lohakusest. Siin ja seal vedeleb raamatuid, riietusesmeid,

tekid on lohakalt vooditel, voodis lamatakse saabastega, riided seljas, põrandad on pühkimata jne. Ometi peaks iga üliõpilane teadma, et oma ümbruse korrastamine on kultuurinimese esimene nõue.

Paljud üliõpilased, eriti tütarlapsed, kes väga suurt rõhku panevad välisele kultuurile, nagu näiteks isiklik riietus, elavad samal ajal lubamatult koristamata toas. Põhjendatakse seda sellega, et toad on ülemajutatud, teised ei hoolivat korrast. Selline arva-

mine ei pea paika, sest samal ajal on ometi suuri tube, mis sama suure elanike arvu juures on väga hästi korrastatud.

Üliõpilased! Korrastage oma ühiskodu, näidake, et nõukogude üliõpilastele on elamiskultuur sama endastmõistetav ja vajalik nagu igapäevane pesemine ja söömine, nagu igapäevane riietuminegi.

G. Raadi,

ametiühingukomitee korteri-
heaolukomisjoni esimees

Millest räägitakse Kastani t. ühiselamus...

Hiljuti anti EPA ja TRU ühine ühiselamu Kastani tänaval täielikult TRU üliõpilaste valdusse. Sellega loodeti lahendada ja lahendatigi nii mõnigi kitsaskoht üliõpilaste majutamises.

Loota, et sellega lahendati ühiselamus kõik kitsaskohad on muidugi ekslik. Ühiselamu kollektiiv kasvab 50 inimese võrra, kelle varustamiseks hädavajalikku mööblit saadi aga vähe. Nii on puudus toidukappidest, õõkappidest ja raamaturiulitest. Seoses elamispinna suurenemisega tuleks suurendada meie ühiselamus ka küitjate ja koristajate arvu.

Nurinat ühiselamu kollektiivis tekitab varustamine sooja veega. Varem oli võimalus saada teevett 2 korda päevas suurest katlast. Kuna katlal puudus kraan ja vett

tuli võtta katlast lahtise nõuga, mis oli muidugi ebahügieeniline, suleti katel ja vett hakati keetma spetsiaalse aparaadiga. Olukorda see aga ei lahendanud, sest nüüd on võimalik sooja vett saada ainult kella neljani päeval.

Ühiselamus on organiseeritud sotsialistlik võistlus puhtamale toale ja üles seatud vastav graafik. Kontrolli teostab sanitaarkohtuüks kaks korda kuus. Tänu sellele näitab tubade korrashoid pidevat paranemist.

S. Antla

...ja kuidas elatakse Näituse t. ühiselamus

Näituse t. ühiselamu kohta tuleb öelda, et siin on tunda ühiselamu nõukogu korraldavat kätt ja autoriteeti. Ühiselamu nõukogu on ära teinud nii mõndagi ühiselamu elamiskultuuri ja üliõpilaste distsipliini tõstmiseks.

Ühiselamu nõukogu otsus H. Lehiste, M. Salu jt. koristamise suhtes, seoses telefonivalvest puudumisega, on iseenesest küll väike asi, kuid küllaldane, et hinnata, millist osa ühiselamus täidab nõukogu.

Regulaarselt kaks korda kuus avaldatakse tubade vahelise sotsialistliku võistluse tulemusi. Momendil jätab kord soovida veel toas nr. 30.

Ühiselamus on korraldatud vaba aja kultuurseks veetmiseks male välkturniir, praegu on käimas kogu ühiselamu ulatuses malevõistlus. Samuti on ühiselamus läbi viidud rida loenguid nii üliõpilaste kui ka õppejõudude poolt.

Kuid ka siin ei rakenda ühiselamu nõukogu veel oma autoriteeti küllaldaselt. Ühiselamus esineb veel palju puudusi, millede vastu on vaja pidevalt võidelda.

O. Lahe

Õigus haridusele

Lühidalt on fikseeritud see õigus meie riigi põhiseaduses, õigus, mida kasutavad iga päev miljonid Nõukogudema kodanikud ja ilma milleta nad ei oskakski endale kujutada elu oma kodumaal. Selle õiguse kasutamist tagab meie partei ja valitsuse pidev hoolitsus rahva heaolu tõusu eest ja koolide võrgu laiendamise eest.

Hariduse omandamiseks on nõukogude võimu, töörahva oma võimu päevil loodud kõik võimalused. Meil on lahti kõik koolide uksed nii noorlele kui ka täiskasvanuile. On kehtestatud üldine 7-klassiline koolikohustus. Juhindudes NLKP XIX kongressi direktiividest tehakse meie linnades ja suuremates rajoonikeskustes ettevalmistusi üleminekuks üldisele keskkoolikohustusele. Edukalt teostatakse ka meie koolide polütehnikiseerimist.

Kuigi meie vabariik on Liidus üks noorimaid, võime meiega teatud ühikustundega anda ülevaate olukorrast vabariigi haridusepölvil. Praegu töötavad vabariigis riiklik ülikool, polütehniline instituut, põllumajanduse akadeemia, pedagoogiline instituut, õpetajate instituut, konservatoorium, riiklik koreograafiline kool, ligi 50 mitmesugust tehnikumi ja teisi erialaseid kooli. Meie kõrgemates õppeasutustes õpib praegu üle

10 000 inimese. Käesoleval aastal võeti neisse vastu veel üle 2000 üliõpilase.

Näeme selgelt, millist tähelepanu ja hoolt osutavad kommunistlik partei ja Nõukogude valitsus uue sotsialistliku intelligentsia-kaardi kasvatamisele, kes põlvneb töölisklassi ja töötava talurahva hulgast.

Pole tarvis minna kaugemale, et leida näidet sellele hoolitsusele töötava rahva perest võrsunud noorte võimaluste eest meie uue sotsialistliku ühiskonnakorra tingimustes. Meie ülikoolis õpib tuhandeid noori, kelle haridustee oleks kodanliku võimu päevil lõppenud vaid algkooliga.

Meie ülikooli matemaatika-loodusteaduskonna IV kursusel õpib bioloogiat Olav Renno. Kartmata kalduda liialdustesse võib öelda, et Renno on tubli lõõmees. Juba esimestest kursustest alates paistab ta silma kui üks parimaid õppijaid. Seda näitab ka asjaolu, et eksamiprotokollides Renno nime järel võib leida ikka vaid hinde «väga hea». Eduka õppimise eest tasub riik omakorda Rennole kõrgendatud stipendiumi andmisega.

Kuid ega siis Renno, nagu teistegi meie eesrindlike üliõpilaste osa ei piirdu ainult õppimisega! Hästi õppida on iga üliõpilase ko-

hus. Ei, Renno teab, et saada heaks teadlaseks, oma ala tunnustajaks ja armastavaks töötajaks peab õppetöö kõrval tegelema juba varakult ka iseseisva teadusliku tööga.

Tema kui n. ö. teadusemehe töö algas varem kui võib-olla kellelgi meil teistest. Juba Viljandis, kui noormees õppis alles keskkooli viimases klassis oli tema hoolde massidatud kooli bioloogia- ja keemiakabineti laborandi küllaltki vastutustähtsaks töö. Ja sellest ajast peale on ta bioloogiaga nagu kokku kasvanud. Peagi näeme teda Võrtsjärve kallastel ENSV Teaduste Akadeemia stipendiaadina uurimas sealset linnustikku. Kuid kommunistliku noore süda ei rahuldud sellega, mis on juba saavutatud. Töötada oma südamelähedasel alal on muidugi hea, kuid paraku teadmised... neid on veel vajaka.

Ja 1951. aastast alates õpibki Renno ülikoolis. Siingi tegutseb ta peale õpingute teadusliku tööga. Juba mitmed aastad on ta tegelnud TA Loodusuurijate Seltsis ornitoloogiasektsiooni sekretärina. Mitte asjatult pole Renno valitud ka ÜTU nõukogusse.

Praegu on Renno käsil uurimistöö, millele ta on otsustanud pühendada pikemaks ajaks. Koos oma sõbra Ahto Jõeaga uurib ta Lääne-Eesti madalsoode biotoopide haudelinde ja seadusepärast, miks

üks lind on ühes, teine teises biotoobis.

Peagi on seljataga õppeaastad ülikoolis ja kes on juba siin pühendanud kõik jõud selleks, et igaüks selgelt tunnata õppida oma eriala, võivad siis juba tegelikult töös vastata omapoolse panusega partei ja valitsuse hoolitsusele.

Jah, võib öelda, et Renno on üks nendest noortest, kelle eest meie riik on sõna tõsiselt mõttes hoolitsenud ja keda ta on kasvatatud. Vaevalt oleks noormees, kelle isa hukati fašistide poolt, võinud teistes tingimustes loota ülikoolile ja teaduslikule tööle; vaevalt oleks teistes tingimustes noormees, kellele peale andeka pea ja kahe tööka käe mingit muud toetust kusagilt loota pole, üldse jõudnudki niikaugemale.

Nüüd on jäädavalt möödunud need ajad, millal Eestis «kõrgemat kultuuri ja teadust» esindasid raske rahapungadega prassiigid ja rikkaste papakaste igavestest üliõpilastest võsukesed. Kodanikus Eestis pasundati variseerlikult haritlaste üleproduktisioonist, vähendati õpilaste arvu koolides ja tõsteti õppemaksu. Kõrge õppemaksu ning vanemate aineliselt raske seisundi tõttu ei lõpetanud 50% koolis õppinud õpilastest isegi mitte algkooli.

Kui palju maksis lihtsale töölele või pöpsile seljaküürutamist, muret ja pisaraid, et anda oma

lastele sedagi viletsat hariduse-natukest. Kui mitu korda keerutati näppude vahel kulunud rahatasku põhjast argitsetud higi ja vaevaga teenitud viimast veeringut, enne kui otsustati anda see lastele koolirahaks. Las' parem näpistas kõht, kuid lastele oli vaja anda haridust, et neist kasvaksid inimesed, kes oleksid suutelised heitma rahva küürult selle raske ikke.

Kuid kodanlus juba oskas hoolitseda selle eest, et töölislastele maha suruda igasugust piüet vabadusele, mürgistada nende teadust alandlikkusele ja teenistusvalmidusele kutsuva moraali.

Kuid kodanluse «vendluse ja iseseisvuse» propagandale vaatamata idanes neis aguli hallidest katusekambristest ja pöpsi saunahurtsikuist pärinevais lastes viisalt soov pöörduda sellest «vabaduse» orjariigist.

... Unustamatutel juunipäevadel kõlas nende noorte suust julgelt ja uhkelt:

«Väärselt hinnas meil on töö ja teadus, keegi liigne meil ei olla võt...» ning näitas täie jõuga seda, mida nõukogude noorsugu ja kogu rahvas on saavutanud: «kõigil õppimiseks ikka õigus, õigus tööks ja puhkamiseks ka!»

S. Vissak

Toimetaja R. AULING

Tartu Riikliku Ülikooli parteiorganisatsiooni, rektoraadi, ELKNU komitee ja ametiühingukomitee häälekandja

Nr. 35(243) Reedel, 10. detsembril 1954. a. VII aastakäik

Sa oled nõukogude üliõpilane

Hiljuti avaldas üks meie noorsoolenti neljandal leheküljel tagasihoidliku olukirjeiduse ühest türgi üliõpilasest-artistist. See oli lugu vaesest ja andekast noormehest, kes kõige kiuste püüdis omandada kõrgemat haridust, kes iga õpingu vaba hetke töötas, et maksta viletsa peavarju, õpingute, õppe- ja raamatukogude, eksamite eest. Ülejõukaivad pingutused aga murdsid noormehe tervise: ta haigestus tuberkuloosi ning suri...

See oli lugu teisest maailmast ja selle taustal kerkib tahtmatult võrdluspilt meie üliõpilasest. Stipendium, ühiselamus, tasuta õppepraktika ja raamatukogud, puhkekodud ning sanatooriumid... Pole siis midagi imestada, kui kapitalistliku välismaa üliõpilaste delegatsioonid on avaldanud oma siirast vaimustust nõukogude üliõpilaste töö- ja elutingimuste üle ning nõrdimusega jutustanud olukorrast oma kodumaal.

Sa oled harjunud selle hoolitsusega, mis sind igal sammul ümbritseb ning sageli ei oskagi sa mõelda, et see kõik võis olla ja olli teisiti. Veelgi enam — sa oled harjunud nõudma, et sinu haridusteelt oleksid kõrvaldatud kõik takistused: et ühiselamu oleks mugav, õpikud kättesaadavad, õppejõudude loengud kvaliteetsed. Ja seda on õigus nõuda.

Aga kas oled ka mõelnud, mida nõutakse sinult, nõukogude üliõpilaselt, selle igakülgse hoolitsuse eest? Kas oled mõelnud sellele, et ukse nimetus — nõukogude üliõpilane — sind millegi ka kohustab?

On kahtlemata fakt, et valdav osa meie üliõpilaskonnast, eeskätt meie üliõpilaskonna avangardist, kommunistlikest noortest, on aru saanud mõista «nõukogude üliõpilane» slusust. Igalt kursuselt, igast õpperühmast võlme esile tuua noori, kes paistavad silma eeskujuliku õppejõuduse ja innuka ühiskondliku tööga, distsipliini ning käitumiskultuuriga. Need üliõpilased on teadlikud sellest, et ainult sel kombel võlme riigile ja rahvale tasuda selle suure hoolitsuse eest ja väärida nõukogude üliõpilase kõrget nime.

Aga meil on kahjuks fakte, mis jutustavad sellest, et osa üliõpilasi varastab riigilt seda usaldust ja hoolitsust, arvates, et nad ei ole kohustatud midagi vastu andma. Need on noored, kes ei ole mõistnud, et nõukogude üliõpilase nimetus sisaldab endas suuri kohustusi, alates eeskujulikest õppejõududest ja lõpetades pisiasjadega käitumiskultuuris.

Just käitumises esineb meie üliõpilastele veel palju väärnähtusi — ebaseltsimehlikkust, viisakusetust, lohakust sõnades, riietuses, töökultuuris. Mele auga vanaks saanud üliõpilastele on solvav see, kui võrd lubamatult käituvad mõned üliõpilased väljaspool ülikooli seinu.

Kuulutati välja üleülikooliline kirjandusvõistlus

Möödunud aasta eeskujul otsustasid ELKNU TRÜ komitee, ajalehe «Tartu Riiklik Ülikool» toimetuse, OTU eesti kirjanduse ja rahvaluule ning vene kirjanduse ringi juhatus ja laualehe «Loov Mõte» toimetuse välja kuulutada kirjandusliku omaloomingu võistluse.

Võistluse eesmärgiks on ülikooli noorte autorite omaloomingulise ja tõlketöö intensiivistamine, heade luuletuste, proosateoste ja tõlgete saamine, samuti uute andekate autorite väljaselgitamine.

Võistlusest võivad osa võtta kõik Tartu Riikliku Ülikooli kollektiivi liikmed, kusjuures võistlusest osavõtjad võivad esineda igas kirjandusžanris piiramata arvu varem avaldamata töödega.

Üliõpilane Valtenberg, sa unustasid, et oled nõukogude üliõpilane, kui tulid toime korrarikumise ja väljaspool ülikooli. Asjata on sul otsida endaõigustusi ja vabandusi: mlilitsatöötaja poolt koostatud akt sinu käitumise kohta on meie kõigi häbi, kes me austame nõukogude üliõpilase nime. Sa ei vastuta ainult dekanaadile, vaid meie kõikide ees.

Üliõpilane Budašina, kui sulle oleks meenunud, et sa oled nõukogude üliõpilane, sa ei oleks vist küll omavoliliselt, ilma vastavat sedelit vormistamata, võtnud pearaamatukogust kaasa raamatut. Kas sa tead, et sellist teguviisi võidakse nimetada väga raskelt — varguseks?

Noormehed ja neid Tiigi, Kastani ja Ülikooli t. ühiselamutest — kas te peate tõepoolest ilusaks seda, et kogu vaba aja lamate voodis (sageli suitsu suus) ja ei lase ennast «häirida» isegi õppejõu sisemise? Kas tõepoolest peate normaalseks, et moodute koridoris või tänaval õppejõududest, käed taskus. Kas tõesti tervitamine, nii väike viisakus- ja lugupidamisavaldus vanemale seltsimehele, on nii raske?

Sa oleksid solvunud, kui keegi kõnetaks sind käsi taskus hoides või laual küllitades või kirjutaks sulle kirja kortsunud ja määratud paberile. Aga miks sa arvad, et õppejõud või dekaan, kellele sa ise niiviisi käitud, ei tohi solvunud olla? Kas tõesti on kaunid need vägisõnad ja argooväljendid, mida sa või sinu seltsimehed kasutavad?

Sageli on halbadest harjumustest ja lohakusest oma käitumises raske vabaneda. Aga seda pead sa suutma, sest sa pead alati meenutama: ma olen nõukogude üliõpilane, mul on vastutus oma riigi, oma rahva, oma ülikooli kollektiivi ees, mul on kohustus nende ohvrite nimel, millega kodanlike maade noored rajavad teed õnnele. Aga kui sa ei taha aru saada nõukogude üliõpilase kohustustest, siis varastad sa ühiskonna usaldust ja hoolitsust ning oled niisugusena võõrkehaks meie kollektiivis.

Meie ülikooli rektoraadi, õppejõudude ja ühiskondlike organisatsioonide ülesandeks on pidevalt võidelda üliõpilaste käitumiskultuuri parandamise eest. See ei ole kampaanialik ülesanne, vaid pidev igapäevane töö. Tuleb olla nõudlik igas pisiasjas, sest sageli kasvavad sellistest pisiasjadest ajapikku harjumused. Sellest tööst ei tohi kõrvale jääda ükski õppejõud, see peab hõlmama iga kursust, õpperühma, üliõpilast.

Iga meie üliõpilane peab saama nõukogude üliõpilase nime vääriks — selline on meie kasvatus- ja eesmärgid ja ülesanne. See peab saama ka sinu eesmärgiks, seltsimees.

Tööd peavad olema kirjutatud ülikooliülema teemaalal, tõlgete teemaatika on piiratud. Võistlusele saadetavad käsikirjad peavad olema kirjutatud lehe ühele küljele selge ja loetava käekirjaga või masinakirjas. Tõlgetele tuleb juurde lisada originaaltekst. Käsikirjale tuleb juurde lisada kinnine ümbrik märgusõnaga, milles on ära toodud andmed autori kohta (nimi, perekonnanimi, teaduskond, osakond ja kursus või töökoht).

Võistlustööde esitamise tähtaeg on 1. märts 1955. a.

Paremate tööde avaldamise eesõigus kuulub ajalehele «Tartu Riiklik Ülikool», satürihele «Poks», laualehele «Loov Mõte» ja vene kirjanduse ningi almanahhile.

Tutvugem rahvakaasistujate kandidaatidega

PROFESSOR A. VAGA

TRÜ töötajate kollektiivi üldkoosoleku poolt esitati rahvakohtu kaasistuja kandidaadiks taimesüsteemataitika ja geobotaanika kateedri juhataja prof. A. Vaga.

Prof. A. Vaga on tuntud suure pedagoogilise vilumusega õppejõuna, kelle loengud on hästi läbimõeldud, loogilised, selged, lihtsad ja seejuures sisurohked ning arusaadavad. Kuid A. Vaga ülesanded meie rahva teenistuses ei piirdu ainult õpetegevusega Tartu Riiklikus Ülikoolis, ENSV Teaduste Akadeemia tegevliikmena on tema le osaks saanud austav ja vastutisrohke ülesanne — organiseerida, juhtida ja koordineerida kogu Eesti NSV floora ja vegetatsiooni uurimise alal tehtavat teaduslikku tööd.

Prof. A. Vaga isiklikust teaduslikust uurimistööst olgu mainitud «Eesti NSV floora», mis ilmub

tema juhendamisel ning mille üksikute osade autor ta on. Kõige selle suure töökoormuse kõrval on prof. A. Vagal aega ja võimalusi leidnud ka ühiskondlikuks tööks.

Tagasihoidlikuna, alati sõbralikuna, tähelepanelikuna ja abivalminna on prof. A. Vaga võitnud kaasõppejõudude, üliõpilaste ning nende paljude inimeste lugupidamise ja poolehoidu, kellel on temaga olnud kokkupuutumist. Juba sellest lühikesest iseloomustusest lähtudes, milles on saadud anda iseloomulikuid jooni A. Vaga isikust ja tema tööst, tuleb tema esitamist rahvakohtu kaasistuja vastutusrikkale kohale TRÜ kollektiivi poolt soovjal pooldada.

K. Eichwald,

taimesüsteemataitika ja geobotaanika kateedri vanem teaduslik kaastööline

Õppetöö eesrindlased

Õigusteasuskond valmistab ette kaadreid meie riigiasutustele, kohtutele ja prokuratuurile. Lähenevad rahvakohtute valimised seavad meie teaduskonna ette terve rea ülesandeid. Uheks neist on esitada oma kollektiivi hulgas parimad rahvakohtu kaasistujate kandidaatideks. Nii esitatigi I kursuselt rahvakohtu kaasistuja kandidaadiks üliõpilane kommunistlik noor H. Sepp, kes töötab kursusel edukalt komsomoli grupporgina ja on pidevalt kaasa aidanud õppetistsiipliini ja õppejõudude töstmisele. Komsomoligrupi initsiatiivil on läbi viidud terve rida huvitavaid üritusi. Sm. Sepp on olnud ka õppejõudude oma kursusekaaslastele eeskujuks.

IV kursuselt seati rahvakohtu kaasistuja kandidaadiks üles üliõpilane I. Leomar. Sm. Leomari tunneb meie kollektiivi kui kohusetundlikku ja head seltsimeest. Käesoleval aastal valiti ta komsomolibüroosse, kus ta juhib teadusliku töö sektorit. Hästi töötab sm. Leomar ka UTÜ osakonnanookogus, samuti on ta edukas õppetöös.

Hääletades valimispäeval nende poolt me teame, et anname oma hääled väarikatele seltsimeestele.

U. Hlob

Assistent I. Larin

TRÜ õppejõudude, teenistujate ja üliõpilaste koosolekul esitati Tartu linna I jsk. rahvakohtu kaasistuja kandidaadiks poliitilise ökonomia kateedri assistent sm. I. Larin.

Sm. Larini kandidatuuri ülesandamine ei olnud juhuslik. Juba TRÜ õigusteasuskonna üliõpilase nunti teda kui distsiplineeritud ja head õppijat. Õppetöö kõrval leidis sm. Larin aega tegelda intensiivselt ühiskondliku tööga. Ta oli korduvalt valitud komsomoli-organisatsiooni büroo koosseisu. Ülikooli lõpetas ta kiitusega. 1951. a. valiti sm. Larin Tartu linna 2. jsk. rahvakohtu kaasistujaks.

Alates käesoleva aasta sügisest töötab sm. Larin TRÜ poliitilise ökonomia kateedri assistendina. Oma senise tööga on ta võitnud kogu kateedri kollektiivi ja üliõpilaste lugupidamise, mis näitab, et ta on suuteline täitma noorte spetsialistide kasvatamise tähtsat ülesannet.

Sm. Larini senine tegevus ja töö on parimaks tõendiks, et tema käte võib usaldada tähtsa ja vastutisrikkale ülesande — võtta osa õiguseõistmisest.

L. Kaaramaa

Hea pedagoog ja kasvataja

Pedagoogika ja meetodika kateedri liikmed tunnevad dots. A. Elango, kes esitati rahvakohtu kaasistuja kandidaadiks, kui väsimatut töömeest, oma ülesannetes erakordse hoole ja armastusega suhtuvat inimest. Teda tunnevad ka Tartu Riikliku Ülikooli ja Tartu Opetajate Instituudi laiad hulgad, kellele ta aastate jooksul on andnud oma huvitavates loengutes põhjalused pedagoogikateaduses, hädavajalikud juhtnõid selle kohta, kuidas meie noortel õpetajatel tuleb astuda oma esimesi samme pedagoogilise töö avaral põllul.

Dots. A. Elangot tuntakse laialdaselt ka lastevanemate hulgas, kuna ta on esinenud paljudes Tartu koolides ja käitistes loengutega laste kasvatamisest perekonnas ning avaldanud trükis kirjutusi sellelt alalt.

Agitatsioonitöö kogemusi

TRÜ agitaatorite kollektiivi hulgas töötavad ka eesti filoloogid I kursuse 10 agitaatorit-kommunistlikku noort. Enamus nendest täidab agitaatoriülesandeid esmakordselt ja seepärast on nende suunamine ning abistamine agitpunktis juhtivate seltsimeeste poolt vägagi vajalik.

Eesti filoloogide I kursuse agitaatorid sm-d Saareleht, Kittus, Volt, Mölder, Raidla jt. asusid kohe pärast esimest instrueerimiskooosolekut tutvuma neile määratud majade elanikega. Kuni käesoleva ajani on meie agitaatoritel juba kujunenud teatav side valijatega.

On käidud valijate kodudes, tutvustatud valimisäärustikke ja agitpunktis üritusi. Lähemasse kontakti valijatega pole kahjuks meie agitaatorid veel astunud. Põhjuseks on siin kogemuste puudumine ja ebakindlus mõningate valijaid huvitavate küsimuste lahendamisel. Sellest aga aitab üle agitpunktis kollektiiv, kes korraldab agitaatorite töökoosolekuid. Viimasel sellisel üritusel käsitleti vägagi olulisi küsimusi, nagu kaubandusorganite tööd elanike varustamisel, vestluseks valmistumist, agitaatori isiklikku eeskujut jne.

A. Haljand

H. Kurm,

TRÜ pedagoogika ja meetodika kateedri vanemõpetaja

Lahendamist vajav küsimus

Ülikooli õppejõududel on igal aastal valminud teaduslikke artikleid, monograafiaid ja õpikuid, mille avaldamiseks on püütud leida võimalusi. Tööde kirjastamiseks on koostatud vastavad plaanid, kuid nende trükis avaldamise võimalused pole kaugeltki olnud säärased, et nad oleksid ülikooli tarvidusi rahuldanud. Sellest siis on tulnudki kirjastusplaanide mitmetäitmine.

Vaatamata üldise kirjastusplaanimittetäitmisega on viimasel aastal ülikooli õppejõududel mõndagi ilmunud. Nii on järjest ilmunud eestikeelseid artikleid «Loomingus», ajalehes «Sirp ja Vasar», «Nõukogude Koolis», «Kehakultuuris» ja mujal. Üleliidulistes keskajakirjades ei ilmunud kuni 1950. a. midagi. Nõukogude eriteaduslikud ajakirjad nagu poleks tundudki Tartu Riiklikku Ülikooli. Juba 1950. a. ilmus aga keskajakirjades 3 artiklit, 1951. a. tõusis see arv 10-le ja siitpeale on igal aastal üleliidulistele ajakirjadele saadetud järjekindlat artikleid, nii et eriti meie arstiteadlased on tuntud juba üleliiduliselt. Ajalehtede artikleid mitte arvestades on Tartu ülikooli õppejõududel ilmunud trükis üldse 1950. a. 36 tööd, 1951. a. — 43, 1952. a. — 66 ja 1953. a. — 57 (nendest ka mitmed õpikud).

Hoopis teine lugu on ülikooli «Toimetistega».

Ülikooli «Toimetised» on ilmu-

nud alates 1893. a., kusjuures on tekkinud ka mõned vaheajad. Nõukogude korra ajal ilmus toimetisi 1946.—1950. a. 34 numbrit, kuid vihk nr. 35 ilmus alles käesoleva aasta algul («Ajaloolehiteaduskonna töid»). Detsembris ilmub nr. 36 «Arstiteaduskonna töid» prof. F. Lepa vastutaval toimetusel. Juba juulikuus esitati kirjastusele vihk «Matemaatika-loodusteaduskonna töid» prof. A. Vaga toimetusel, kuid kirjastuse viivitamine tõttu pole seda veel praegu asutud ladumagi. Detsembris esitab ülikool juba järgmise vihiku «Ajaloolehiteaduskonna töid», mis sisaldab lühimõistmist seoses Fr. R. Kreutzwaldiga (vast. toim. dots. E. Laugaste). Iga vihk on umbes 12 trükipoognat suur. Kahe viimati nimetatud vihiku ilmumine jääb 1955. aastasse. Nendele lisandub veel 2 vihikut — õigusteasuskonnast ja arstiteaduskonnast.

Juba 1954. aasta plaani kohaselt pidime avaldama trükis 50 trükipoognat, saame avaldada aga 25, seejuures oli vihk nr. 35 tegelikult peaaegu trükivalmis juba 1953. a. lõpus. Tekib küsimus, kas me saame 1955. a. trükis ilmutada 4 vihikut? Käsikirjade poolest saame õigusteasuskonna vihiku esitada 1. veebruaril paiku ja arstiteaduskonna oma mõned nädalad hiljem.

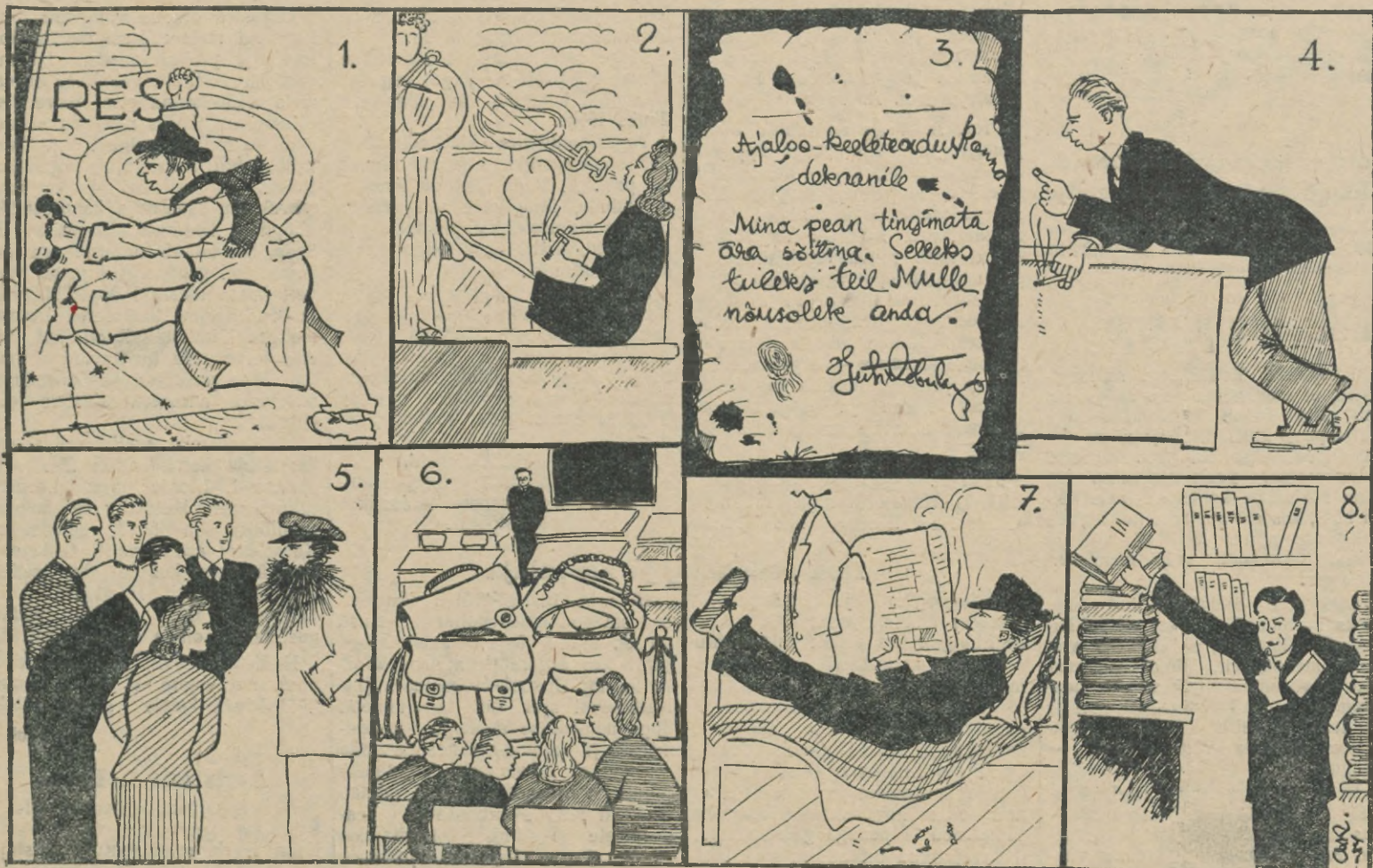
Et igati kindlustada «Toimetistega» järjekindlat ilmumist, peavad autorid, teaduskonnad ja vastuta-

vad toimetajad hoolitsema, et käsikirjad esitatakse kirjastusele kokkulepitud tähtpäevaks. Vastasel korral võivad tööd kirjastuse graafikust välja langeda. Rektoraat peab kindlustama kulude katmise, sest «Toimetised» trükitakse ülikooli arvel.

Teaduslikke töid ilmub ENSV TA töötajailt ja meie kõrgemate koolide õppejõududel (eeskätt TRÜ, EPA, TPI). Valides neist olulisemad koguneks neid ikkagi 300—400 trükipoognat aastas. Peale selle on tarvis trükkida lasta rida kõrgemate koolide õpikuid, nii originaalseid kui ka tõlkeid. Ka teaduste populariseerimine pole meil kuigi tänuväärne. Aastatepikkune praktika on vastuvajlematult mäidanud, et Eesti Riiklik Kirjastus ei suuda mitmel kaalul põhjusel neid tarvidusi rahuldavalt lahendada. On tarvis, et Eesti NSV-s kutsutaks ellu teadusliku kirjanduse kirjastust. See võiks olla ENSV TA juures, kohustusega teatud jaotuse alusel trükkida ka ülikooli ja teiste kõrgemate koolide tööseid. On muidugi ka teisi võimalusi. Seni kui pole ellu kutsutud teadusliku kirjanduse publitseerimise keskus, kirastuse eesti teadusliku kirjanduse ilmumine. See olukord tuleb lahendada, nagu see on lahendatud meie naaberriikides, näit. Lätis, kus niisugused teadusliku kirjanduse avaldamise võimalused on ammu olemas.

D. Palgi

TUNNE ISEENNAST!

Hiljuti toimus ajaloo-keeleteaduskonna ühiskondlike organisatsioonide korraldusel õppejõudude koosolek, kus arutati üliõpilaste käitumiskultuuri küsimusi. Sõna võttis rida õppejõude, kes tõid esile üliõpilaste käitumises esinevaid vääramusi. Kuigi koosoleku organiseerimisel ilmselt teatud puudusi, võib üritust pidada täiesti vajalikuks. Igati tuleb toetada koosoleku püstitatud nõuet, et üliõpilaste käitumise küsimusi arutataks teaduskonna kõrgis õpperühmades veel käesoleva semestri jooksul, tõmmates sellele tööle kaasa eeskätt rühmakolmikuid.

Olal avaldame nõupidamise materjale toimetuse karikaturisti märkmikust. Sellised üliõpilased, tunne iseendid paljud nendes karikatuurides... Olgu meil julgust ka järeltõlge teh!

1. See on eesti filoloogia II kursuse üliõpilane Meeme Valtenberg, kes täiesti «kaine» peaga «palub» kella 2 ajal öösel suletud restoranist pudelit veini. Teatavasti lõpetasid müütsaorganid niisuguses kategoorilises vormis «palumise».

2. Siin te näete vene filoloogia II kursuse üliõpilast Eleonore Kanelit loenguvaheajaga veetmas. Jalatoena kasutab leidlik neiu peahoone koridori lõpus asetsevat kuju, istmena — aknalauda.

3. Tüüpiline näide dekanaadile esitatavaist avaldustest. Kommentaarid on lügsed.

4. Mugavaim kehahoiak dekaaniga vestlemiseks, mida kasutavad paljud üliõpilased. Kui suitsu käes ei ole, on võimalik peos hoida laualt võetud kirjapressi, tindipotti v. m. s.

5. Pika habemega mees on II kursuse vene filoloog Israel Olsanetski. Habe oli nii pikk, et isegi õppejõud ei tundnud noormeest ära. Habe oli nii pikk sellepärast, et ei olnud aega seda ära ajada.

6. Barrikaadide varjus. Tuttav nähtus paljudel loengutel ja seminaridel.

7. Puhkeheth ühiselamus ehk oma tuba, oma luba. Kaunis komme keelab püsti tõusta ka siis, kui siseneb õppejõud.

8. Siin te näete raamatunäppajat. Seda ametit peavad paljud, nagu kaebavad raamatukogutöötajad. Harrastavad seda kommet mõlemast soost üliõpilased, nagu selgub hiljutisest vahelejätmisest ajaloo-osakonna III kursuse üliõpilase Liidia Budasinaaga.

EELOLEVAL NÄDALAL

Järjekordne TRU parteiorganisatsiooni lahtine üldkoosolek toimub 14. detsembril algusega kell 18 aulas.

Päevakorras on õppeprorektor sm. Sildmäe ettekanne õppe-kasvatustliku töö küsimustest.

Näituse t. nr. 22 asuvas ülikooli šeffluse all olevas agitpunktis on tuleval nädalal ette nähtud rida üritusi. Homme, 11. detsembril toimub vestlus valijatele. Esitatakse kokkuvõtteid Moskva nõupidamisest. Pühapäeval, 12. detsembril viiakse läbi kohtumiskoosolek rahvakohutuniku kandidaadi sm. Kuusmaaga. Reedel, 17. detsembril on kavas juriidiline konsultatsioon ja kohtumine rahvakohtu kaasistujate kandidaatidega.

Kõigi koosviibimiste lõpul toimub isetegevuskontsert.

15. detsembril algusega kell 18 toimub Opetatud Nõukogu saalis teise õppeaasta aspirantide ja nende teaduslike juhendajate ühine koosolek. Arutusele tulevad aspirantide tööplaani täitmise küsimused.

Laupäeval, 11. detsembril toimub V. Kingissepa t. võimlas sõpruskohtumine võrkpallis Leedu NSV ja TRU koondvõistkonna vahel. Alguks kell 19.

Pühapäeval kohtuvad külalised Tartu linna koondvõistkondadega.

Huvitav loeng

Möödunud laupäeval toimus Näituse t. 22 asuvas agitpunktis NSVL Konstitutsiooni päevale pühendatud rahvakosolek. Valijatele esines loenguga poliitilise ökonoomia kateedri õppekabineti juhataja sm. L. Kaaramaa. Huvitav loeng «Nõukogude kohus kodanike õiguste kaitsel», kus lektor kasutas hulgaliselt kohalikust elust võetud näiteid, leidis valijate poolt sooja vastuvõtu ning lektorile esitati terve rida küsimusi.

Loengule järgnes isetegevuslik kontsert Tartu Pioneeride Maja isetegevusringidelt.

A. Kala

AJALOOLANE, PEDAGOOG, MEISTERSPORTLANE

Kärrikkalt kuulub metallgong uue õppetunni algust ja jätutusruumid tühenevad kiiresti sumisevast õpilasperest. Tartu III keskkooli 11-b klassis tuleb ajaloolane, Opetajatetoas valib noor pedagoog-praktikant kiirustades vajalikud kaardid, kontrollib veel kord üle konspektid... jah, muidugi on kõik korras, võib minna. Tänase tunni kuulajaskond on tunduvalt suurem kui tavaliselt, sest on eksamitund. Kuid Aime ei näreveri, ta tunneb juba oma tüdrukuid ja teab, et nendele võib kindel olla. Esimene praktikant — siis oli küll tunne, nagu peaksid harjutamata laval esinema; sõnad kippusid segi minema ja kõige kindlamaks toeks oli ikka konspekt. Nüüd on aga juba viies tund, ja seekord vist ka viimane. Kuidagi erilisel teravalt meenub Aimele, kui ta juba seisab õpilaste ees ja ütleb «istuge», et see tund on tal siin klassis viimane. Tuleval aastal on need toredad tüdrukud — Aili Ober, Meeli Kirt ja teised — kõik lennanud laiali, paljud neist kindlasti jätkavad õpinguid samas, kus õppis ta ise ja kust nüüd nii kahju on lahkuda...

Aime tõrjub eemale segavad mõtted ja koondab tähelepanu tunnile. Väike blond tütarlaps esimeses pingis sosistab ärevalt: «Opetaja, kas eksamitund?» Ei, parem mitte vastata, see viiks tüdrukud asjata paanikasse. Ja ta alustab küsitlusest.

Klass on tunniks hästi ette valmistunud, kindlasti sama hästi kui Aime isegi. Ja nii kõlabki üldine otsus pärast tundi õpetajate-

toas: «Väga hea tund!» Samasuguse hinde osaliseks olid saanud eranditult kõik Aime tunnid. Kindlus, rahulikkus ja oskus täpselt ja maksimaalselt kasutada aega — need omadused iseloomustavad Aimet pedagoogina.

Kuid need omadused on Aimele abiks ka hoopis mujal, nimelt korvpalliväljakul. NSV Liidu meistersportlane korvpallis Aime Kraus — raske on sellist tähtsat nime kujutada ühenduses väikese naerusuise tütarlapsena, eriti kui kujutada häid korvpallimängijaid vähemalt ligemale rahmeetrilistena. Juba 10. klassist alates tegeleb Aime pidevalt käsipalliga — jah, enne ülikooli küll rohkem võrkpalliga, milles II keskkooli — Aime kooli — naiskond omandas 1949. ja 1950. a. ENSV koolinoorte meistri tiitli, ülikoolis aga korvpalliga. Kuidas ta jõudis meistersportlase nimetuseni? Selleks oli vaja pidevat treeningut, võistlusi ja jälle treeningut. Aime oli võistelnud alates 1951. a. pidevalt ENSV naiskonnas ja tänavu kevadel saavutatud III koha eest NSV Liidu esivõistlustel esitati ta meistersportlase nimetuse saamiseks. «Aga muidugi mitte mina üksi...» naeratab Aime. «Kui poleks olnud meie suurepärase kollektiivi ja head treenerit, poleks mina suutnud midagi saavutada. Korvpall on ju eelkõige kollektiivne mäng.»

Hea pedagoog, hea sportlane — sellisena me juba tunneme Aimet. Kuid Aime Kraus on ka eesrindlik, hea õppealusega üliõpilane, ajalooriigi liige, ta on valitud teaduskonna kehakultuurikollektiivi

nõukogusse ja ülikooli korvpallisektsiooni juhatusse. Kõigepealt on ta siiski aga ajaloolane. «Ei kujutunud oma elu ette ilma ajaloota, sinna juurde kuuluvate arhiivide ja raamatuteta,» vastab ta küsimusele, miks ta ei asunud õppima kehakultuuri. Jah, korvpall on Aimele väga südamelähedaseks saanud ja ta ei tahaks sellest loobuda ka siis, kui ta määratakse tööle kuhugi rajooni. Kuid ajalugu, mida ta juba ammu-ammu otsustas õppima hakata, on veelgi südamelähedasem. Kordagi ei ole ta kahetsenud, et valis selle ala. Ja Aime naerab nüüd vaid endisele hirmule tulevase pedagoogikute ees ja leiab, et koolis on väga tore. Kasvatada noori, anda neile edasi teadmisi armastatud ala kohta, äratada neis huvi ja vaimustust selle vastu — kas see ülesanne pole ilus?

...Kesköö on Tartu kohale kudunud tumeda ja tumma vaiba, kuid Aime ei maga veel. Käsiõsakil laua ääres on ta süvenenud äsjaostetud raamatusse «Laul vete kohal». Aime on suur raamatusõber ja ilma nendeta ei oskakski ta elu kujutada. Ta raamaturiivil leiduvad kõik nõukogude ja klassikalise kirjanduse uued väljaanded. Memm küll vahel pahandab, et kunagi ei saa õigel ajal magama. Kuid Aime ei saa ju teistigi, saagu memm aru! Ja ta saabki aru. Aime tahab ju kõike teada, kõikjal kaasa lüüa, ta on väsimatu, aga selline ju peabki olema eesrindlik üliõpilane, õige nõukogude noor.

I. Süvalepp

Rohkem majandusteaduslikku kirjandust

TRU pearaamatukogu küllastades võib sealt leida kirjandust väikesest brošüürist kuni kapitalsete teosteni. Asjata ei loeta seda raamatukogu üheks suurimaist mitte ainult meie vabariigis, vaid kogu NSV Liidus. Raamatukogu on suureks abiks üliõpilastele nii õpinguis kui ka eksamiteks valmistumisel. Seda ei saa aga erandina teistest teaduskondadest öelda majandusteaduskonna üliõpilaste kohta, kes ei leia siit isegi elementaarsemaid kaubandusökonomika ja

rahandusalaseid õppe- ja käsiraamatuid. Selle teaduskonna õppejõud peavad seetõttu loengute ettevalmistamiseks või teaduslikuks tööks vajaminevat kirjandust hankima Tallinnast.

Kuna majandusteaduskonnas töötab praegu neli kursust ja teaduskonda laiendatakse järgmisel aastal veelgi, siis peaks TRU raamatukogu looma kiiremas korras baasi juba ilmunud majandusteadusliku kirjanduse põhiteostest.

V. Ruus

Talispordist ülikoolis

Käesoleva aasta 12. oktoobril kuulas TRU parteiorganisatsiooni büroo oma istungil ära kehalise kasvatus kateedri ja USK-i aruande kehakultuuribaaside valmisolekust talvehoojaks. Kuna ettevalmistustöö osutus puudulikuks, võttis büroo vastu otsuse olukorra parandamiseks.

Kuidas on ülalmainitud otsust täidetud? Esmakordselt on talvehoojaks välja töötatud kehalise kasvatus kateedri ning spordiklubi ühine massiürituste plaan. Plaanis on ette nähtud kursuste läbiviimine õppejõududele, üliõpilastele ja teenistujatele suusatamise ja uisutamise õpetamiseks, väljasõite ja turismimatku Tartu ümbrusse ning massilisi võistlusi kõigil tähtsamatel talispordialadel. Enamikus teaduskondades on koostatud nimekirjad võistkonda kandideerivate üliõpilaste kohta, kellele on organiseeritud treeninguvõimalused. Kahjuks pole aga neid võimalusi küllaldaselt kasutatud, eriti suusatajate mustamaatreeningu osas. Ka tänavau on botaanikaareda rajatud uisu- ja suusabaas, viimane küll viimast aastat, sest tulevaks talveks peab kapitallehituste osakond aitama kaasa suusabaasi rajamiseks väljapoole botaanikaareda. Ühisväljakule korrastatakse ka normaalmõõdetega hokiväljak.

Ühiskondliku töö korras on praegu rajamisel Tallinna tänava

staadioni mäekallakul suusahüppe õppetrampliin.

Ülikooli suusatajate paremik valmistub hoolega eelolevaks võistlusperioodiks. Murdmaasuusatajatele viib treeningut läbi O. Allikas, slalomistidele E. Abel. Vabariigilised koondvõistkonda kuuluvad TRU suusatajad viibisid pikemat aega Otepääl treeninglaagris. Suuremat rõhku on tänava pandud USK-i spordikoolis õppivale noortele suusatajatele. Arvestades viimaste innukat osavõttu treeningust võib siit loota väärikat suusatajate järelikasvu.

Nimetatud saavutustega talvehoojaks ettevalmistumisel ei saa aga rahule jääda. Liiga väike on veel I kursuse üliõpilaste osavõtt suusatreeningust. Me pole Tartus suutnud luua treeninguvõimalusi edasijõudnud suusahüppajale, pole veel kindlustanud varustusega kõiki neli suusatajaid, kes sügisest saidid tegeid mustamaatreeningut. Et saa lugeda normaalseks asjaolu, et kehakultuuriteaduskonna suusaspordikateedri õppejõud sm-d P. Paris ja F. Parre püüdnud ainult erialatundide läbiviimisega kehakultuuri teaduskonna üliõpilastele. On vajalik mobiliseerida kõik jõud, et eeloleval hooajal esineda väärikat kõigil suurematel võistlustel.

S. Org

Toimetaja R. AULING

Tellimise nr. 3229

Tartu Riikliku Ülikooli parteiorganisatsiooni, rektoraadi, ELKNÜ komitee ja ametiühingukomitee häälekandja

Nr. 36 (244) Reedel, 17. detsembril 1954. a. VII aastakäik

Valmistuge hästi eksameiks

R. ISSAKOVA,
TRU õppeosakonna ülem

Eksamisessioon teeb kokkuvõtteid semestri jooksul tehtud tööst, annab võimaluse kindlaks teha, kas õpetamise teaduslik-teoreetiline tase vastab esitatud nõudele, kas see tase on tõusnud, missugused puudused ilmnesid üliõpilastel teoreetiliste teadmiste rakendamisel praktikas jne.

Jaanuariusel esimestel päevadel algab eksamisessioon. Selleks et kindlustada sellele sessioonile läbiviimist kõrgel teoreetilisel tasemel, tuleb teha aegsasti tõsisid ettevalmistustööd. Eriti tähelepanu on vaja pöörata sellele, et ei korduks kevadise eksamisessiooni ettevalmistamisel tehtud vead.

Kevadise eksamisessiooni tulemused näitavad, et teaduskondade dekaanid, kateedrite juhatajad ja õppejõud osutasid õppeprofessoris vähe tähelepanu üliõpilaste edasijõudmisele ning nende ettevalmistamisele sessiooniks. Väga vähe pühendati tähelepanu esimeste kursuste üliõpilastele, mis kajastus nende teadmistes sessioonil. Läbiõpetatud distsipliinides osutasid paljud esimeste kursuste üliõpilased üsna nõrku teadmisi. Eriti palju oli ebaedukaid üliõpilasi arstiteaduskonna I ja II kursusel.

Üheks oluliseks erinevuseks kevadise sessiooniga võrreldes on nõudlikkuse tõstmise üliõpilaste teadmiste kontrollimisel. Me teame, et teadmiste eest pandud õigel hinded on suur kasvatuslik väärtus. Üliõpilane peab eksamil aru saama neist suurtest nõuetest, mida talle esitatakse kõrgemas koolis. Positiivsete hinnete, eriti väga heade ja heade saamiseks tuleb palju ja visalt töötada kogu õppeaasta vältel. Nõudmistele atandamine, liberaalsetemine hindamisel toob korvamatu kahju neile üliõpilastele, kes on semestri jooksul laiselnud ning vähe tegelnud õppimisega. Meil aga leidub veel selliseid «häid» õppejõude, kes kergekäeliselt jagavad maksimaalseid hindeid. See «leebus» tuli eriti selgesti esile mitterahuldavate hinnete eksamite ümbertegemise taotlemisel. Teatavasti lubatakse erandjuhtudel ümber teha eksamit ainult

ühes aines, meie õppejõud toetavad aga kõiki avaldusi üliõpilastelt, kes on saanud mitterahuldavaid hindeid. On olnud isegi niisuguseid kurioosumeid, et õppejõud toetab üliõpilase avaldust, kes soovib eksamit ümber teha läbikukkumisele järgneval päeval. Eelseisval sessioonil tuleb eksamite ümbertegemine viia miinimumini ning lubada seda ainult erandjuhtudel.

Eksamisessiooni ajal peab eksaminaator rahulikult selgitama, kui võrd üliõpilane suudab iseseisvalt ja loovalt valgustada antud teaduse põhimõtteid seaduspärasusi. Sealjuures tuleb hoiduda pisiasjade ning detailide küsimisest. Eksameil ei tohi olla mingisugust närvilisust.

On tarvis taotleda, et kõik üliõpilased oleksid enne sessiooni algust ära teinud arvestused. Kateedris tuleb üliõpilastele luua võimalused eksameiks valmistumiseks ruumide, kirjanduse ja programmide kättesaadavaks tegemise ning konsultatsioonide korraldamise näol. Tuleb ette valmistada ka eksamipiletid.

Ka õpperühmade aktiivi ees seisavad suured ülesanded. Aktiiv peab suhtuma leppimatult loodestesse ning neisse üliõpilastesse, kes ei tööta süstemaatiliselt, kes loodavad, et nad kuidagi sessioonil läbi saavad, samuti «viihijaisese», kes «haigestuvad» sessiooniks. (kevadisel sessioonil olid IV kursuse kolmekümnest ajaloolasest kolmteist haiged). Samal ajal tuleb osutada aga seltsimehelikkusele üliõpilastele, kes mõningail põhjusil on õpinguis maha jäänud.

Eksamisessiooniks ettevalmistamine peab huvitama teaduskonna kõiki ühiskondlikke organisatsioone, kõiki õppejõude. Meie ülikoolis on olemas kõik võimalused niisuguste tingimuste loomiseks, et eelseisval sessioonil kulgeks organiseeritud ning kõrgel ideelis-teoreetilisel tasemel. Kommunistlik partei ja Nõukogude valitsus osutavad suurt hoolt kõrgematele koolidele. Meie ülikooli üliõpilased peavad vastama sellele hoolitsusele kõrgete teadmistega eksamisessioonil.

TEADUSKONDADE ÕPETATUD NÕUKOGUDE

Täna, 17. detsembril algusega kell 16 toimub TRU aulas arstiteaduskonna Opetatud Nõukogu koosolek, kus esimesena tuleb kaitsmisele Leningradi Keemia-Farmatsia Instituudi töötaja Jevgenia Vastšuki ja teiseina Harkovi Farmatsia Instituudi assistendi Irina Manko väitekiri.

Samal ajal toimub Opetatud Nõukogu saalis ajaloo-keeleteaduskonna, õigusteaduskonna ja keha-kultuuriosakonna ühendatud Ope-

tatud Nõukogu koosolek. Väitekiri teemal «Eesti tõöraha võitlus imperialistliku interventsiooni ja kodanliku diktatuuri vastu kodu-sõja aastail (1918—1920)» kaitses TRU aspirant Karl Siilivask.

Teisena tuleb kaitsmisele TRU aspirandi Ellen Plotniku väitekiri «Kodanliku parlamentarisimi kokkuvarisemine maailma majanduskriisi aastatel ja fašistliku diktatuuri kehtestamine Eestis (1929—1934)».

Oppigem suure hiina rahva keelt

Viimastel aastatel on kõikidel elualadel saavutatud ajaloolised võidud nihutanud suure hiina rahva maailma rahvaste seas esirinda. Eritist huvi tuntakse hiina rahva vastu aga Nõukogude Liidus ja rahvademokraatia maades. Nõukogude Liidu rahvaste ja hiina rahva vahel on sünenud kõikidel aladel elav läbikäimine ja tihe side. Inimeste omavahelise suhtlemise vahendiks on aga keel. Meie vennavabariikides ongi innuga asutud suure hiina rahva keele õppimisele, et selle kaudu vahetult pääseda hiina kultuuri varasalvedele.

Paraku leidub meil veel küllalt väärarvamusi hiina keele keerukuse kohta, mis tegevad ta meie inimestele mitteõppitavaks.

Kuiagi hiina keel kasutab meie silmadele äärmiselt keerukana

näivat hieroglüüfikirja, pole selles ometi midagi juhuslikku, vaid kõik on rangelt seaduspärane.

Et võimaldada TRU üliõpilastele kõigest teaduskondadest omandada teoreetilisi ning praktilisi teadmisi hiina keelest, korraldatakse TRU-s käesoleval õppeaastal fakultatiivse aina hiina keele loengud algajale. Kõiki teaduskondi palutakse koostada neist loenguist osa võtta soovijate nimekirjad ning esitada need võimalikult peatselt ajaloo-keeleteaduskonna lääne-euroopa kirjanduse ring klassikalise filoloogiateaduskonna juhatajale sm. V. Alttõale.

Loengute algus, koht ja aeg teatatakse edaspidi vastava afišiga, mille ilmumist vitriini palutakse kõigil jälgida.

P. Nurmekand

19. detsember 1954 on ENSV rahvakohtute valimiste päev.

KÕIK VALIMA!

Ülikooli šeflusalustes agitpunktides ollakse valmis valimisteks

19. detsembril toimuvad meie vabariigis rahvakohtute valimised. Ettevalmistunult võtab valimispäeva vastu Näituse t. 22 asuva agitpunkti agitkollektiiv. Valimistele eelnes tõhus massiline agitatsioonitöö, mille käigus selgitati valijaile rahvakohtute valimiste määrustikku, rahvakohtute osa kodanike õiguste kaitsel ja kommunistlikus ülesehitustöös, samuti mitmesuguseid valijaid huvitavaid sise- ja välispoliitika küsimusi. Agitatsioonitöös on seni eriti silma paistnud agitaatorid ajaloo-keeleteaduskonnast vanem-õpetaja Eringsoni juhtimisel ning arstiteaduskonnast sm-te Kaskemaa, Rooksi ja Loori juhtimisel. Agitaatorite töö üheks tulemuseks oli valijate nimekirjade kontrollimise lõpetaamine põhiliselt 10. detsembriks.

Valimiste-eelsel perioodil on toimunud rida üritusi agitpunktis, millest eriti kordalainuks osavõtjate rohkeuse ja ürituse sisukuse poolest võib lugeda 12. detsembril toimunud kohtumiskoosolekut rahvakohtuniku kandidaadi sm. Kuuskmaa ja rahvakaasistujate kandidaatidega.

15. detsembril oli agitaatorite nõupidamine, kus leidsid käsitle-

mist agitaatorite töö organiseerimise küsimused ja tööülesanded valimiste päeval. Võib loota, et agitaatorite kollektiiv tuleb valimiste päeval eeskujulikult toime oma ülesannetega.

Meie agitpunkti tegutsemispiirkonnas moodustavad valijate valdava enamiku ülikooli kollektiivi liikmed — õppejõud ja üliõpilased, kes on seni toimunud valimistel näidanud end teadlike ja eesrindlike nõukogude kodanikena, täites oma kodanikukohuse juba varastel hommikutundidel. Kutsume ka käesolevatel ENSV rahvakohtute valimistel kõiki valijaid üksmeelselt ilmutama valimiskastide juurde ja hääletama kommunistide ja parteitute bloki kandidaatide poolt.

A. Kõorna

Valimiskampaania jooksul on agitpunkti nr. 20 agitaatorite kollektiiv teinud tõhusat selgitustööd elanikkonna hulgas. Enamik agitaatoreid tuli tööga edukalt toime. Eriti hästi töötasid agitaatorite grupid sm-te Prülleri ja Sepa juhtimisel. Need grupid lõpetasid esimestena valijate nimekirjade kont-

rolli. Agitaatorid on valijate kodudes korraldanud hulgaliselt vestlusi sise- ja välispoliitilistel teemadel, nõukogude kohtute demokratismist, tutvustanud rahvakohtunike ja rahvakaasistujate kandidaate jne. Agitpunktis on valijatele korraldatud rida sisukaid üritusi.

Praegu käivad viimased ettevalmistused valimiste päevaks. Külalades valijaid teevad agitaatorid kindlaks valijate võimaliku lahkumise oma kodukohast valimiste päeval, selgitavad välja haigestunud valijad, kes ei suuda omal jõul tulla valimispunkti, et neile aegsasti saata valimiskast koju.

Agitpunktis on valimispäevaks organiseerimisel rida kontserte, kus esinevad isetegevuslased ja teatrisolistid.

Et kindlustada valimiste päeva igakülgne ettevalmistamine ja valimiste edukas läbiviimine, selleks on vaja, et iga agitaator täidaks oma ülesandeid suurima kohusetundega. Pole kahtlust, et agitaatorite kollektiiv täidab selle austava ülesande väarikalt.

A. Blumfeld

ALGAS EKSAMISESSIOON

Õigusteaduskonna IV kursusel algas talvine eksamisessioon. Eksameile eelnes ettevalmistusperiood, millest võtsid osa partei- ja komsomoliorganisatsioon ning õppejõud.

Üliõpilased on sooritanud juba kolm eksamit: nõukogude tsiviilprotsessi, kriminalistika ja maaoiguse. Need eksamid näitasid, et valdavas osas on IV kursuse üliõpilased suhtunud ettevalmistusse tõsiselt. Õppejõud sm-d Salumaa, Püssa ja Kelder märgivad, et eksamid näitasid teaduse head omandamist üliõpilaste poolt. Paljud üliõpilased on saanud väga head hinded. Sm-te Allvee, Smirnovi, Taliste jt. vastused eksameil näitasid läbivõetud materjali sügavat ja süstemaatilist omandamist. Kolmandal eksamil said väga head hinded ka üliõpilased Teos, Umarik, Ehava jt.

Ent kursusel on ka üliõpilasi,

kes aasta jooksul on töötanud süsteemilt, valmistunud eksameiks halvasti, ilma tõsiduseta ja said nüüd mitterahuldavaid hindeid. Nii kukkusid sm-d Luigaleht ja Pöder nõukogude tsiviilprotsessi eksamil läbi, K. Türk aga sai rahuldava. Torkab silma see, et nad kõik on kommunistlikud noored. See on tunnustuseks kommunistlike noorte madalast vastutustundest, komsomoligrupi ebaapiisavast tööst. Kui eksamielsel perioodil toimus grupis energiline tegevus, siis pärast lahtist koosolekut ei tehtud enam mingit tööd.

Komsomoligrupi selline suhtumine eksamiteks ettevalmistumisse on ebaõige. Ei saa kalliks pidamata jätta kursuse kollektiivi, ei saa teda jätta eksamite ajal saatuse hooleks. See viga tuleb parandada järgmiseks — dialektilise materialismi — eksamiks.

N. Zaugarov

Poliitinformatsioon grupis

Poliitinformatsioonid gruppides on huvitatud, kui küsimuste arutamist võtavad elavalt osa kõik kohalolijad. Niisugused sisukad poliitvestlused on toimunud ajaloo-keeleteaduskonna eesti filoloogia II kursuse B-grupis.

Möödunud reedel toimunud kokkutulekul arutas grupp õppe- ja kasvatusloosesse puutuvaid küsimusi. Üliõpilased M. Pütsepp jt. märkisid oma sõnavõttudes tõsisid puudusi üliõpilaste käitumises nii ülikoolis kui ka ühiselamuis ja avalike kohtades. Toodi esile arvukaid näiteid elementaarsete käitumisreeglite rikkumise kohta ja tehti rida asjalikke ettepanekuid seni esinenud väärnähutuste likvideerimiseks. Koosolekul arutati läbi ka ajalehes «Tartu Riiklik Ülikool» ilmunud kriitika M. Valtenbergi kohta, samuti ajalehe juhtkiri.

Samal informatsioonil arutati veel eksamisessiooniks valmistumisega seotud küsimusi.

M. Soosaar

UTU ringide töökogemusi

Kateedrid juhtigu üliõpilaste teaduslikku tööd

TRU UTU arstiteaduse osakonna raames töötab 23 teaduslikku ringi, mille tööst võtavad aktiivselt osa 280 üliõpilast.

Analüüside teaduslike ringide tegevust teaduslike uurimistööde hulga ja kvaliteedi järgi, mille kõige ilmekamateks näitajateks on üliõpilaste teaduslike tööde arv, näeme ringe, kelle liikmed igal aastal esinevad teaduslikel konverentsidel ja esitavad auhinna-tõid (patoloogilise anatoomia, patoloogilise füsioloogia, füsioloogia, neuroloogia jt. ringid). Nende kõrval aga eksisteerib ringe, kelle töö edukus jätab veel soovida.

Nõrga töö põhjused sõltuvad pahatihti nii üliõpilastest kui ka kateedrite juhtivast osast ringide töö suunamisel.

Aastaid töötasid ühendatud kirurgia ja ühendatud teraapia ringid mitme kateedri juhtimisel. Siis aga selgus, et osa kateedrite õppejõude jäid täiesti eemale üliõpilaste teadusliku töö juhendamisest, kusjuures kogu töö raskus lasus üksikutele õppejõududel (prof. Linkberg, dots. Seppo, dots. Kõrge). Et aga liikmete arv nendes ringides oli väga suur, sattusid õppejõud sellise hulga üliõpilaste juhendamisega raskustesse. Et lahendada olukorda, otsustas UTU nõukogu organiseerida iga sise-

haiguse ja kirurgia kateedri juurde iseseisva teadusliku ringi.

On vajalik, et kõigi arstiteaduskonna kateedrite kollektiivid saaksid aru üliõpilaste teadusliku töö tähtsusest. Kahjuks näevad aga mõned õppejõud üliõpilaste teadusliku töö juhendamisest endale vaid lisakoormust. Selline seisukoht on täiesti väär, sest need kateedrid, millede juures asuvad ringid on töötanud intensiivselt, kasvatavad ühtlasi endale tubli teaduslikku kaadrit.

Üliõpilaste poolt teostatava teadusliku töö produktiivsus sõltub suurel määral sellest, kuidas kateedrid valivad teadusliku töö probleematikat ja teematikat, arvestades nende aktuaalsust, teostatavust ja ühtlasi üliõpilaste huve. Paljud kateedrid on aga seni lähtunud teematika valikul juhuslikkusest, mistõttu ei leidu nende teemad täitjaid. Nii näiteks pidi hospitaalkirurgia kateeder koostama k. a. sügisel üliõpilaste teaduslikuks tööks uue teematika, sest kevadel koostatud teematika ei leidnud täitjaid.

Üliõpilaste töö tuleb ringi kalendrilises tööplaanis planeerida ettekanalimisele üksikute osade kaupa, valmistamise järjekorras (ettekannete kirjandusest, meetodikast jne.), sest nagu kogemused on näidanud, võib töö ettekanalimisel kerkida üles uued probleemid,

mille lahendamise võivad rakendada jälle uued ringiliikmed.

Tuleb meeles pidada, et ringid ei kujuta endast ainult kitsaste spetsialistide ettevalmistamise organisatsiooni vormi, vaid et ringi ülesanne on palju üldisemat laadi. Nimelt peab ring andma antud spetsialiteedi raamides üliõpilasele oskuse iseseisva teadusliku uurimistöö teostamiseks, mida ringi liige peale ülikooli lõpetamist saab rakendada edaspidises teaduslikus töös või praktilises tegevuses.

Arstiteaduskonna üliõpilaste teaduslike ringide töö kvaliteedi pideva parandamise huvides on vajalik, et kateedrid suurendaksid oma organiseerivat ja juhtivat osa üliõpilaste teaduslikus töös. Teiselt poolt on väga vajalik, et ka üliõpilased ise aru saaksid oma kvalifikatsiooni tõstmise vajadusest iseseisva teadusliku uurimistöö oskuse omandamise teel ning senisest suuremal määral ja aktiivsemalt organiseeruksid teaduslikesse ringidesse, rakendades maksimaalselt oma võimeid iseseisva teadusliku mõtlemise osas.

E. Raudam,

UTU arstiteaduse osakonna üldjuhendaja

R. Valk,

UTU arstiteaduse osakonna nõukogu esimees

KIRI TOIMETUSELE

KÕRGESEISUS

Lugupeetav toimetust!

Meie kollektiivi häalekandja on viimasel ajal korduvalt sõna võtnud üliõpilaste käitumise küsimuses. Peame selle probleemile üles-
tõstmist väga vajalikuks ning eelnevad kirjutused andsid meilegi julgust pöörduda avaliku kirjaga ajalehe poole, et lahendada seda küsimust õigusteaduskonna II kursusel.

Asi on nii, et juba möödunud õppeaasta esimestel kuudel tekkisid meie kursusel teatud suletud rühmadeks. Juba siis hakkas eriti ebameeldivalt silma torkama üks rühm oma üleoleva käitumisega kaasüliõpilaste suhtes. Sellesse rühma kuuluvad tütarapsed hakkasid millegipärast pidama end «sini-vereliseks», ihu ja hinge poolest kõrgemal seisvatel olevusteks. Nende värvitud huulekestel hakkas kaasüliõpilaste kohta pudenevama selliseid epiteete, nagu neid vanasti kasutati sadamakõrtsides või purjus voorimeeste seltskonnas. Raske on neist süütumaidki kirja panna (paberi ja trükimusta kannatlikkusel on ka oma piir).

Meie kursuse tervelt ellusuhtlival enamikul oli raske seda taluda juba möödunud aastal, kuid lootsime, et ehk ajapikku see «aadliseisus» saab aru oma käitumise ebaväärikusest. Kuid me pettusime. Tänavu on see «kõrgemat seisust» kujutav rühmitus kujunenud kogu kursuse häbipekiks. Kartmatult terroriseerivad Ingrid Otu, Helju Hinno ja nende nina-mees Ruth Martens kõige inetumate ja saastasemate sõnadega kogu kursust. Iga halvustavat märkust nende neiukeste käitumise kohta kommenteeritakse niisuguse sõnadevalanguga, et üttele jääb mulje, nagu oleks ta kraevahele

saanud pangetäie jälki roiskvoet.

R. Martensi leebemat laadi väljendused kaasüliõpilaste kohta on «värdjas», «absoluutne kummipea», «lõust», «ebakorrapärane inimkeha» jne. Ise ta peab taolist kõneviisi väideldamatuks teravmeelsuse ja kõrgelt arenenud vaimse intellekti tunnuseks. Tema ultravaimukusest pole, nagu öeldud, sobiv avalikult kõnelda, nagu näiteks sellest ropust loosungist, mis oli kinnitatud ühiselamu toa seinale. Solvavalt käitub see «sini-vereline» ka teiste teaduskondade üliõpilastega, nagu see juhtus näit. 8. detsembril majandusteaduskonna II kursusega koos toimunud seminaril. Sellega häbistas ta kogu meie kursust.

Halb on see, et R. Martens levitab selle rumala tõve katkukipsi. R. Martensi käitumisviis on külge hakanud isegi kommunistlike noorte Mare Tõrvale ja Helvi Siitskale. Samasuguseid tendentse võib märgata ka mõningate noormeeste käitumises (Saarevet, Tammerik). Kogu kursusel on loodud õhkkond, et iga hoolikamalt oma õppeülesandesse suhtuvat üliõpilast tituleeritakse avalikult «pugejaks».

Raske on meil otsida selle rumala tõve juuri. Igatahes on selle juured ja juurekesed sügaval, ulatuvad tagasi sinna aega, kui meil oli «kuldne» buršinoorus ja «kõrgemate seisuste» ülalt alla suhtumine. Aga mille poolest need «preilihakatused» on paremad kui kaasüliõpilased? Võib-olla selle poolest, et nad ennast paremini värvivad oskavad, ekstravagantselt ja üle põlve istuvad ja suitsu ahmivad. Muu poolest küll mitte. Selleski osas torkab silma Ruth Martensi ülimalt suursugune «eeskuju». Ka õppejõudude petmises ja õp-

pedistsipliini rikkumises võib see rühm üllatada oma «leidlikkusega». Sellest üks näide. Ohele hiljuti toimunud marksismi-leninismi seminarile (algas kell 11) tuli ainukesena sellest paremat tõugu inimeste rühmast Ingrid Otu, ja teatas, et ei üliõpilased Selg Siitska, Hinno ega Martens ei saa ilmuda — terve tuba olevat saanud vingumürgituse... Tüdrukutel oleval hing lausa peene niidikesega kaelas, väänlevat kõik valudes oma vooditel. Kontrollides selgus, et midagi taolist pole üldse juhtunud. Tegemist oli pettusega, et vabandada oma «sissemagamist». Muide, Mare Tõru pole siiani osa võtnud ühestki tsiviil-õiguse seminarist ja tema näkest on nähtud ainult 1 (loe ü hell) selle ala loengul (see oli kindlasti juhuslik eksitus, mida raske seletada).

Juba ammu on kursuse sooviks olnud seda küsimust avalikult arutada grupi või kursuse koosolekul. Kuid näib, et seda pole juhtunud teha, kartes kaela saada eriti R. Martensi sõimuvalingut. Pöördusime siis käesolevaga toimetuse poole, et toetada meie üliõpilaskonna avalikule arvamusele. Tahame, et meie kursuse kollektiivi lõhkumine lõpeks. Ülleme veel kord avalikult, et selle rühma «preilikese» käitumine on meile vastik ja eriti Ruth Martensit on meil sellisena raske näha oma kollektiivis.

Palume, et toimetust selle kirja avaldaks. Palume, et seda tähelepanelikult loeksid komsomolikomitee, meie dekanat ja õppejõud. Oleks väga hea, kui seda avalikku kirja saaksid lugeda ka nende tütarlaste, eriti R. Martensi vanemad.

Rühm õigusteaduskonna II kursuse üliõpilasi

õpilane Ruustal, kes andis ülevaate Moskva Lomonosovi-nimelise Ülikooli ja Riia Riikliku Ülikooli saavutustest selles osas.

Teisena arutati keskkooli matemaatikakursuse programmi küsimusi. Projekti esitamiseks võttis sõna I kursuse töörühma nimel L. Sihvart. Sõnavõtjad märkisid, et I kursuse töörühm on projekti koostamisel teinud tõhusat tööd, ja esitasid rea väärtuslike parandusi. Lõpuks võttis koosolek vastu otsuse, et iga ringi liige koostab kaks ülesannet matemaatilisel olümpiaadil lahendamiseks.

I. Kiir

laldaselt ette valmistuda, mistõttu ta sai mitterahuldava hinde.

Praktikaaja jooksul vabaneti peaaegu täielikult esimestes tundides esinenud vigadest ja suur osa üliõpilastest andis oma eksamitunnid hindadele väga hea.

Klassi- ja koolivälise töö osas võtsid praktikandid osa kooli õppe-nõukogu, lastevanemate ja komso-

Kehakultuur ja sport

Parandada teaduskondadevahelise ülevaatus-konkursi juhtimist

Teaduskondadevaheline ülevaatus-konkurs, mille kavva kuulub teaduskondadevaheline spartakiaad, õppe-sportlik töö, massiline sporditöö ja kehakultuuri- ja spordialane organiseerimistöö teaduskondades, algas meie ülikoolis käesoleva õppeaasta 1. septembril. Kui vaadelda konkursi senist kulgemist, siis peab siin märkima rida püüdavaid asjaolusid. Ülevaatus-konkursi orgkomitee kui juhtiv organ on jäänud sellest tööst täiesti kõrvale (esimeses sm. Sildmäe). Konkursi juhend, mis pidi trükkima brošüürina, on seni trükkimata ja teaduskondadele ja ühiskondlikele organisatsioonidele välja saatmata, olgugi et konkursi esimene etapp on peatselt lõppemas.

Teaduskondadevahelisel spartakiaadil, mis kuulub ülevaatuskonkursi kavva, on seni läbi viidud võistlused kergejõustikus, laskmises, tõstmises ja maadluses, kuna esimesel etapil ette nähtud spordiladest on veel läbi viimata võistlused võrkpallis ja ratsaspordis.

Teaduskondade paremusjärjestus on praegu järgmine:

1. Matemaatika-loodusteaduskond — 22 punkti (teaduskonna võistkonnad saavutasid esikoha kergejõustikus ja maadluses, kolmanda koha tõstmises ja laskmises).
  2. Arstiteaduskond — 21 punkti (esikoht laskmises ja tõstmises, kolmas koht kergejõustikus ja teine koht maadluses).
  3. Ajaloo-keeleteaduskond — 14 punkti (teine koht kergejõustikus ja tõstmises, neljas koht laskmises).
  4. Õigus-majandusteaduskond — 7 punkti (teine koht laskmises ja neljas koht tõstmises).
- Nagu ülalnimetatust nähtub, ei võtnud õigus-majandusteaduskonna võistlejad osa kergejõustiku- ja maadlusvõistlustest ning ajaloo-keeleteaduskond maadlusvõistlustest. Teaduskondade kehakultuurikollektiivide nõukogud ja komsomol- ning ametiühingorganisatsioonid peavad tarvitusele võtma kõik abinõud, et kindlustada teaduskonna võistkondade osavõtt eelselvalts spartakiaadi üritustest. H. Rind

Maadlusvõistlustelt

TRÜ spartakiaadi raames võideti 12. detsembril TRÜ võimlas läbi teaduskondadevahelised klassikalise maadluse võistlused. Nimetatud võistlustest võtsid osa matemaatika-loodus- ja arstiteaduskonna võistlejad. Suurima punktide arvu (60) saavutas kehakultuuriosakonna võistkond, kellele järgnesid matemaatika-loodusteaduskond (44 p.) ja arstiteaduskond (10 p.). Kuna kehakultuuriosakond võistles väljaspool spartakiaadi raames toimuvat arvestust, siis tuli esikohale matemaatika-loodusteaduskond. Ülejäanud teaduskonnad ei olnud võistlustel üldse esindatud, mis näitab, et teistes teaduskondades ei tegelda maadluspordiga. Üksikutes kehakaaludes tulid TRÜ 1954. a. klassikalise maadluse meistriteks kärbeskaalus R. Vaher

(mat.-loodust.), sulgkaalus H. Lipsberg (kehakultuuriosakond), kergetkaalus H. Ussar (arstitead.) ja keskkaalus J. Kinggi (kehakultuuriosak.), keskkaalus L. Unt (mat.-loodusteadusk.) ja poolraskekaalus E. Kulv (kehakultuuriosak.). Võistlused näitasid, et maadlus-sport ei ole veel suutnud kaasa tõmmata üliõpilaste laiemalt hulki, mistõttu osa teaduskondi jäi võistlustest üldse eemale.

Oleks vajalik, et peale kehakultuuriosakonna ja matemaatika-loodusteaduskonna ka teiste teaduskondade kehakultuurikollektiivide juhatused suunaksid üliõpilasi treeningutundidesse, et sellega tõsta maadluspordi taset TRÜ-s ja kindlustada oma teaduskondadele täisarvuline võistkond maadluses. A. Tähnas

Ettekanne rahvusvahelistel teemadel

Hiljuti toimus ÜTU õigusteaduse osakonna rahvusvahelise avaliku õiguse ringi töökoosolek, kus III kursuse üliõpilane Uno Vettner kandis ette töö «Nõukogude Liidu ettepanekud kollektiivse julgeoleku kindlustamiseks Euroopas».

Ettekanne kutsus ringi liikmete hulgas esile elava diskussiooni. Tänapäeval, millal imperialistid taha-

vad Londoni ja Pariisi kokkulepetega taastada saksa militarismi, on julgeoleku küsimus muutunud maailma välispoliitika põhiküsimuseks. Seepärast toetavad ka kõik rahuarvestavad rahvad Nõukogude Liidu võitlust kollektiivse julgeoleku süsteemi loomise eest Euroopas.

M. Muus

EELOLEVAL NÄDALAL

TRÜ parteiorganisatsiooni lahtine üldkoosolek, mis pidi toimuma 14. detsembril k. a., toimub 21. detsembril algusega kell 18 aulas.

23. detsembril k. a. algusega kell 16 toimub TRÜ aulas matemaatika-loodusteaduskonna Opetatud Nõukogu koosolek. Kaitsmisele tu-

levad TRÜ aspirantide Linda Aru, Liia Einasto ja Ruth Liase kandidaadidissertatsioonid.

Väitekirjad on tutvumiseks välja pandud Tartu Riikliku Ülikooli pearaamatukogus.

TRÜ pearaamatukogus toimub kolmapäeval, 22. detsembril kell 18 lugejate konverents ateistlike küsimuste käsitlemisest eesti kirjanduses. Sissejuhatav sõnavõtt aspirant L. Siimiskerilt.

Osavõtt võimaldatud kõigile.

Teadmiseks kõigile

Vastavalt paljudele soovidele teatame veelikordset TRÜ parteibüroo tööjaotuse ja vastuvõtu aja parteibüroos.

Parteibüroo sekretäril sm. J. Kallisa vastuvõtuajad on iga päev kella 11—13, sekretäri asetäitja sm. N. Erman võtab vastu laupäeviti kella 16—18, sekretäri asetäitja sm. R. Issakova, vastutav massilise poliitilise töö eest, kolmapäeviti kella 17—19, büroo liige sm. B. Hillre, neljapäeviti kella 15—17, büroo liige sm. V. Reiman, vastutav õppekasvatustöö eest, laupäeviti kella 16—18, büroo liige sm. E. Laasik, vastutav teadusliku töö eest, reedeti kella 17—19, büroo liige sm. V. Mäe, vastutav parteiharidustöö eest, esmaspäeviti kella 17—19, büroo liige sm. K. Olev, vastutav kehakultuuritöö eest, kolmapäeviti kella 15—17.

Holukassad pakuvad holustajatele igasuguseid soodustusi. Nii on kõrgemate õppeasutuste professorite ja õppejõudude ning teadusliku uurimise asutuste teaduslikel töötajatel õigus lasta holukassades hoiuarvele üle kanda oma töötasu ja teisi summasid. Sääraseid ülekanded toimuvad õppeasutuse või instituudi administratsioonile nimele adresseeritud kirjaliku avalduse põhjal. Avalduses võib ette näha nii ühekordset kui ka igakuist töötasu ülekandmist.

Kasutage nimetatud soodustusi!

K. Kirt,
Tartu Linna Tsentraal Töö-
Holukassa nr. 6733 inspektor

Toimetaja R. AULING

Tellimise nr. 3382.

Kokkuvõtteid pedagoogilisest praktikast

AJALOO-KEELETEADUSKONNAS

9. novembrist 6. detsembrini toimus ajaloo-keeleteaduskonna üliõpilastel pedagoogiline praktika. Praktika baasidena kasutati Tartu I, II, III ja V keskkooli.

Esimesel nädalal kuulasid praktikandid oma eriala tunde, mida andsid koolide vastava aine õpetajad, ja võtsid osa nendele järgnenud aruteludest. Kuulatud tundi andsid meile vajalikke metoodilisi näpunäiteid tundide ülesehitamiseks ja läbiviimiseks.

Teisel nädalal andsid aineõpetajad oma tunnid üle praktikantidele. Igal praktikandil tuli anda 8—10 tundi oma erialal. Hästi oli organiseeritud töö eesti filoloogia ja loogika-psühholoogia osakonna üliõpilaste osas III ja V keskkoolis (metoodik G. Laugaste), kus juba praktikantide esimesi tunde kuulasid metoodik, aineõpetaja ja kaaspraktikandid. Tundidele järgnenud aruteludes räägiti üksikasjaliselt tunni positiivsetest ja negatiivsetest külgedest, mis aitas kõrvaldada esinenud vigu.

Esimestes tundides esinesid närvimist, ei suudetud saavutada küllaldast kindlust tunni läbiviimisel, ei osatud rakendada praktikas teoreetilisi teadmisi metoodika alal. Nii näiteks ei suudetud koduülesannete kontrollimisel jälgida vastajat, mistõttu jäeti parandamata nii sisulisi kui ka keelelisi vigu. Keele-

lisi vigu (ülesse pro üles, õieti pro õigesti, järgi pro järele, suhtuma millega pro millesse jne.) esines ka peaaegu kõigi praktikantide keeletarvituses. Õpilaste laialivalguvad vastused ei osatud suunata hästi ja selgesti formuleeritud küsimustega ja seetõttu ei saadud alati vastusest terviklikku pilti. Sellest tulenes üksikutele juhtudel ka ebaõige hindamine (E. Siidva, E. Veskiäär, V. Lehari jt.). Koduülesannete kontrollimiseks kulus mõnikord lubatust rohkem aega, mis takistas tunnikonspetsis ette nähtud materjali käsitlemist normaalse tempoga (T. Mälgsoo, H. Laanpere, A. Schmuul, R. Anvelt). Oli juhtumeid, kus õpetaja laskus kahekõnesse vastama kutsutud õpilasega, pööramata tähelepanu klassile (F. Vakk, V. Kõo, H. Palm, V. Lehari jt.). Esimeste tundide vigade hulka tuleb lugeda ka seda, et uue aine esitamisel kalduti pidama loengut (H. Ploom, O. Paabo, E. Siidva).

Üliõpilaste metoodiline ettevalmistus osutus enam-vähem küllaldaseks. Mõnel määral teoreetiliseks jäi see siiski kirjanduse ja ajaloo osas.

Oma ülesannetesse suhtuti üldiselt kohusetundlikult, välja arvatud üksikud juhud. Nii näiteks sõitis praktikant E. Jakobson Tartust ära ega suutnud eksamitunniks kül-

KEHAKULTUURIOSAKONNAS

Kehakultuuriosakonna IV kursusel toimus 10. novembrist kuni 7. detsembrini pedagoogiline praktika. Praktika baasiks oli Tartu Riiklik Ülikool. Üliõpilastel tuli anda praktika jooksul tunde TRÜ põhirühmadele ja kehakultuuriosakonna õppegruppidele. Praktikat juhendasid metoodikarühma parimad õppejõud (H. Valgma, R. Nõvandi, A. Rünk jt.). Praktikal tuli ilmsiks, et vähene on olnud töö üldettevalmistavate tundide metoodikas (peale võimlemise eriala) ning oskussõnavara alal. Seevastu erialased tunnid kehakultuuriosakonna õppegruppidega olid sisukad ja metoodiliselt hästi läbi viidud. Esimesel nädalal esines ebakindlust tundides. Pärast antud praktikatundi toimus tunni arutelu, kus võtsid sõna tundi oponentid üliõpilased, grupi põhiõppejõud ja erialakateedri metoodik. Need arutelud aitasid kiiresti lahti saada esinenud vigadest. Iga nädala lõpul tehti nädala töö kokkuvõte, kus metoodik analüüsis ja tõi esile põhilised vead. Peale praktiliste tundide andmi-

se tutvusid praktikandid TRÜ kehalise kasvatuses kateedrite tööga, kusjuures neil tuli koostada kateedri õppetöö põhilised dokumendid (õppetöö graafik, tunniplaan, koormuse jaotamise graafik jne.).

7. detsembril lõppes praktika, välja arvatud suusatamise ja kergejõustiku osas, kus praktika jätkub talvel Käärliku õppebaasis ja kevadel staadionidel. Aruanded näitasid, et praktika jooksul on tehtud tulemusriikast tööd. Võimlemise ja sportmängude eriala üliõpilased sooritasid arvestuslinna kõik väga heale hindadele, teistel erialadel esines heade ja väga heade kõrval ainult ujumise erialal üks rahuldav hinne. Paremini esinesid praktilik kommunistlikud noored A. Viru, E. Sügis, J. Sirge, U. Ugandi ja E. Rusi.

Alates 8. detsembrist läks kehakultuurilaste IV kursuse organisatsioonilisele praktikale. Praktika baasideks on ette nähtud spordiühingute nõukogud ja kehakultuuriringi spordikomiteed Tartus.

I. Andreller

Tartu Riikliku Ülikooli parteiorganisatsiooni, rektoraadi, ELKNÜ komitee ja ametiühingukomitee häälkandja

Nr. 37 (245) Reedel, 24. detsembril 1954. a. VII aastakäik

Ametiühingu rühmaorganisatsioon

Hiljuti toimunud ajaloo-keeleteaduskonna eesti filoloogide osakonna õhtul kulges teadustajatepaari vahel umbes järgmine jutujamine:

— Kuidas teil ka ametiühingutööga on?
— Hästi.
— See tähendab, kuidas?
— Grupp töötab suurepäraselt: kõik tasusid liikmemaksud enne-tähtaegselt ja hääletamisest dekanaadis on osa võtnud enamik üliõpilasi.

Pole midagi öelda: õigesti tabatud satiir. Nii uskumatu, nii ebaõige kui see ka ei ole — tõele tuleb au anda — suuremas osas ametiühingugruppides pürib ametiühingu grupiorganisatsiooni töö peamiselt liikmemaksude korjamisega. Seejuures ei ole siingi asjad kaugelgi korras. On aga selge, et ametiühingu rühmaorganisatsiooni tööpiirkond ei ole hoopiski nii kitsas, et see on palju laiahaardelisem ja sügavam.

Ametiühingu rühmaorganisatsiooni töö on see lüli, mis seob ametiühingu liikmeid ametiühingu juhtivate organitega. Tähendab — see on töö massidega. Peale isiklise arvestuse ja liikmemaksude korjamise peab ametiühingu rühmaorganisatsioon pidevalt koos komsomolorganisatsiooniga läbi viima rühmaorganisatsioonile, organisatsioonile kursusel poliitinformatsiooni, vestlusi, arutlusi, puhkeõhtuid, kino-, teatri- ja muuseumikülastusi, ekskursioone, abistama isetegevusringide tööd ja kindlustama oma grupi liikmete osavõttu nende tööst, abistama seinalehtede tööd. Ta peab kogu oma mitmepalgelise tööga tõstma grupi liikmete ideelis-poliitilist ja kultuurilist taset.

Ja sellest mitmepalgelisest ja laiahaardelisest tööst ongi enamik meie ametiühingu rühmaorganisatsioonide eemaldunud. Nad on läinud kergemat teed. On muudugi ekslik arvata, et positiivseid näiteid siin üldse ei ole. Reas gruppide (grupiorganisatsioonid Firfarov, Kondio) on küllaltki positiivseid saavutusi. Ametiühingugrupi töö on siin huvitav, mitmepalgeline ja kasvav. Kuid need on vaid üksikud faktid. Üldiselt on ametiühingu rühmaorganisatsioonide töö sliski halb.

Põhjusti on siin palju ja mitmesuguseid, kuid põhimõte on see, et ei ole veel leitud ühtset ja õiget praktilist ametiühingu rühmaorganisatsioonide tööd läbiviimise vormi. Iga rühmaorganisatsioonitööst peab omaette ja isemoodi, ning kui küsida, milles nende tööd seisneb, ei oska nad ka ise sellele vastata. Sellepärast tuleb kiiremas korras tõsta see küsimus üles ja lahendada kuni lõpuni. Kui ametiühingu rühmaorganisatsiooni töö on põhimõte lüli ametiühingu töös, lüli, mis seob massi ja juhtkonda, ja kui see momendi kõige

tähtsam lüli töötab halvasti, siis takerdub sellesse ka kogu ametiühinguline töö, käesoleval juhul Tartu Riikliku Ülikooli ametiühingu töö. Suureks puuduseks ametiühingu grupiorganisatsioonide omavahelise eraldatuse kõrval on ka nende eraldatus teiste organisatsioonide tööst ja eelkõige komsomolorganisatsioonide tööst. Sageli töötatakse eraldatult, s. t. töötavad eraldi kursuse komsorg ja ametiühingu grupiorganisatsioonid. See viib üliõpilaskultuuri ja levib puudusena nii ametiühingu- kui ka komsomoli- ja parteiorganisatsioonidele. Selle puuduse likvideerimisega muutuks palju mitmekülgsemaks, ulatuslikumaks ja tagajärjekamaks kogu meie ideelis-poliitiline ja massilis-kultuuriline töö.

Vähe on siiani tegeldud ka esimeste kursuste üliõpilastega. See ei vabanda aga muudugi ajaloo-keeleteaduskonna I kursuse bibliograafiaosakonna ametiühingu rühmaorganisatsiooni sm. Lepiku teguviisi, kes üldse on loobunud kursusekaaslaste poolt talle ülesandatud ülesannete täitmisest. Lepiku teguviisi on ebanõukogulik ja kuulub hukkamõistmisele, kuid see tõstab üles ka teise küsimuse: mida on tehtud, et muuta I kursuse ametiühingugruppide tööd juba algusest peale huvitavaks ja kasvavaks? Ebaõige suhtumine noortesse ametiühinguliikmetesse ja nende rühmaorganisatsioonidesse on viinud selleni, et seal sünnivad ja arenevad needsamad «traditsioonid», mis on arenenud suuremas osas vanematel kursustel — tegevusetus, ühekülgus, eba-huvitavus.

Teatavasti töötavad ametiühingu grupiorganisatsioonid otseselt juhtimisel ka kursuse kultuurivolinik, ALMAVÜ, Punase Risti ja spordiorganisatsioonid, ajakirjandusvolinik jt. On aga arusaadav, et kui töötavad ebarahuldavalt ametiühingu rühmaorganisatsioonid, siis käivad sama teed ka nende alluvad. Ka nende töö on siis juhuslik ja eraldatud.

Eeltoodust järeldub, et ametiühingu grupiorganisatsioonid, meie ametiühinguorganisatsiooni tähtsamad lülid, töötavad halvasti. Ja kuna sellest sõltub kogu TRÜ ametiühinguline töö, tuleb kitsaskohad selles küsimuses lahendada võimalikult kiiresti.

Rühmaorganisatsioonid kõigil kursustel! Teil tuleb süvendada ja mitmekesistada oma tööd, te peate oma tööd siduma teiste organisatsioonide, eelkõige komsomolorganisatsiooni tegevusega. Organisatsioonid oma töökogemuste vahetamist teiste rühmaorganisatsioonidega, viige vastavale tasemele endile alluvate volinike tööd. Vanemate kursuste rühmaorganisatsioonid! Pöörake rohkem tähelepanu esimeste kursuste ametiühingurühmade tööle!

Oma ülesande täitnud üritus

Esmaspäeval, 20. detsembril toimus ajaloo-keeleteaduskonna ja ühiskonnateaduste kateedrite õppejõudude ühine metoodiline konverents, kus esitati mitu huvitavat ettekannet.

Vanem-õpetaja Pravdini ja prof. Ramuli ettekanded olid pühendatud esimese kursuse üliõpilastega teostatava õppetöö näitlikustamise küsimustele.

Dots. Elango ettekanne kandis pealkirja «Kuidas harjutada üliõpilasi loenguid süstemaatiliselt konspetseerimaks». Referent märkis, et õppejõud peavad senisest enam andma praktilisi juhtnööre üliõpilastele konspetseerimise kirjutamiseks. Ostarbekas on regulaarselt kontrollida üliõpilaste konspetseerimise ja juhtida üliõpilaste tähelepanu neis esinevatele tüüpilistele vigadele. Dots. Päril oma ettekandes

«Oskussõnade ja tsitaatide käsitlemine esimesel kursusel» juhtis tähelepanu väga olulisele asjaolule. Nimelt ei tunne paljud üliõpilased täpselt teaduslike terminite ja oskussõnade tähendust, mille tundmist siiski võiks eeldada keskkoolikursuse lõpetanult. Kõneleja tõi hulgaliselt huvitavaid näiteid selle kohta, kuidas üliõpilased hääletavalt vigaselt defineerivad üldtuntud mõisteid. Niisiis tuleb igal õppejõul erilist tähelepanu pöörata uute terminite tähenduse selgitamisele.

Arvuka auditooriumi ees esitatud ettekanded leidsid kuulajate poolt elava vastuvõtu ja kutsusid välja asjaliku diskussiooni. Konverents rikastas kõiki osavõtjaid uute mõtetega ning täitis seega täiesti oma ülesande. E. Prikk

Rohkem kasutada kollektiivi kasvatavat mõju

Matemaatika-loodusteaduskonna nagu teistegi meie ülikooli teaduskondade keskmaks ülesandeks on kaadrite ettevalmistamine, kaadrite, kes on relvastatud teadusliku sotsialismi tundmisega ja on järgitult andunud kommunistliku ühiskonna ülesehitamise üritusele.

Õigesti korraldatud õppeprotsess, s. o. loengute, seminaride ja laboratoorse tööd läbiviimine kõrgel ideelis-poliitilisel tasemel kindlustab, et üliõpilased saavad sügavalt ja püsivalt teadmisi, kuid samal ajal on see kõige efektiivsemaks vormiks üliõpilaste kasvatamisel nõukogude spetsialistideks.

Matemaatika-loodusteaduskonnas tehakse tööd võitluses lohkuse ja distsipliinitusega õppetöös, samuti üliõpilaste käitumiskultuuri tõstmisel. Nimetatud tööd alustasime sellest, et viisime sisse range arvestuse üliõpilaste õppetööst põhjustatav puudumiste kohta. Mitte ükski loengult puudumise fakt ei jäänud dekanadi poolt tähele panemata. Üliõpilased, kes puuduvad mittekäalvatel põhjustel loengult, peavad ilmuma hiljemalt kolme päeva jooksul pärast puudumist dekanadi ja selgitama loengult puudumise põhjusi. Nii-sugune individuaalne vestlus koos teiste vormidega, nagu õppetundid, distsipliini arutamine tootmisnõupidamistel, komsomolikoosolekudel, kursusekollektiivis ühiskondliku arvamise loomine distsipliinirikkujate suhtes jne. on andnud silmapaistvaid tulemusi. Praegu on tea-

duskonnas rida kursusi, kus mittekäalvatel põhjustel puudumist ei esine või see on viidud miinimumini (matemaatika IV, füüsika eesti osakonna I, keemia V, bioloogia II, geograafia I kursused jt.). Mitterahuldav on olukord distsipliiniga seni veel rea osakondade III kursusel (füüsika-, keemia-, matemaatika-, bioloogia- ja geograafiaosakonnas). See on võimalik seetõttu, et nende kursuste kollektiivid eesotsas rühmavanemate, grupiorganisatsioonide ja ametiühingugrupiorganisatsioonidega ei pea küllaltki võitlust distsipliinirikkujatega.

Väga vähe teostavad kasvatus-tööd kateedrid. Sellest kõneleb selget keelt fakt, et kateedrikoosolekudel käsitatakse kasvatusküsimusi liiga põgusalt, ilma sügavama analüüsita ning konkreetsed otsused vastu võtmata. Peaaegu üldse ei praktiseerita mahajäänud ja distsiplineerimata üliõpilaste väljakutsumist kateedrikoosolekule. Mitterahuldav on ka kontakt õppejõudude ja üliõpilaste vahel. Õppejõud leavad harva aega üliõpilastega vestlusteks väljaspool loengut, osavõtuks komsomolikoosolekuid, üliõpilaste külastamiseks nende kodudes ja ühiselamus.

Milleni see võib viia? Füüsikaosakonna I kursuse (vene grupp) komsomolikoosolekul arutati selle kursuse kommunistliku noore V. Rogatševi käitumist. Ta süü seisnes selles, et ta ilmus hiljuti ühel keskööl grupi ebavääriliste kaastelastega ebakaines olekus Tartu ja-

ma restorani, kus nad käitsid sobimatult, mistõttu nad toimetati miilitsajaskonda. See võis juhtuda ainult seetõttu, et üliõpilane Rogatšev elab erakorteris, kus ta on langenud halva ümbruse mõju alla. Ei komsomolorganisatsioon ega ka õppejõud pole leidnud võimalusi tutvuda üliõpilase koduste tingimustega, mis oleks võinud ära hoida halva ümbruse mõju süvenemist.

Taalised juhtumid on tõsiselt hoiatuseks meie õppejõudude kollektiivile ja ühiskondlikele organisatsioonidele ja viitavad vajadusele üldiselt kasvatus-tööle üle minna konkreetsele kasvatus-tööle.

On vajalik, et neile üliõpilastele, kes suhtuvad passiivselt oma ülesannetesse, antakse jõukohaseid ühiskondlike kohustusi, sest sel teel on neid võimalik lülitada kollektiivi töösse. Paralleelselt ühiskondlike organisatsioonidega on siin vastutavad ülesanded ka üliõpilaste teaduslikel ringidel. Just mahajäänud üliõpilastele tuleb anda konkreetseid ülesandeid ringis, tuleb neid lülitada teaduslikku töösse. Neid tuleb kaasa võtta ka kunstilise isetegevuse ringidesse ja sportlike tegevusele.

Sellest vahendite kompleksist juhib mahajäänud üliõpilaste tähelepanu vajalikus suunas ja kollektiivi kasvatavat mõju annab vajalike tulemusi.

A. Perk, matemaatika-loodusteaduskonna prodekaan

Seltsimehed komsomolikomiteest, vahest astute appi!

Millest on tingitud väärnähted?

Ajaloo-keeleteaduskonna eesti filoloogide II kursust peetakse üheks halvemaks teaduskonnas. Et leida selle põhjust, oleks kahtlemata huvitav jälgida kursuse komsomoligrupi tööd.

Osutub, et selle kasvatus teostamine on küllaltki raske, sest see töö peaaegu puudub.

Juba möödunud õppeaastal, kui grupporgina töötas V. Tuuling, tegutses komsomoligrupp loult. Mitmedki kommunistlikud noored näitasid kursusekaaslastele halba eeskju sagedase puudumise (Teliskivi) või nõrga õppeedukusega (Kala, Kaasik). Õppeaasta lõpuks lahkus 3 kommunistlikku noort nõrga õppeedukuse tõttu ülikoolist. Komsomoligrupp suhtus õppeedukuse ja -distsipliini küsimustesse formaalselt.

Käesoleval õppeaastal valiti grupporgiks M. Hansen. Olukord aga ei paranenud sugugi. Sügisel toimunud aruande-valimiskoosolekust kuni detsembri alguseni ei tehtud grupis üldse mingisugust tööd. Detsembri algul viidi läbi koosolek, kuid vastuvõetud tööplaanist pole veel ühtegi punkti ellu rakendatud.

Sellised on faktid. Millest on need tingitud?

Peamine põhjus peitub kahtlemata kommunistlikes noortes endis. Komsomolitöösse suhtutakse lubamatult ükskõikseks. Ei täideta elementaarseidki komsomolidistsipliini nõudeid (koosolekuid osavõtt jne.). Kuid ei grupporgi ega grupp tee midagi distsipliinirikkujate korralduslikeks. Gruppi kuulub rida komsomoli (Nikker, Kruut, M. Julis, Hämelane), ametiühingu (K. Julis), ÜTU (Juhansoo, Noot, Kään)

ja isetegevusringide (Pütsepp, Kivisalu) aktiviste. Aga ükski neist pole tundnud oma komsomoligrupi tööd vastu niipalju huvi, et oleks midagi ette võtnud selle aktiviseerimiseks.

Kõige selle tulemusena pole komsomoligrupil kursusel mingit autoriteeti. Tugevale kasvubaasile vaatamata pole kommunistlike noorte read poolteise aasta jooksul täienenud ühegi uue noorega. Kursusel ei teatagi täpselt, kes on kommunistlikud noored, kes mitte.

Kursusel valitseb «omamehelik» suhtumine väärnähtustesse, pole suudetud luua seltsimeheliku kriitika ja enesekriitika õhkkonda, puudub kollektiivisuse tunne. Kommunistlikud noored aga soodustavad sellise ebaterve õhkkonna püsimist. Hiljuti toimunud kursusekoosolekul, kus arutati kursuse üliõpilaste käitumise küsimusi, hakkas grupporg sm. Hansen õigustama koosoleku kokkukutsumist kõrgemalt instantsidelt tulnud korraldusega küsimuste printsiipiaalse tõstatamise asemel.

Vaatamata tõsistele puudustele grupi töös pole ei osakonna büroo (kuhu kuulub ka grupi liige Nikker) ega ülikooli komitee midagi ette võtnud olukorra parandamiseks. Sm. Hansen töötab esimest aastat grupporgina ja vajaks pidevat juhtimist kogenumate komsomolitöötajate poolt. Seda juhtimist aga ei ole. Eelkõige aga on vaja, et grupi kommunistlikud noored võtaksid komsomolitööd oma südameasjana, ainult siis suudab grupp kahtlemata lühikese ajaga likvideerida kõik puudused ja muuta grupi tööd elavaks ja sisukaks. O. Sirg

VASTUTUSTUNDETU SEKRETÄR

Matemaatika-mehhaanikaosakonna komsomoli-algorganisatsiooni üldkoosolekul arutati osakonna büroo tööd möödunud 2 kuu jooksul. Ametliku ettekanne büroo nimel keegi ei esinenud, sest büroo ei olnud midagi märkimisväärset (peale kahtlase väärtusega osakonnakoostöö) korda saatnud. Selle asemel luges ELKNÜ TRÜ komitee esindaja sm. Loog ette osakonna komsomoli-algorganisatsiooni büroo sekretäri sm. Vichmani avalduse ametist lahkumise kohta. Sm. Vichmani esitas lahkumise põhjuseks organisatsioonide võimete puudumise komsomolitöö juhtimiseks. Kui temalt küsiti, mida ta on teinud esilekerkinud raskuste likvideerimiseks, siis selgus, et selleks polnud ta astunud mingeid samme.

Sm-d Loog, Jürimäe, Jartsev, parteiorganisatsiooni esindaja sm. Kaasik, büroo liige sm. Löbus jt. iseloomustasid sm. Vichmani kui egoisti ja individualisti, kes arvestab ainult iseennast, mitte aga kollektiivi, suhtub põlglikult kaasüliõpilastesse, ei abista neid ja peab alandavaks ka ise pöörduda vanemate seltsimeeste poole.

Sm-d Soonets, Arend jt. märkisid, et büroo töös esinenud puudused ei saa süüdistada ainult üksi sm. Vichmani, vaid selle eest kannavad vastutust ka teised büroo liikmed ja ELKNÜ TRÜ komitee, kes ei kontrollinud küllaldaselt osakonna komsomoli-algorganisatsiooni tööd.

Üldkoosolek võttis vastu otsuse vabastada sm. Vichmani osakonna büroo sekretäri kohustest ja heita välja büroo koosseisust. Uueks büroo liikmeks valiti sm. Soonets. I. Kiir

OMANDATAKSE KOGEMUSI PEDAGOOGILISEL ALAL

Lünkade parandamiseks keskkoolide matemaatikaõpetajate ettevalmistamises ülikoolis moodustati vanem-õpetaja Printsitsi initsiatiivil matemaatikaringi juurde metoodikarühm. Rühma tööd juhib õppe- ja ühiskondliku töö eesrindlane kommunistlik noor Soonets. Rühma, mille tööst võtavad osa 41 üliõpilast, peamiseks eesmärgiks on anda üliõpilastele esimesi praktilisi kogemusi pedagoogilisel alal.

Töö rühmas kulgeb elavalt. Grupi I kursuse üliõpilaste poolt eesotsas L. Sihvartiga koostati keskkooli matemaatikakursuse põhiküsimuste programm. Järgmisel semestril on kavas ülikooli I kursusel läbi viia kontrolltöö neid põhiküsimusi haaravate ülesannete ulatuses. Grupp üliõpilasi töötab ülesannete

koostamise alal matemaatikaosakonna juures tegutsevale keskkooliõpilaste matemaatikaringile. Seoses sellega kuulati ära V kursuse üliõpilase E. Ruustali ettekanne «Keskkooliõpilaste matemaatikaringide tööst teiste kõrgemate õppeasutuste juures».

Järgmise semestri alguses valmib grupi IV kursuse üliõpilaste (U. Tiit, M. Sippol, A. Arak, V. Peterson) ühine töö «Matemaatika õpetamise arengust Eesti NSV-s», mis koostatakse eestikeelsete matemaatikaõpikute analüüsi tulemusena. Samuti on koostamisel III kursuse üliõpilaste E. Tossi ja S. Linno ettekanne «Matemaatika õpetamise ajaloost Venemaal».

Suurem rühm I kursuse üliõpilasi kasvatab hakata analüüsima kesk-

koolide õpilaste matemaatikavihikute esinevaid vigu. Et tutvuda õppetöö organiseerimisega keskkoolis, on kavas läbi viia linna eesrindlikumate matemaatikaõpetajate tundide ühiskülastusi.

Järgmisel semestril korraldatakse matemaatika-alane olümpiaad vabariigi keskkoolides Eesti NSV kõrgemate õppeasutuste ja Haridusministeeriumi ühisel organiseerimisel. Ka selle ürituse läbiviimisele tahab metoodikarühm kaasa aidata ülesannete koostamise osas.

Rühma tööst võtavad eriti aktiivselt osa I kursuse üliõpilased, moodustades üle poole rühma liikmest.

O. Veltmann, matemaatika-mehhaanikaosakonna üliõpilane

PARTEI ELU

Kasvatustöö küsimused tähelepanu keskpunkti

Kuigi ülikoolis õppe-kasvatustöö tase on üldiselt tõusnud, esineb tõsiseid puudujääke õppe- ja kasvatustöö seostamisel, millest on tingitud arvukad töödistsipliini ja kultuurse käitumise reeglite rikkumise juhtumid üliõpilaste hulgas. Kasvatustöö puuduste analüüsile ja nende puuduste kõrvaldamise võimaluste väljaselgitamisele oli pühendatud neil päevil toimunud TRU parteiorganisatsiooni lahtine koosolek, kus ettekandega esines õppeproktor sm. I. Sildmäe.

Ettekandes toodi rohkearvuliselt kriitilisi näiteid selle kohta, et osa õppejõude alahindab kasvatustöö küsimusi (professorid Aunap, Martinson, Hiie, vanem-õpetajad Imelik, Tolokonnikova, Firesova, Pravdina, Niggol, Altiota jt.). Neid õppejõude ei huvita näiteks see, kui palju üliõpilasi külastab nende loenguid, rääkimata sellest, kuidas nad antud õppeainet omandavad.

Esineb järjekindlustust ka õppejõudude nõudmistest, näit. kontrolltööde suhtes, mistõttu osa arstiteaduskonna üliõpilasi eelistab kontrolltöid üldse mitte esitada (biokeemias ja mikrobioloogias). Puuduliku kontakti tunnuseks õppejõudude ja üliõpilaste vahel on asjaolu, et üliõpilased ei tea isegi mõne õppejõu nime, õppejõud omakorda aga ei tunne kursuse või rühma aktiivi.

Häid tulemusi kasvatustöö alal on

saavutanud õigusteaduskonna I kursuse poliitinformaator sm. Laasik, kuid koosolekule, kus ta tutvustas oma töökogemusi, tuli kahjuks kokku vaevalt 1/3 kõigist poliitinformaatoritest.

Puuduste peapõhjusena kasvatustöö alal tõi sm. Sildmäe esile ka teedrite ebarahuldavat suhtumist kasvatustöö organisatsioonides. Näiteks on matemaatika-loodusteaduskonna 16 kateedris viimase 3 aasta jooksul toimunud ligi 500 koosolekut, kasvatustöö küsimusi on arutatud aga ainult 13 korral, sellest 5 korral zooloogiakateedris (prof. Riikojala), mis on ka kasvatustöö alal parimaks kateedriks teaduskonnas. Kasvatustöö küsimuste edukat lahendamist aitaks soodustada hoolikam õpperühmade komplekteerimine õppeaasta algul, samuti koormuse õige planeerimine kateedrijuhatajate poolt, mis aitaks vältida üliõpilaste ülekoormatust.

Nii sm. Sildmäe kui ka rida sõnavõtjaid rõhutasid, et eduka kasvatustöö peamiseks pandiks on tihed vastastikune koostöö dekanatide, komsomoli- ja ametiühinguorganisatsiooni vahel. Positiivse näitena toodi aga ainult ajaloo-keeleteaduskonna ametiühinguorganisatsiooni (büroo sekretär A. Perliits), kes on dekanatidele tõsiselt abi osutanud puuduste väljaselgitamisel ühiselamutes.

Sõnavõttudes peatusid õppejõud õige töökollektiivi loomise küsimustel, mis peab kujunema peamiseks kollektiivi üksikute liikmete kasvatamise abinõuks. Kollektiivi organiseerimist tuleb alata õppeaasta esimestest päevadest, kusjuures erilist tähtsust omab poliitinformaatori töö ja rühmakolmiku õige valik. Sm. Saar kriipsutas alla, et üliõpilaskollektiivi kasvatamise tähtsaks eelduseks on õppejõudude kollektiivi kasvatamine, millisel alal arstiteaduskonnas esineb veel suuri puudusi.

Sm. Laasik peatus poliitinformaatori töö kogemustel ja näitas, et edukat kasvatustööd saab teostada ainult täieliku vastastikuse usalduse õhkkonnas, siis, kui poliitinformaator tunneb hästi oma gruppi.

Sõnavõtjad märkisid, et rektoraat pole kuigi aktiivselt tegelema õppejõudude, eriti noorte õppejõudude kasvatamise küsimustega, mistõttu nende töös esineb tihti puudusi. Pedagoogikakateeder ja meetodiline komisjon võivad osutada reaalset abi õppejõududele nende õppe-kasvatustöö parandamisel.

Vähe räägiti koosolekul aga ühiskonnateaduste kateedrite osast kasvatustöö parandamisel, samuti andis paljudes sõnavõttudes tunda ebakonkreetsus.

Tõsisemalt suhtuda aspirantide juhendamisse

Viimaste aastate jooksul on Tartu Riiklikus Ülikoolis tunduvalt paranenud noorte spetsialistide ettevalmistamine aspirantuuri kaudu. Enamik aspirantide kandidaadidissertatsioonid on valminud õigeaegselt.

Saavutustega ei saa aga kaugeltki rahule jääda, sest paraku esineb veel niisuguseid aspirante ja juhendajaid, kes ei suutu oma ülesannetesse täie tõsidusega.

On ilmne, et töö aspirantuuris nõuab nii aspirantidelt endalt kui ka juhendajalt tõsist töösuhetumist juba aspirantuuri esimestest päevadest alates. Seepärast organiseeris rektoraat koos parteibürooga (komisjoni esimees dots. Moskvin) käesoleva aasta sügisel kõikide aspirantide töö põhjaliku kontrolli, et sel viisil välja selgitada kõik puudused ja raskused, mis võimaldab võtta tarvitusele kiired ja ratsionaalsed abinõud nende kõrvaldamiseks.

Rida puudusi II kursuse aspirantide töös selgitati välja 15. detsembril toimunud nõupidamisel. Selgus, et on veel aspirante, kes pole õiendanud kandidaadimõnime esimesi eksameid (M. Lõh-

mus, juhendaja dots. Reiman), kus enamik aspirante valmistab ette juba viimast kandidaadimõnime eksamit või on õiendanud kõik eksamid. Aspirantidele on nimetatud küll kandidaadidissertatsioonide teemad, kuid real juhtudel vajavad need veel täpsustamist, tingituna mitmesugustest asjaoludest (aspirant Galkin, juhendaja prof. P. Ariste, aspirant Raal, juhendaja prof. Kadari jt.).

Hoopis tõsisemaid puudusi leidis komisjon mõningate III kursuse aspirantide töös. Nii näiteks töötab arstiteaduskonna pediatraia kateedri III kursuse aspirant R. Härma juba arvult neljanda (!) dissertatsiooniteema kallal (ametlikult on kinnitatud küll kaks teemat). Sealjuures on mõnede seltsimeeste poolt soovitatud ka see teema kõrvale jätta põhjusel, et see ei ole küllalt teaduslik, ning alustada mõne uue teemaga või pöörduda mõne endise teema juurde tagasi. Paratamatult kerkib küsimus: kes on selles lubamatus olukorras süüdi? Võib julgelt öelda, et mainitud olukorras on kõigepealt süüdi teaduslik juhendaja dots. Kaur, kuid samuti teised

Opetatud Nõukogu liikmed, kes laskisid kinnitada sellise teema. Aspirandi süüdistamiseks teema valikul on vähe alust. Õigustatult kerkib teinigi küsimus: kuidas saab aspirandi teadusliku töö juhendajaks olla inimene, kes ise ei oma teaduslikku kraadi?

Teatavat vastutustundetut suhtumist esineb ka ajaloo-keeleteaduskonna aspirandi L. Tindi töös, kes mitte alati ei kasuta aega ratsionaalselt.

Üldise puudusena esineb asjaolu, et rida kateedrid juhendajate kõrval ei abista küllaldaselt aspirante. See on aga väga vajalik, eriti kui juhendaja asub eemal.

Avastatud puudustest järeldub, et rektoraat ja parteiorganisatsioon peavad tugevdama kontrolli aspirantide töö üle, nõudma aspirantidelt ja juhendajatelt rangelt tööplaanide täitmist, võtma varakult tarvitusele kõik abinõud esinevate väärtuste kõrvaldamiseks, et sellega vältida tähtaegade mittekinnipidamist aspirantuuriaja lõppedes.

E. Laasik,

juriidiliste teaduste kandidaat

Mõningaid mäckmeid uue muusikalise komöödia kohta

Meie teatirepertuaar on rikastunud uue tähelepanuvääriva lavateosega muusikalise komöödia «Rummu Jüri» näol. Heliloojate E. Arro ja L. Normeti ning libreto autorite H. Lumeti ja A. Meringu ühistööd tuleb eriti hinnata seepärast, et nad olid esimesed, kes asusid tööle selle žanri alal.

«Rummu Jüri» populaarsuse teatripubliku hulgas põhjustab eelkõige äärmiselt rahvalik, viisirikas muusika ning tegevustiku haaravus. Muusikaline komöödia on veelkordseks tõendiks sellele, kui palju väärtuslikku peitub meie rahvapärands.

Teiselt poolt tuleb rõhutada seda suurt tööd, mis teater on teinud «Rummu Jüri» lavaletoomisel. Tänu lavastaja ja autorite koostööle suudeti põhiliselt vältida kahte ohtlikku äärmust Jüri kuju andmisel (revolutsionäär või hobusevaras) ja muid vigu. Kuid ei saa öelda, et «Rummu Jüri» oleks ka nüüd, pärast lavaletulekut, lõplikult valminud.

Tahaksin lühidalt peatuda neil mõtetel, mis kerkisid esile TRU ametiühinguorganisatsiooni ja ÜTU eesti kirjanduse ning rahvaluule ringi poolt korraldatud «Rummu Jüri» arutluskoosolekul. Eelkõige rõhutati muusikalise komöödia rahvalikkust, eriti muusika osas. Kohati on kasutatud ja avardatud otseseid rahvaviise. Rahva kuju on

antud rahvamuusikale lähedaste intonatsioonidega. Rahvakoored ja -stseenid kõlavad kohati otse ooperlikult.

Mis puutub Rummu Jüri muusikalise karakteristikasse, siis jääb see nõrgaks. Autoritel ongi kavandatud tugevamalt Jüri ekspositsioon ning seda just muusikalises osas. Suurima ebakõlana tõsteti üles mõisniku ja praosti ühendamine. Apla praost Manfred Hahni kuju. Mõis ja pastoraat on alati olnud kaks eri õhkkonda, vaatamata sellele et teine neist teenib esimese huve. Sellest ongi tingitud asjaolu, et E. Luhats ei suutnud anda eredat karakterit. Laval kerkisid esile rohkem mõisniku jooned, praosti osa jäi selgusetuks ning kunstlikult liidetuks. Ka Hahni poeg Kurt on tüüpiline mõisnikupoeg nii oma loomult kui ka käitumiselt. Seepärast soovitati Hahni kujutada ainult mõisnikuna, mis ei tooks ka libretoesse suuri muudatusi.

Edasi tuleks märkida mõningaid puudujääke Jüri kuju. Kuigi teatril on põhiliselt õnnestunud hoiduda tegemast Jürist revolutsionääri, näeme siiski, et ta on teadlik tsarismivastane võitleja sel ajal, kui eesti talurahvale olid veel omased

illusioonid tsaari heast tahtest, mis kaitseb neid mõisnike omavoli vastu. Jüri võis küll käia Peterburis ning üht-teist kuulda sealsetest ideedest, kuid väljendama peaks ta neid omamoodi, talupoeglikumalt.

Kõige lünklikumaks osutus I vaatus, kus, hoolimata lavastaja püüetest, pole suudetud luua sujuvat tegevust, «traageliidid» sündmuste vahel on veel näha. Ebakõlana tunduvad siin üleüldiselt antud dramaatilised jooned. Lõplaul «Härrad ärge arvaku» kõlab liiga vägevalt ja lõpetavalt.

Vaidlusi tekitas IV vaatuse esimese pildi, nn. aiapildi küsimus. Avaldati seisukohti, et aiapilt tuleks tuua tagasi ning lühendada tükki eidekese kuju väljajätmisega. Kuid peategelase Rummu Jüri arengule ei anna aiapilt midagi uut juurde. Kuigi seal on suurepäraseid kohti, näit. Adelheidi igatsusest õhku aaria ja praosti perekonna esimese moraali paljastamine, jääb pilt ikkagi staatiliseks. Samal ajal eidekese aitamise on neid jooni, mis kuulub otseselt Rummu Jüri karakteristikasse.

Juba kontrolletendusele järgnenud arutluskoosolekul märgiti, et

Ühest küllaltki tõsisest küsimusest

Üheks määravamaks faktoriks isetegevuslaste töös on repertuaar. Viimasel ajal on aga hakatud üha sagedamini rääkima, et Tartu Riikliku Ülikooli isetegevuslaste repertuaar ei ole küllalt kõrge tasemel. Ja see on tõsi. Elu areneb kiiresti, nõudmised kvaliteetse repertuaari järele kasvavad järjest. Meie repertuaar on aga jäänud oma iseloomult juhuslikuks, žanrilt ühekülgseks, läbimõeldumatuks ja seetõttu sageli ebahuvitavaks. Miks näiteks puudub meie isetegevuslaste repertuaaris hea ja vaimukas huumor? Miks ei leia väärikat kasutamist meie noorte autorite omalooming?

Isetegevuskollektiivide töö sisukust, nende repertuaari tugevust näitab repertuaari seotus kohaliku eluga, meie oludes — ülikooli mitmepalgelise tegevusega. Siiani me seda saavutanud ei ole. Palju annaksid siin juurde aktuaalsed, vaimukad vahepalad, samuti temaatilised õhtud.

Repertuaar peab olema kasvav, kasvatades nii publikut kui ka esinejaid. Meie isetegevuslaste repertuaaris esineb aga veel ideelisi väärtusi ja kunstiliselt nõrku palasid. Järgest nõudlikumaks muutunud publik ei rahuldu enam hallide ja ilmetute ettekannetega.

Repertuaari valik on juhuslik, kuigi selles osas on küllalt avarad

võimalused. On selge, et kui me hakkame senisest rohkem kasutama kasvõi ülikooli noorte autorite töid, saavutame ka seda, et hakkatakse kirjutama rohkem ja paremini. See oleks aga suureks saavutuseks meie repertuaari mitmekesistamisel, selle muutmisel elulähedasemaks ja originaalsemaks. Vähe on kasutatud ka meie kogumata ja juba kogutud rahvaluule materjale. Positiivseks ürituseks on selles osas rahvakunstiõhtu korraldamine ja seda just tänu H. Mikkelile initsiatiivile. Seda traditsiooni on vaja jätkata. Üldse on vaja pidevalt uuendada oma repertuaari ja just uute, algupäraste, aktuaalsete paladega. Samuti on vaja leida uusi esinemisvorme.

Repertuaari valik on tõsine ja vastutusrikas osa isetegevuslaste töös, seetõttu on väärt, et iga meie isetegevuskollektiiv muretseb repertuaari ise omaenda jõududega ja juhuslikult. Eriti suurte raskuste ette seab see meie nooremad kollektiivid, kellel selleks pole veel mingeid kogemusi.

TRU klubi, komsomoli- ja ametiühingukomitee peavad lahendama repertuaariküsimuses esinevad puudused ning astuma praktilisi samme uute isetegevuskollektiivide loomiseks, uute isetegevusžanride arendamiseks, isetegevusõhtute kavade mitmekesistamiseks.

E. Mallene

Hästiõnnestunud koolipraktika

Hiljuti toimunud ÜTU NSV Liidu ajaloo ringi ja üldajaloo ringi ühine koosolek oli pühendatud V kursuse ajaloolaste praktika tulemuste läbiarutamisele. Sissejuhatavas sõnavõttes rõhutas metoodik dotsent Loone nõukogude õpetaja, eriti aga ajalooõpetaja vastutusrikast osa nõukogude noorsoo kasvatamisel väärikaiks kommunismiehitajaks.

Esimese tunni konspekti koostamisest kõneles üliõpilane Leemann, kes märkis, et õpetaja peab kõigepealt kindlaks määrama tunni eesmärgi ja läbiviimise võtmed, unustamata sealjuures tunni õiget jaotamist ajalisel. Sõnavõtja tõestas, et hoolikalt ja pisiasjadeni läbimõeldud konspekt tagab tunni igakülgse õnnestumise.

Üliõpilane Teder tõi esile frontaalse küsitlemise kui klassi aktiveerimise ja kontrollimise vahendi. Kõneldes frontaalse küsitlemise mitmesugustest vormidest, puudutas sm. Teder paljusid huvitavaid probleeme ja lahendas need õigesti. Tunni näitlikustamisest kõneles üliõpilane Udrit, kes soovitas teiste vahendite kõrval ajalootunnis kasutada ära ka ajaloolisi maale, mis õpetaks õpilasi ühtlasi tundma vene kunsti ajalugu.

Organisatsioonilisest tööst koolis (töö pioneeridega, õpilaskomitee töö) rääkisid üliõpilased Ariste ja Raid. Märgiti, et pioneeritöö lonkab Tartu III keskkoolis, kus veel vähe arendatakse pioneeride endi initsiatiivi, ei anta välja seinalehte, koonduused on ebahuvitavad, mistõttu neist ei võeta 100%-lises osas. Üliõpilane Ariste organiseeris koonduuse teemal «Kommunistlik noor — pioneeri vanem vend», mis kujunes huvitavaks. Pioneerid käisid külas tehase «Võit» komsomoliorganisatsioonil ja andis välja koonduuse-teemalise seinalehte.

Üliõpilane Piirimäe juhtis tähelepanu klassijuhataja vastutusrikkale ülesandele — kujundada üksmeelne ja töökas klassikollektiiv eesotsas komsomoligrupiga. Klassijuhataja esimine ja peamine ülesanne on põhjalikult tutvuda iga õpilasega ning läheneda talle vastavalt tema iseloomule.

Üldiselt suhtusid kõik ajaloolased 3-nädalase koolipraktika vältel oma ülesannetesse tõsiselt, mistõttu praktika viidi läbi kõrgele ideelis-kasvatuslikul tasemel.

Koosolekul anti rida praktilisi näpunäiteid ja juhiseid just IV kursuse üliõpilastele, kes järgmise aastal siirduvad koolipraktikale.

L. Tagel,

ÜTU NSVL ajaloo ringi sekretär

EEOLEVAL NÄDALAL

25. detsembril algusega kell 20 toimub TRU aulas üliõpilaskontsert. Esineb üliõpilaste isetegevuskollektiive kõigist teaduskondadest.

Üliõpilaste vana-aasta ball toimub aulas 31. detsembril algusega kell 22. Kavast on ettekandeid, näärivana külskäik.

Teaduskonniti korraldatakse õppejõudude ja teenistujate ühised nääriõhtud detsembri lõpus ja jaanuari alguses.

2. jaanuaril 1955. a. algusega kell 14 korraldatakse ülikooli aulas õppejõudude, teenistujate ja üliõpilaste lastele näärivana. Laste isetegevusringi poolt tuleb esitamisele näidend «Külmataat». Lõpuks näärivana ja kingituste jagamine.

27. detsembril toimub RT «Vanemuises» kehakultuuriosakonna näiteringi poolt lavastatud muusikalise komöödia «Pulmareisi» kordusetendus.

M. Anderson

Toimetaja R. AULING

Head uut aastat, seltsimehed!

Kõigi maade proletaarlased, ühinegel!

Tartu Riikliku Ülikooli parteiorganisatsiooni, rektoraadi, ELKNÜ komitee ja ametiühingukomitee häälekanaja

Nr. 38 (246) Reedel, 31. detsembril 1954. a. VII aastakäik

Meie saavutusi ja ülesandeid

F. KLEMENT,
Tartu Riikliku Ülikooli rektor

Uut aastat võtavad kogu maailma töötajad vastu olukorras, mil on hoogustunud Nõukogude Liidu juhtimisel toimuv võitlus rahu eest. Meie kodumaa rahvad astuvad viienda viisaastaku viimasesse aastasse, et teha viisaastaku ülesannete ennetähtaegse täitmiseks veel üks samm teel kommunismile, meie maa tööstusliku jõu edasise kindlustamise, põllumajanduse järsu tõusu, meie elu materiaalse ja kultuurilise taseme edasise tõusu suunas.

Tehes kokkuvõtteid oma tööst mõõdunud aastal võib meie ülikooli kollektiiv ära märkida rea saavutusi. Ülikool on arvuliselt kasvanud, stantsionaarsete üliõpilaste arv on ületanud 2700 inimest, kaugõppeosakonnas ulatub see arv peaaegu 1000 inimeseni. Vastavalt on suurenenud ka ülikooli õppejõudude koosseis, mis ulatub 350 inimeseni (1953. a. oli 300 inimest).

Ülikoolis on loodud uued erialad: majandusteaduskond, raamatukogunduse osakond ajaloo-keeleteaduskonnas. Kaugõppeosakonnas on loomisel kehakultuuri eriala.

Ehkki aeglaselt, jätkus siiski ülikooli teadusliku töö paranemine. Tunduvalt on suurenenud lõpetatud ja trükitud teaduslike tööde arv. Ilmus uus väljaanne ülikooli toimetusi, ülikooli õppejõudude teaduslikud artiklid hakkavad üha sagedamini ilmuma üleliidulistes ajakirjades. Ülikoolis, eriti arstiteaduskonnas, on konstrueeritud rida uusi teaduslikke aparate, mis on äratanud huvi NSV Liidu Tervishoiu-ministeeriumis.

Teadusliku töö temaatika on üha rohkem kontsentreerunud põhilistele suundade ümber, on vähenenud selle temaatika laialtpaisatus.

Rõõmustavaks sündmuseks meie ülikooli elus oli üha suurema hulga üliõpilaste kaasatõmbamine teaduslikku töö, üliõpilaste teadusliku ühingu töö aktiveerimine. Ettekannete arv üliõpilaste teaduslikul konverentsil, samuti auhinna tud teaduslike tööde arv suurenes tunduvalt.

Ülikooli teadusliku tegevuse üldise paranemise tulemusena on muutunud paremaks ka töö aspirantide ettevalmistamisel. Juba mitu aastat täidab ülikool aspirantide vastuvõtmise plaani, dissertatsioonide kaitsevad aspirantide arv on märgatavalt suurenenud. 16-st aspirandist, kes lõpetasid 1954. a. sügisel, on 12 inimest juba kaitsenud dissertatsiooni, 2 inimest kaitsevad seda 1955. a. alguses.

1954. a. sai ülikool õiguse võtta kaitsmiseks vastu doktoridissertatsiooni real erialadel (arstiteadus, farmaatsia, bioloogia, eesti filoloogia).

Uha enam tugevnevad ülikooli

teaduslikud sidemed vennasvabariikide õpetlastega. Suureks sündmuseks Tartu teaduslikus elus 1954. a. oli juulis toimunud üleliiduline spektroskoopia-alane nõupidamine ülikooli juures. Sellest nõupidamisest võttis osa umbes 700 küllalist kõigist NSV Liidu vabariikidest. Praegu käib umeravi-alase teadusliku nõupidamise ettevalmistamine.

Kui meil hilise ajani teiste vennasvabariikidega sõlmitud sidemete eesmärgiks oli kogemuste omandamine ja abi saamine meie ülikooli teadusliku töö tõusuks, siis viimasel ajal suureneb üha läkituste arv meie ülikoolile, milles palutakse meid osutada abi teistele kõrgematele õppeasutustele. Juba varem omas üldist tunnustust soome-ugri keelte kateeder. 1954. a. leidis tunnustust ka füüsikakateeder, kuhu on tööle komandeeritud oma dissertatsioonide koostamiseks õppejõude ja aspirante Kirgisi ülikoolist, Läti ülikoolist ja Alma-Ata Pedinsituudist.

1954. a. laienes ka ülikooli materiaalne baas: mõningatele hoonele ehitati ülemised korrused, linnalt sai ülikool Nõukogude väljakul asuva hoone uue ühiselamu jaoks, ülikoolile anti üle endine Sangaste loss.

Uuel, 1955. a. seisavad ülikooli ees suured ülesanded töötaseme tõstmises kõigil aladel. Tähtsaim ülesanne on kogu õppetöö ideelis-poliitilise taseme igakülgne tõstmine ja üliõpilastega tehtava kasvatustöö parandamine.

See kõik nõuab ülikooli õppejõudude kollektiivilt suurt tööd oma kvalifikatsiooni edasise tõstmisel. Üks selle töö vorme on töö kandidaadid- ja doktoridissertatsioonide kallal. Viimaste osas jääb ülikool eriti tugevasti maha. Praegu on ainult veidi rohkem kui ühel kolmandikul õppejõududest teaduslik kraad ja kutse.

Me peame oluliselt vähendama igasuguse kantsleitöö mahtu, millega on koormatud tähelepanevad osa kvalifitseeritud laborante, ja nii, et laborantide jõud kasutataks teadusliku töö laiendamiseks.

Me peame suurendama oma katsetöökodasid, et tugevdada eksperimentaalsete kateedrite varustamist uute aparatuuridega.

Meil seisab ees veel palju tööd üliõpilaste elutingimuste parandamisel.

Kommunistlik partei ja Nõukogude valitsus on andnud meie käsutusse tõhusad abinõud kõrgema hariduse taseme tõstmiseks. Meie kohus on neid võimalusi täielikult ära kasutada.

1955. aasta peab olema meie edasiliikumise aastaks meie ülikooli muutmise teel eesrindlikuks nõukogude ülikooliks.

UTU eesti keele ringis

23. detsembril toimus eesti keele ringi selle semestri viimane koosolek, mille päevakorras oli informatsioon keelelise tegevuse kohta Ungaris (M. Ollisaarelt) ja VIII klassi eesti keele grammatika õpiku arutlus.

Nimetatud õpiku kohta esinesid sõnavõttudega üliõpilased Lehari, Lindma, Pervik, Toomberg, Norvik ja Põllu.

Elavat diskussiooni tekitas sm.

M. Pütsepp

Lehari ettekanne sõnade liigitamisest uue süsteemi alusel.

Foneetika osas osutusid õpiku seisukohad kõige kindlamateks. Jõuti kindlale järeldusele, et keskkooli keeleõpik peab olema viigadeta ja kajastama teaduslikult läbitöötatud seisukohti. Õpiku probleemi lahendamine aga ükski ei taga täielikku edu õpilaste keeleõpikuse parandamisel, on vaja parandada ka programmi.

Jätkata täie pingega agitatsioonitööd

Meie agitpunktide ja agitaatorite töös on alanud uus vastustusrikas ajajärk — ettevalmistamine Eesti NSV Ülemnõukogu ja kohalike nõukogude uue koosseisu valimiseks. On juba alanud kandidaatide ülesseadmine valimiste ringkonnakomisjonide ja linnakomisjoni koosseisu, kuhu esitatakse ka meie ülikooli paremaid inimesi. Teaduskondades toimunud koosolekutel seati üles kümneid eesrindlikke üliõpilasi, teenistujaid ja õppejõude kohalike nõukogude valimiste ringkonnakomisjonide koosseisu.

Ka ülikooli sferaluste agitpunktide juhtivat koosseisu on mõnevõrra uuendatud. Nii kinnitatakse parteibüroo V. Kingissepa t. agitpunkti juhataja asetäitjaks sm. Püssa, Näituse t. agitpunkti juhatajaks sm. Tiido ja asetäitjaks sm. Balujevi.

Kuna nii agitaatorid kui ka teised agitatsioonitööga seotud seltsimehed omavad hulgaliselt töökogemusi mõõdunud valimistest, siis võib loota, et agitatsioonitöö eelolevail valimistel võib kulgeda ilma takistusteta. Millist kõnelevad aga mõõdunud

valimiste kogemused? Kõigepealt sellest, et edu saavutatakse ainult kohusetruu suhtumisega oma töösse. Kui võtta näiteks sellised Näituse t. agitpunkti juures töötanud agitaatorite brigadiirid, nagu sm-d Rooks (arstiteaduskond), Kuusik (ajaloo-keeleteaduskond), Tähepõld (arstiteaduskond), Tiido (kehakultuuriosakond) jt., siis paistis siin kohusetundlik ja hoolikas töö valimiste ettevalmistamisel silma nii massiliste ürituste organiseerimisel ja nende läbiviimisel kui ka valimiste päeval. Hoopis halvemini töötasid agitaatorid sm-te Koval, Paškovi ja Miti brigadides. Distiplineerimatuses kõneleb aga fakt, et sm-d Võsamäe (arstiteaduskond) ja Kulderknupp (kehakultuuriosakond) ei teatanud agitpunkti juhatajale oma lahkumisest Tartust valimiste päevaks. On vaja, et arstiteaduskonna parteibüroo teeks nendest faktidest järeldused eelseisva agitatsioonitöö paremaks juhtimiseks.

Ka agitpunktidel on vaja organiseerida agitaatorite ja brigadiiride töökogemuste vahetamist. Agitkollektiivi komplekteerimisel tuleb eriti arvesse võtta seda, et bri-

gaadide koosseise täiendataks agitaatoritega, kellel on rohkem võimalusi töötamiseks eksamisessioonil ja õppevaheajal.

V. Kingissepa t. agitpunktis on tingimata vajalik kogemuste vahetamise organiseerimine eesrindlike agitaatorite ja brigadiiridega, nagu sm-d Neetur, Turu, Schmidt, Reinberg ja Reidal ajaloo-keeleteaduskonnast, Kivimägi, Mändmets, Kirs ja Sulg matemaatika-loodusteaduskonnast, Sepp majandusteaduskonnast ja Kings õigusteaduskonnast.

Enamik parei-alorganisatsioonide kinnitab brigadide juurde, mis koosnes ainult üliõpilastest, brigadiiridena õppejõude. Selles osas töötas hästi vanem-õpetaja sm. Eringson (ajaloo-keeleteaduskond), kes peaaegu iga päev kontrollis ja abistas agitaatoreid nende töös, aitas kaasa agitpunkti juures toimuvate ürituste organiseerimisel ning võttis ise nendest alati osa.

Populariseerides eesrindlaste töökogemusi ning vältides ilmnenud puudusi võib olla kindel, et meie ülikooli kollektiiv eesiseisvatel valimistel auga täidab temale usaldatud ülesanded.

ESITATI KANDIDAATE VALIMISKOMISJONIDESSE

Hiljuti toimunud Tartu Riikliku Ülikooli õppejõudude ja teenistujate nõupidamisel seati üles liikmekandidaate meie vabariigi kõrgeima riigivõimuorgani ENSV Ülemnõukogu valimiste Tartu linna valimiskomisjoni ja ringkonnakomisjonide koosseisu.

Esimesena esitati õppejõud sm. Püssi poolt õppeprorektor sm. Sildmäe kandidatuur Tartu linna TSN valimiste linnakomisjoni koosseisu. Järgnes kandidaatide esitamine Eesti NSV Ülemnõukogu valimiste ringkonnakomisjonidesse. Sm. Laugaste poolt esitati Emajõe valimisringkonna nr. 30 ringkonnakomisjoni koosseisu sm. Päril. Sm. Sorroki poolt seati üles Tähtvere valimisringkonna nr. 32 ringkonnakomisjoni koosseisu sm.

Esiingu kandidatuur. Veel seati üles dotsent Miti ja õppejõudude Gurjeva ning Masiku kandidatuurid.

Koosolijad toetasid üksmeelselt ülesseatud kandidaate ja otsustasid esitada nad kinnitamiseks vastavate valimiskomisjonide koosseisu.

***

Eile ja üleile viidi ülikooli kõigis teaduskondades läbi ulatuslikud koosolekud, kus seati üles kandidaate kohalike nõukogude valimiste ringkonnakomisjonidesse. Kõikjal esitati kandidaatideks kollektiivi hulgas üldiselt tuntud eesrindlike õppejõude, teenistujaid ja üliõpilasi.

Ajaloo-keeleteaduskonnas toimunud koosolekul esitati ringkonna-

komisjonide liikmekandidaatideks õppejõud E. Laugaste, A. Metsa, aspirant I. Tint jt., keda kandidatuuri püstitanud seltsimehed iseloomustasid kui kõigiti kohuse- ja vastutustundlikke inimesi.

Matemaatika-loodusteaduskonna kollektiivi koosolekul esitati teiste hulgas ringkonnakomisjoni liikmekandidaadiks I kursuse üliõpilane M. Elango, keda nii kaasüliõpilaste kui ka õppejõudude hulgas tuntakse eesrindliku üliõpilase ja aktiivse ühiskondlikust tööst osavõtjana. Õigusteaduskonna kollektiivi poolt püstitati teiste seas õppejõud sm. Paglanti kandidatuur, kes eelmisel valimistel töötas kohusetruult valimiskomisjoni esimehena.

A. Pärn

TÖEND HOOLIKAST TÖÖST

Ajaloo-keeleteaduskonna eesti filoloogide V kursuses on alustanud arvestuste tegemist. Folkloristidel on sooritatud juba kolm — vene rahvaluule, antiikmütoloogia ning eesti rahvaluule vorm ja esitusviisi. Teisipäeva hommikul tegid nad rahvaluule teooria arvestuse.

Kirjanduse eriharus on sel sessioonil vaid kaks arvestust — kirjandusteooria ja eesti nõukogude lüürika. Kirjandusteooria arvestus on edukalt seljataha jäänud, eesti nõukogude lüürikas on arvestus 4. jaanuaril 1955.

Eesti keele eriharus on juba kõik

arvestused sooritatud. Kokku oli neid kolm — rahvalaulu keel, sõnavara ja üldkeeleteadus.

Märkimist väärib üliõpilane I. Sarv, kes on peale oma eriala arvestuste — temal kui folkloristil on neid niikuinii rohkem kui teistel — sooritanud ka rahvalaulude keele ja üldkeeleteaduse arvestuse.

Siiani on kõik arvestused andnud tunnustust üliõpilaste pidevast, huvi ja innuga tehtud tööst. Me ei kahtle, et eesti filoloogia V kursuses arvestused ka edukalt lõpetab, et alustada pingelist eksamisessiooni.

A. Pervik

SOORITATAKSE VIIMASEID ARVESTUSI

Arstiteaduskonna II kursuse vene rühmade üliõpilased on asunud täie pingega arvestuste sooritamisele ning eksamisessiooniks ettevalmistamisele. Loengud teisel kursusel on lõppenud, tehakse viimaseid arvestusi. Nii on suurem osa II kursuse üliõpilasi sooritanud edukalt füüsikalise ja kolloidkeemia arvestuse prof. Martinsoni juures. Aasta jooksul on tehtud tõsiselt tööd ka eesti keele õppimi-

sel. Suurem osa üliõpilasi läheb arvestusele kindlate teadmistega, mõned on arvestuse juba edukalt sooritanud, nagu Dolgi, Pavlov, Opikova, Katala, Zintšenko, Klement jt. Pingsat tööd nõuab veel ettevalmistamine marksismi-leninismi aluste arvestuseks. Jaanuari esimesel poolel algavad eksamid on meile, tulevastele arstidele, järjekordseks tuleprooviks.

B. Mogilkin

Parandada sanitaarpostide tööd

Nõukogude Punasel Ristil on terve rida massilise sanitaartöö vorme, nende hulgas ka sanitaarpostid. Nõukogude Liidu ettevõtete, asutuste, kõrgemate õppeasutuste, koolides, ühiselamutes, soovhoosides, kolhoosides, MTJ-ides jne. on sadu tuhandeid sanitaarposte, mis organiseeritakse Punase Risti Ühingu algorganisatsioonide na.

Sanitaarpostide ülesanded sõltuvad konkreetsetest olukorradest, vastava ettevõtte iseloomust. Peamiselt teostavad nad sanitaarprofülaktilisi ja epideemiavastaseid üritusi ning esmaabi andmist.

Meie ülikoolis on mitu üliõpilaste ühiselamut, milles paberil eksisteerib üle 18 sanitaarposti. Kuid mitte ükski neist ei tööta, ja mitte oma süü tõttu — kahjuks pole neid sanitaarpostide keegi juhendanud.

Et sanitaarpostid ülikooli ühiselamutes töötaksid tõeliselt, on hädavajalik, et ülikooli PRÜ algorganisatsioon ja ülikooli polikliiniku meditsiinitöötajad määraksid rangelt kindlaks sanitaarpostide hulga igas ühiselamut ja ülikoolis tervikuna ning kontrolliks sanitaarpostide komplekteeritust (arvestuse viis inimest iga sanitaarposti koosseisus). Tuleb organiseerida sanitaarpostide ettevalmistamist.

Kui sanitaarpostid on organiseeritud arstiteaduskonna üliõpilastest, siis piisab nende töö kohta käivast instruktiaazist. Vastasel korral tuleb sanitaarpostide liikmetele läbi viia 20-tunnilise programmiga õppus. Mõõdapääsmatu on kindlustada iga sanitaarpost vajaliku varustusega, nagu esmaabikapp medikamentidega esmaabi andmiseks, vihikutega medikamentide väljamineku arvestamiseks, sanitaarpaanadega.

Vajalik on sanitaarpostide töö igapäevane juhendamine Punase Risti Ühingu algorganisatsiooni ja ülikooli polikliiniku meditsiinitöötajate poolt.

V. Rõbkin

★ Vanalt Aastalt Uuele ★

Käes on vana aasta viimane päev. Kui südaõli kajab Kremli kellade kaksteist mõõdetud lööki, annab lahkuv 1954. aasta oma võimu üle uuele — 1955. aastale. Vana Aasta annab aru kõigest sellest, mis on tema ajal juhtunud — nii head kui ka halba. Ta annab järglasele teadmiseks üle raportid meie kollektiivi edusammudest, ta annab Uuele Aastale edasi üksikute meie pere liikmete kirjad, ettekanded ja soovid, ta juhatab sellele kätte poolelijäänud tööd.

Meie toimetuse püüab alljärgneva anda lühike ülevaate sellest, mida Vana Aasta ulatab üle Uuele. Paljud on pidanud siit välja jääma, sest raportite, kirjade ning soovide pakk Vana Aasta kaenlas on nii paks, et selle avaldamiseks ei piisa meie napist ruumist.

Jah, paks on Vana Aasta kaenlas see toimik, mis kannab pealkirja «Saavutused». Hulga paksem kui see, mille Vana Aasta sai täpselt aasta tagasi oma eelkäijalt.

Sirvigem seda pakki.

Siit leiame kõigepealt tõendeid selle kohta, et 1954. aastal elavnesid tunduvalt meie ülikooli sõbralikud teadusalased sidemed teiste vennasvabariikidega. Mõõdunud aastal toimus meie ülikoolis esimene üliõpilane konverents — spektroskoopia küsimustes. See ei jää viimaseks, see oli kindlasti vaid algus. Omakorda on meie teadlased aktiivselt osa võtnud konverentsidest väljaspool meie vabariigi piire.

Hästi on töötanud Üliõpilaste Teaduslik Ühing, kes samuti on laiendanud ning süvendanud suhteid vennasvabariikide kõrgemate õppeasutustega.

Elavnenud on teaduslik töö. Trügis ilmunud teaduslike tööde loetelu on lahkual Vanal Aastal pikem kui tema eelkäijal. Nimekirja, kuhu on märgitud need õppejõud, kes töö kõrval on asunud taotlema teaduslikku kraadi, sisaldab tervelt 80 nime.

Ja nüüd võtab Vana Aasta välja meie eesrindlaste pika-pika nimekirja, et neid tublisid töömehi tutvustada Uuele Aastale. Selles nimekirjas on näit. prof. Riikojala nimi, siin märgitakse meie kollektiivi vanimat liiget prof. Veskit, kelle energiat ka mõõduv Vana Aasta ei suutnud vähendada, siin leiame sm-te Laasiku, Smirnovi, Elango, Reineti, Püssa, Allika jt. nimesid.

Oi, ja kui pikk on eesrindlike üliõpilaste nimekirja! Siin on filoloog, arste, juriste, matemaatikuid. Vilksatavad üliõpilaste Peebu, Kahni, Viro, Hiobi, Laane, Lumiste, Malkovi jt. nimesid sellest kilomeetripikkusest nimekirjast. Suurem osa neist on kommunistlikud noored, kes Vanale Aastale tema 365-päevase eluea jooksul on teinud palju rõõmu oma võitlusega õppe- ja kasvatustöö taseme tõstmise eest. Üleantava materjali hulgas on ka järgmine kiri 1954. aastal aspiranturi lõpetanudilt.

Lugupeetavale 1955. Aastale!
Sulle kirjutavad 1951. aastal aspiranturi võetud seltsimehed ja tahavad Sulle ette kanda, et meie lend aspirante on kõige paremini kõigist varasematest vastuvõttudest toime tulnud oma ülesannetega. 75% meie koosseisust kaitses väitekirju 1954. aasta jooksul (küsi Vanalt Aastalt, kui Sa ei usu!) Olgu see meie sünnipäevakingiks Sulle!

Ole hea ja ütle edasi neile aspirantidele, kes Sinu valitsemise ajal peavad oma väitekirju kaitsma, et saaksid juba 100% täis.

VASTSED KANDIDAADID — EILSED ASPIRANDID

Sellega pole kaugelki ammendatud selle mahuka kausta sisu. Sest sinugi aastane tööpäev, sinu saavutused, lugeja, — need on sellisema mahuka mapi kaante vahel.

Aga, aga... Ja see aga... Esiteks, selle mapi vahel oleks nagu veel ruumi... Ja teiseks on Vanal Aastal kaenlas üleandmiseks Uuele veel teistlaadigi kirju ja pabereid, nagu näiteks see kiri, mis nüüd rändab Uue Aasta ootavasse kätte:

Oo Uus Aastal!
Too meile tagasi lootus, et me Sinu valitsemise ajal saaksime hakata lõpetama oma doktoritöid. Sest Sinu isad, isaisad ja isaisaisad on juba näinud nende valmimise tähtpäevi. Katsu see asi korraldada nii, et Sina ja Sinu lapsed näeksid juba valminud töid.

GRUPP PIKA KANDIDAADISTAAZIGA SELTSIMEHI

Järgmisest kirjast avaldame vaid katkendi, sest ruum ei lubaks ära tuua neid arvukaid «objektiivseid» põhjusi, mis kirjas leiduvad:

... ja nii see siis tuligi, et ka 1954. aastal ei saanud me midagi ära teha oma kandidaadiväitekirja lõpetamiseks...

SUUR GRUPP ILMA KRAADITA ÕPPEJÕUDE

Siis järgneb kiri, mille üleandmise puhul muutub Vana Aasta pisut kohmetuks ja püüab paberilehte kotti tagasi pista. Aga Uus Aasta (noor, kuid terane teine!) on selle reetliku liigutuse ära näinud. Tekib järgmine kahekõne:

Uus Aasta: Aga vana, mida sa sina kotti tagasi topid?

Vana Aasta: Ah, niisama... see pole huvitav, on üks... korduv kiri.

Uus Aasta: Korduv kiri?

Vana Aasta: Jah... Teaduslike tööde aastaplaan jäi mul täitmata... Perakonnaviga vist: isal ja vanaisal juhtus sama lugu...

Piinlik on Vanal Aastal üle anda konspektist kärstitud lehele kirjutatud teadet. Selle on kirjutanud Uuele Aastale Tiigi t. ühiselamu toa nr. 65 elanikud, majandusteaduskonna poisid:

Proosit, Uus Aastal!

Kuule, kui Sul meie poole peaks kah asja olema, siis pea meele, et sissetulemisega ole ettevaatlik. Meil on seinaveeri pidi supipotte, panne, kalise ja tühje viinapudeleid vaata, et kaela ei mura... Kui oled lõbus poiss, võiksid ikka vaatlama tulla. Pakaal!

Siis jääb Vana-Aasta näppu üks väga täiskritselatud paberileht. Vanamehe nagu läheb muigele (hea, et niisuguse paberi oma kaenlast ära saab!) Ta võtab taskust täitesulepea ja kirjutab üleantava paberi nurgale: «Uuele Aastale. Ära selgitada ja täitmiseks võtta.» Mis kiri see niisugune on?

See on kiri, mille sm. Kudu kehakultuuriosakonnast saatis 13. detsembril 1954. a. uue suusahüppemäe ehitamise asjus õppeprorektorile, mille õppeprorektor 15. detsembril oma resolutsiooniga saatis

Vana Aastat üle anda järgmist lühikest teadet. Siin see ongi:

Kallis Uus Aasta!

Ole nii hea mees ja katsu üliõpilastelt ära harjutada üks halb komme, et nad ise raamatukogudest raamatuid võtavad. Ütle neile, et see teeb meile kole palju tüli ja jätab niisugustest üliõpilastest väga halva mulje.

Eriti tuleta seda meelde üliõpilastele I. Russele, V. Issajevale, M. Maralevale, G. Golovitserile ja veel mõnele teisele.

Vana Aasta katus neid küll kasvatada, aga vist oli tema vana jõud selleks liiga napp. Proovi nüüd sina uue jõuga, kallis Uus Aasta!

Nüüd ilmub Vana Aasta kaenla alt esile aruanne, mis on saanud matemaatika-loodusteaduskonnalt:

Avaldame sellestki ühe katkendi:

Teatame Vana Aasta järelpärimisele, et meie teaduskonna 16 kateedris on sinu, sinu isa ja vanaisa eluajal peetud kokku 500 kateedrikoosolekut. Kolmeteistkümnel (õnnetu arv!) koosolekul on arutatud ka... kasvatustöö küsimusi...

Uus Aasta võtab muidugi selle aruande vastu, aga ta lapselikult siledale laubale ilmub vaevaltmargatav murekorts: Oi kui palju tööd ootab ees...

Õigusteaduskonna II kursuse nimel annab Vana Aasta oma järglasele sooviavalduse, mis kõlab nii:

Armas Uus Aasta!

Ootame Sinult abi, sest meie ihu ja hing on väga ära kurnatud. Vana Aasta vaevas meid nii ära oma seminaridega, et pea tahtis tarkusest lõhkeda. Iga nädal pani ta meie turjale 12-18 tundi seminare, muudkui valmista ette ja pärast istu ja aruta. Meie arvates on seda siiski ülekohtuselt palju.

Ole hea mees ja katsu see asi ära korraldada, muidu ei jää meist kevadeks enam midagi järele!

«Vaata, pojake, nüüd on mul sulle üks kaunis keeruline paber,» ütleb Vana Aasta, «mina arvasin koguni, et on tegemist vaimudega.»

Paber on pealtnäha lihtne. See on arstiteaduskonna õppejõu sm. Savisaare kuu-aruanne. Sinna on märgitud üle 10 tunni nädalas üliõpilaste kliinilist juhendamist.

«Siin näib ju kõik korras olevat,» sõnab Uus Aasta ütelda.

«Mnjaa — näib jah... Aga mina katsusin seda asja jälgida ja tuli välja, et ma kunagi seda juhendamist ei näinud... Või oskab sm. Savisaar ennast kliinikus nähtamatuks muuta? Ole hea poiss ja katsu sina see mõistatus

haldusprorektorile, mille haldusprorektor 18. detsembril saatis varustusosakonda sm. Blaubrikile, mille sm. Blaubrik 20. detsembril saatis insenerile, mille insener Tamm 21. detsembril saatis pearaamatupidajale, mille pearaamatupidaja veel samal päeval saatis oma resolutsiooniga — sm. Kudule...

Siis annab Vana Aasta üle raamatuid. Selle juures ei maksa pikemalt peatuda, sest üleandmine toimub väga ruttu ja raske on aru saada, kas Vanal Aastal üldse on midagi peos või ei ole (ta annab üle nimelt «Toimetisi»).

Järgnevalt ulatab Vana Aasta oma järglase väljasirutatud kätte ülikooli arstipunkti aruande, millest lubatagu tuua paar katkendit:

1. Kehalisest kasvatuses vabastatud % ülikoolis — 20 (võrdluseks: EPA-s 2%).

2. Oleme agaralt võidelnud sesoonikataridega (mis esinevad teatavasti eksamisessioonide ajal), vabastades õppetööst mõnel kursusel kuni 20% üliõpilastest.

3. Mõnele üliõpilasele (näit. üliõpilane Vaha õigusteaduskonnast) oleme kuu aja jooksul pannud 4-5 diagnoosi, et patsiendil oleks võimalik ennast õppetegevusest korralikult välja puhata.

«Nüüd võta, pojake, pliats ja paber,» jätkab Vana Aasta, «ja märgi endale üles mõned soovid, mis mulle kõrva sosistati. Need on järgmised:

Katsu koputada õppeosakonna südametunnistusele, et see ei rahulduks ainult õppepraktika aruannetega, mis esitatakse paberil, vaid kontrolliks ise õppepraktikat ka sisuliselt.

Katsu avastada värvilise kriidi ladu (see on väga paljude õppejõudude soov).

Kui ilusa kevade künnisel hakatakse lõpetajaid töökohtadele määrata, siis võtku kõrge komisjon arvesse ka lõpetajate ühiskondlik-poliitilist tööd ülikoolis.

Edasi, pojake, katsu, et sinu valitsemise ajal organiseeritaks niisugune üritus, nagu ülikooli lõpetanute kokkutulek, kus võiks kuulda meie ülikooli endiste kasvandike nõuandvat ja kritiseerivat häält.»

Uus Aasta märgib need soovid kuulekalt üles. Loodame, et ta need ka täidab.

Raamatukogu töötajad palusid

lahendada. Mulle, vanale inimesele, käib see juba ülejõu.»

Siis tuleb Vanale Aastale pihku väike sedel, mille on kirjutanud geoloogiaosakonna üliõpilane Raukas:

Uus Aasta, annan Sulle kasvõi viis rubla, kui leiad minu praktikumivihikust õige koha üles. Pakkusin seda summat ka õppejõud sm. Kanterile, aga tema võttis seda solvamisena. Loodan, et Sina saad sellest aru, et mu ettepanek on teravmeelne, mitte ebaväärikas, nagu Vana Aasta arvas.

«Nüüd, troonipärija, tutvu reaalistliku muinasjutuga «Tuhat lehekülge ja üks öö», mille kirjutasin mina ise oma 365. päevase elu jooksul,» jätkab Vana Aasta. «Võibolla oskad sina sellele kirjutada lõplahenduse — mina seda ei saanud.»

Toome lühidalt selle loo sisu. Marksismi-leninismi alustes tuleb I kursusel 6-tunnilise seminari jaoks konspeteerida kirjandust umbes 350 lehekülge, seega üle 110 lehekülge üheks 2-tunniliseks seminariks. Kui arvestada seda, et seminarid toimuvad ka teistes õppeainetes (keskmiselt tuleb 8 seminaritundi nädalas), siis tuleks üliõpilastel läbi lugeda ja konspeteerida umbes 450 lehekülge kirjandust, arvestamata igasugust muud lektüüri. Kui arvestada, et saja lehekülge lugemiseks kulub 10-15 tundi, siis leiame, lugupeetav lugeja, et see lugu vastab täielikult oma pealkirjale. Lahenduse, nagu öeldud, peab kirjutama Uus Aasta.

Värieva käega otsib Vana Aasta nüüd esile arstiteaduskonna üliõpilaste ühise raporti, mis kõlab järgmiselt:

Kanname ette, et Vana Aasta valitsemise ajal oli meil kõige kõrgem puudumise protsent ülikoolis (20 — 25%). Iga kuu oli meie teaduskonnas keskmiselt 200 puudujat.

Kas tohime Sinult, Uus Aasta, loota seda, et sa meid viimisevabadust ei piiraks?

Siis rändab Uue Aasta pihku hoopiski puhast paberileht, millel on ainult pealkiri «Doktorantuur». Tõepoolest, valge leht, ei ühtki nime. Täiesti valge leht nagu näarilumi õues või Vana Aasta pikk habe...

Siis kummardub Vana Aasta jälle Uue Aasta poole ja sosistab talle midagi kõrva. Mida nimelt, ei tea, sest kuuldav on ainult lause: «Ära sina, noormees, küll nii tee!» Millest oli jutt? Raske öelda. Võibolla sellest, et mõni üliõpilane teda kui vanemat inimest ei teretanud või kõneles temaga, käed taskus, või vastas vanainimesele ebaviisakalt — tõesti ei tea.

...Vanal Aastal on veel kaenlas ja südames üht-teist, aga arvame, et säästame ka pisut lugejat, ükskõik kes sa ka ei oleks: õppejõud, teenistuja või üliõpilane. Kui kergesti ei võta Vana Aasta järsku välja kirjakest, mis tõendab, et ka sinul on võlgnevusi, et oled mõõdunud aastal jätnud tegemata mõndagi tähtsat või oled mõnikord oma tööd teinud külma südamega... Eks ole, on juhtunud?

Aga aega veel keskööni on, seltsimehed, mättes jõuate siis juurde lisada selle, mis Vana Aasta teie kohta ütlemata jättis: teie saavutused, võlgnevused ja soovid. Viimased võime kindlasti kokku võtta nii tuttavas, aga iga aasta algul ikka uues ja värskes lauses —

HEAD UUT AASTAT, SELTSIMEHED!

Toimetaja R. AULING

Tellige kõik veel täna endale ajaleht

„TARTU RIIKLIK ÜLIKOOL“

uueks, 1955. aastaks

Tellimisi võtavad vastu teaduskondade, osakondade ja kursuste ajakirjanduse levitajad